Palle Rosenkrantz

Amtsdommer Sterner

Palle Rosenkrantz

Amtsdommer Sterner

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Copyright and conditions of use

Indledning.

Et mord og en anholdelse.

1

Rheingau hedder det vinens land, hvorigennem Rhinen flyder om knæet ved Bingen forbi borgen Ehrenfels mod nord. Her presses den rhinske vin i Rüdesheim og Asmannshausen, og her er menneskene glade og gode, fordi landet er rigt og livet let at leve. Den blanke Rhin flyder mod nord, mens dens vover nynner de gamle sagn og sange. Og mod floden sænker sig de vinrankeklædte bjerge, der mod nordøst fortsættes i bjergkæden Taunus, en høj, skovklædt bjergryg, der skærmer Rhindalen mellem Mainz og Bingen, Maindalen mellem Mainz og Hanau for den kolde nordenvind.

Taunus er et skønt bjerglandskab, ikke vildt og forrevent, men fredsælt, med blik over store skove og over de to floders sølvbånd mellem skråninger, hvor vinrankerne gror. Hvor Rheingau slipper og Taunus tager fat, ligger på skrænten mod syd det verdensberømte badested Wiesbaden, længere mod nordøst på Taunus' sydlige skråning ligger Königstein med ruinerne af et gammelt slot, Falkenstein – som en ørnerede på en bjergtop syd for Altkönig og Feldberg, toppe på 900 meters højde. Og her ved Falkenstein ligger Tysklands største brystsygesanatorium. Herfra fører en vej under den skovklædte bakkeskrænt forbi den lille stationsby Cronberg til det næststørste af Taunus' badesteder, Homburg v. der Höhe.

Homburg er en lille by med henimod 10.000 indbyggere; den var tidligere sæde for landgreverne af Hessen, nu er den en prøjsisk stad, sædet for en amtsdomstol med eget politivæsen. Som handelsstad er den hæmmet i vækst, for 17 kilometer fra den, mod sydvest, ligger på Mainflodens nordlige bred foran

vidtudstrakte skove den gamle, frie rigsstad Frankfurt a. Main, Goethes og Gutenbergs fødeby, knudepunktet i middelalderens Tyskland, sædet for fortidens kejservalg, nu også en prøjsisk by med 275.000 indbyggere og hovedstaden i en provins.

Homburg er en art forstad for Frankfurt og står i forbindelse med denne stad ved en bane, der fører over den lille flod Nidda ved landsbyen Röstelheim, hvor den deler sig i to arme, en mod Homburg, en mod Cronberg.

Togforbindelsen mellem Frankfurt og Homburg er regelmæssig og hyppig ved tog den hele dag og en stor del af natten, og folk fra Frankfurt foretager ofte udflugter til Taunus og badene, hvor i sommertiden et rigt, europæisk badeliv breder sig, således at Homburg i denne tid har et antal af gæster, der løber op i det tolvte tusinde.

Men ikke alene ad banen søger gæsterne mod Homburg, brede, træbeplantede chausseer fører mod alle vindrosens hjørner, og i sommertiden hvæser automobiler over dalen mellem Frankfurt og Homburg, mellem Homburg og Cronberg og mod bjergtoppene med borgruinerne, hvor rovfuglene har bygget deres reder.

Byen Homburg er selv en gammel by; den ligger malerisk om det landgrevelige slot, en ægte rhinsk by med et torv og snævre gader, brolagt med toppede sten, hvorover kærrerne glider og bremser med skurrende hvinen, hvor træerne hænger ud over gaden og lader deres kroner mødes over den snævre "Gassen". Det gamle, ærværdige rådhus breder sig ved Rådhusgassen i den nordlige staddel, hvorfra vejen træplantet fører ud mod Saalburg og de romerske ruiner.

Men den sydlige staddel er en helt moderne by, og for den træder det gamle Homburg beskedent i skygge. Dens centrum er kurhuset, hvor fordum den berømte tyske spillebank fandtes, et "helvede", hvor engelske guineas rullede om kap med østrigske floriner og franske napoleon-d'orer, men hvor nu rouletten står stille og mere udadlelige adspredelser søger at gøre gæsterne opholdet i det mondæne badested behageligt og sundhedsbringende.

Mondænt badested – det er netop det, Homburg er, og en fortælling om Homburg og en enkelt episode af Homburgs badeliv indledes bedst i badeprospekternes belærende og lokkende stil, med de lidt udtrådte vendinger og en tone, der kalder minder frem hos den, der har stået på en kurveranda og set ud over et badeselskab i et tysk kildebad. – –

Det var i juli 1898. Sæsonen i Homburg var på sit højeste. De store hoteller, Ritters Parkhotel, Victoria, Augusta, alle Baedekers stjerner meldte fuldt besat, og i privathotellerne flokkedes mere nøjsomme.

Nordtyskere, der trodsede Rhinens nærhed og drak "bier" – i lokaler, hvor der – efter nationalforfatteren Baedeker – var annonceret "gutes Bier zu haben". Terrassen og kurhusets haveanlæg stod i flor, militærmusikken spillede, og strømmen af badegæster gled dorsk, ubeskæftiget hen over havens gange ud i den dejlige, skyggefulde park, der strakte sig mod nord til Horstwald under Taunuskædens skrænter.

Homburg park er byens stolthed, den første strøm af engelske badegæster har omformet det tyske have-skovanlæg til en engelsk park med brede køreveje og promenader og med dusiner af tennis-baner, hvor Englands adel, klædt i flonel, med

en udholdenhed og iver, der lader mærke alt andet end den spleen, som er påskud for et ophold i Homburg, driver bolde med raske slag over nettene efter strenge, engelske regler og under stadige råb: fifteen, forty, game og set.

Det er et lille stykke Britannien flyttet over i læ af Taunus, en engelsk by, hvor lorder og ladyer, baronetter og esquires lader, som de er hjemme med en irriterende, angelsaksisk overlegenhed, som de betaler med pund sterling og betaler med glæde, fordi de dog alligevel slipper med det halve af, hvad de giver ud i England. Ganske vist fører de så heller ikke nogen helt menneskeværdig tilværelse, en sådan føres kun nord for kanalen. Men de lever – og kunne prinsen af Wales i en række af år holde det ud i Homburg, så ikke alene kan, men også skal en englænder, der respekterer sig selv, finde opholdet henrivende.

Det var en eftermiddag hen imod klokken 5. – Et lille, udvalgt hold af tennisspillere sluttede netop spillet på den såkaldte prinselige grund; tæt ved korsvejen, midt i parken. Der manglede et par bolde, og de indfødte drenge, der passede boldene for de spillende englændere og tog rigelige skillinger ind for drabelige skældsord, blev sat i arbejde med at afsøge et stort buskads af gamle rhododendron, der stod i et herligt, dybrødt flor.

De fornemme spillende belavede sig på at trække sig tilbage, da en af drengene kom styrtende med alle tegn på forfærdelse præget i sit ungdommelige ansigt: "Mylord, mylord – gemordet, todt – lord Feversham!" råbte han på ti skridts afstand, og de forbavsede englændere forstod ikke et ord af det hele.

De fulgte drengen og brød sig med spændstige englænderes sædvanlige hastighed vej gennem rhododendronhækken for at standse ved et syn, der tog et hårdt tag selv i engelske stålnerver.

Foran dem på jorden, på ryggen og med brustne øjne, lå deres landsmand og spillekammerat, den unge Cecil Laking, 7. baron af Feversham til Rigsby Abbey, medlem af Overhuset, død, – som et dørsøm – ville Dickens have sagt.

Død som et dørsøm, sagde også den lille sir Alfred Weston, der bøjede sig over liget, og rent mekanisk gentog oberst Wingfield af de 6. lansenerer det samme udbrud. Så sendte de to herrer drengen efter politiet og blev stående i dybe tanker.

Klokken slog fem, musikken blæste af; – rygtet om mordet spredtes som en løbeild over parken og byen, politiet kom til stede, og rundt om rhododendron-hækken samlede sig en kreds af Englands fornemste, tavse og alvorlige, mens deres damer gysende afventede det øjeblik, da det, der var tilbage af lord Feversham, skulle bæres forbi dem på en båre – helst uden dække, for at de kunne se den døde og føle den sagte rislen af uhygge, som alligevel drager døtre af et folk, der – højt i kultur – endnu den dag i dag er jagt- og krigerfolket, hvem blodet ikke skrækker.

Politiet lod mordstedet afspærre, og den ældste af dets funktionærer, politiinspektør Martin Schaltz, tog et rids af findestedet og dets nærmeste omgivelser.

Buskadset lå som omtalt midt i parken ved en korsvej kun få fod fra vejens rand. Liget var øjensynlig slængt ind i buskadset og havde ved sin vægt tvunget grenene ned, til det overskygget af dem var gledet ned mellem dem, så det kunne ligge

ubemærket trods den store færdsel i parken. Selve mordgerningen kunne ikke være udøvet i buskadset, dets grund var ikke nedtrampet, og kun grene lige over den plet, hvorpå liget lå, var knækkede eller bøjede.

Vejen var hård og fast, og i græsset om rhododendronbuskadset sås ikke spor, der kunne tyde på nogen kamp. Buskadset stod ret ensomt, omgivet af åben græsplæne, og de veje, der løb sammen i korsvejen, var ikke heller gærdede af buske. Der lå ingen pavillon eller løvhytte tæt ved stedet, og den nærmeste bygning var en lille kottage omtrent 100 skridt derfra, hvorhen liget på politiets foranstaltning blev bragt.

Denne kottage stod ubeboet; ganske vist var dens beboere først flyttet samme dag, det var en italiensk bankier og hans hustru, der havde tilbragt et par måneder i Homburg. Den lille kottage lå i læ af tætte buske, og det var næppe sandsynligt, at man derfra kunne have iagttaget det, der måtte være sket i nattens mørke. Andre huse lå ikke i mordstedets umiddelbare nærhed, og vejen, der førte forbi det, var hovedforbindelsesvejen mellem kurhuset og den nordlige port til parken, hvor talrige villaer og kottager lå.

Politiet satte vagt ved liget, og inspektøren begav sig ufortøvet til sin direkte foresatte, politipræsidenten, for at aflægge rapport og afvente ordrer. Vinden blæste over parken, og mængden spredtes, mens talen bølgede som en ebbende strøm over byen. Den samme tale, de samme tanker, den gåde, hvis løsning skulle blive fremtidens, gåden om Cecil Laking, syvende baron af Feversham og hans bratte død i Homburgs kurpark.

Om dette lød talen på hoteller, værtshuse og caféer, om dette klaprede telegrafens nøgler, og om dette skrev badestedets journalister, så blækket sprøjtede fra pennen og de våde skrivepapirs ark bragtes til pressen, der stoppede i sin gang for at fodres på ny med nyt stof, det alle ville læse, alle ville se og høre om.

Ligeså ivrigt men mere skjult sattes andre hjul i bevægelse, hele det store apparat, der skal virke, når loven krænkes, som skal strække sine fangarme ud for at gribe om den eller dem, der skal stå til regnskab for det skete.

Få minutter forud kendte de færreste i Homburg lord Fevershams navn, nu var det på alles læber, og om ham og hans skæbne drejede sig hvert ord, der den eftermiddag blev talt af godtfolk i den gode stad Homburg v. der Höhe.

2

Assessor, dr. jur. Fritz Sterner var i marts 1898 udnævnt til amtsdommer i kredsen med bopæl i Homburg v. der Höhe. Sterner var holstener, hans fader havde været professor i retsvidenskab ved universitetet i Kiel. Efter freden i 1864 flyttede han til byen med hustru og to børn, af hvilke sønnen Fritz var født 1862 i Marburg.

Fritz Sterner blev student, studerede i Bonn og Kiel, senere i Berlin og tog sine grader med honnør. Sin praktiske uddannelse fik han ved kriminalretten i Hamborg, og efter af have henledt opmærksomheden på sig ved en fortræffelig afhandling om forundersøgelsen i kriminelle sager, blev han som sagt udnævnt til amtsdommer, med sæde i Homburg v. der H. Hans fader var som enkemand død i slutningen af firserne, og hans søster havde ægtet en ung kielerlæge, der efter at have udmærket sig som brystsygespecialist fik en ansvarsfuld, men vellønnet post ved den Dettweiler'ske anstalt for brystsyge, Falkenstein i Taunus.

Fritz var ugift, – bestemt til evig cølibat, sagde søsteren spøgende; formælet fra vuggen med fru Justitia. En gammel husbestyrerinde, madam Schultz, barnefødt i det holstenske, havde i en årrække ført hans hus, men da han flyttede til Homburg, havde han netop opdaget sin husholderske i storslåede svindlerier mod ham, og til sin store ærgrelse måtte han skifte tyende for første gang i sit liv.

Han var ikke tilfreds med byttet; husholderske havde søsteren skaffet ham fra Cronberg, endnu var han ikke vant til hende og savnede hele tiden madam Schultz, sagde han. Men

madam Schultz ville nu en gang ikke syd på, fortsatte han; han ville ikke røbe sit pinlige uheld.

Mest af alt generede det ham, at der et steds i verden således sad en kvinde, en kvinde, der ved egen skyld var blevet ham uvenlig, hvis uvenskab netop derfor måske var bitrere end om hans færd havde forvoldt det, en kvinde, der fra mange års samliv kendte meget, han ønskede gemt og glemt.

Men herved var nu en gang intet at gøre, og Sterner trøstede sig med, at hans fjender var få som hans venner var det, at verden ville glide fremad i sin bane, uden at nogen nogensinde ville bekymre sig om det, der vedkom ham personligt.

Assessor Sterner beboede en lækker, lille ungkarlelejlighed på hovedgaden, 20 skridt fra kurhuset, på strøget om sommeren, lunt og dækket om vinteren. Han levede noget ingetogent og stille med sine bøger, omgikkes meget få mennesker, besøgte sjældent kurhuset, men var dog ikke utilbøjelig til at deltage i det brogede liv på det højst fashionable badested, når tilfældet førte gamle hamborger- eller berlinervenner til Homburg.

Aftenen den 7. juli 1898 bragte posten ham et brev fra en gammel ven, friherre v. Sturm, regeringsassessor i Aurich, der med sin unge hustru havde besluttet at tilbringe et par uger i Homburg. Rigtig glad var Sterner ikke ved meddelelsen, han var netop i færd med et nyt arbejde om vidnebevis i kriminalsager og forudsås, at Sturms besøg ville tage en del tid fra hans arbejde. Men det er jo den slags ting, som livet fører med sig; helt udelukke sig fra verden kan en mand, der vil gøre karriere, nu en gang ikke. Og karriere ville Fritz Sterner gøre, ærgerrig var han, og frem ville han. Formue havde han ikke, og

hans ubestridelige dygtighed var det eneste, hvorpå han turde bygge sin fremtid. Men det var ikke helt lidt.

Fritz Sterner var en spinkelbygget, middelhøj mand med mørke, meget skarpe øjne, lidt nærsynet, hvorfor han bar en let guldbinocle, sej og udholdende, ivrig turner i sin ungdom og fra barndommen af begejstret sejlsportsmand. Søen var i grunden det eneste, han savnede i Homburg, men det var til gengæld et stort savn. Sturm og han var gamle yachtvenner, de havde i Homburg i fællig ejet en prægtig kutter, "Alerte".

Nu havde Sturm den alene, den lå ensom og oftest ubenyttet i Wilhelmshafen. Sterner trøstede sig til gengæld med et automobil, en sport, som han drev med den største iver; han hævdede, at den øvede ham i koldblodighed og snarrådighed – de vigtigste egenskaber for en forhørsdommer.

Fritz Sterner havde spist til middag og nød sin siesta, inden han gav sig i færd med arbejdet.

Det ringede. – Husholdersken kom ind med et ekstrablad af "Homburger Lokalanzeiger", badeavisen på stedet.

Sterner lettede sig i lænestolen, hvor han døsede med sin cigar, og strakte hånden ud efter avisen: "Noget nyt?"

Husholdersken var meget stakåndet: "Et forfærdeligt mord i kurhusparken, hr. Assessor. Den rige englænder, lord Feversham er fundet myrdet i et buskads bag tennispladserne!"

Det gav et sæt i assessoren, han tog bladet fra husholdersken og læste:

– Et forfærdeligt mord. –
En rig, engelsk lord myrdet i kurhusparken!
Selvmord utænkeligt.

Spor af morderen.
Politiet sætter sig i bevægelse.

"En frygtelig begivenhed er i dag eller vel rettere natten til i går blevet begået i kurhusparken her. Den bekendte, stenrige, engelske lord Feversham er fundet myrdet i rhododendrongruppen bag den prinselige tennisplads ved promenadevejen. Opdagelsen skete ved, at en af drengene, der samler bolde på denne plads, for at oplede den borteblevne bold til hertugen af Essex, begav sig ind i rhododendronkrattet, og man kan tænke sig hans forfærdelse ved dér at opdage liget af lorden, som han kendte som deltager i hertugens tennisparti. Liget lå med et stiksår i ryggen, bibragt med en kniv eller dolk, ført ovenfra ned mellem skulderbladene til hjertet. Døden må være indtrådt øjeblikkelig; et let, rødligt skum mellem ligets sammenbidte tænder og en ret ubetydelig blodudtrækning af såret, var alt, hvad der af ydre tegn var at opdage. Lorden var iført selskabsklæder og en lys overfrakke, uplettet af blodet. Hans tegnebog fandtes i hans brystlomme, den indeholdt en betydelig sum i sedler, ligesom hans kostbare, juvelbesatte ur og en pung med guldstykker var urørt. Selvmord er på grund af sårets beskaffenhed ganske udelukket, om et røverisk overfald

kan der heller ikke være tale. De besynderligste rygter surrer i luften, men vi tør af hensyn til de fremragende navne, der nævnes, ikke meddele vore læsere noget af dette.

Liget blev fundet klokken 5 i aften, politiinspektør Martin Schaltz kom straks til stede for at optage rapport; drengene vidste selvfølgelig intet. Der skal dog være et spor, som man mener vil kunne lede politiet; der blev fundet en lille medaljon på jorden ved siden af liget, og vi tør tro, at dette fund vil lede til undersøgelser og afsløringer, der vil berede vore læsere en spænding, som ingen kriminalroman kan overtræffe. Vi nævner i dag ingen navne, men vor dygtige politireporter vil i morgen kunne give meddelelser, som ville vække stor sensation.

Festen på kurhuset i aften til ære for hertugen af Essex vil blive aflyst. Kurhuset er i frygtelig ophidselse. Undersøgelsen vil blive overgivet til vor nye kriminalretsassessor, dr. Fritz Sterner, der ved et fortræffeligt værk om forundersøgelse i kriminalsager har vundet et stort ry i den videnskabelige verden. Det får nu bekræfte sig, om den gamle sætning om teori og praksis slår til. Vi ønsker den energiske og trods sit korte ophold blandt os meget populære dommer alt held."

Sterner læste sig rolig, lagde avisen til side og rejste sig.

Husholdersken stod gabende bag ham: "Er det ikke *forfærdeligt*, og nu skal hr. assessoren ..."

"Det skal han," svarede Sterner med et let smil.

"Men er det ikke rædselsfuldt?" kom det fra konen.

Amtsdommeren trak på skulderen: "Næringsvej, madam Kunze – vanesag."

Madammen så med overtroisk rædsel på sin herre, – så drejede hun langsomt og sjokkede af.

"Madam Kunze," kaldte amtsdommeren, "et ord så godt som ti. Jeg vil ingen faddersladder have med de andre madammer. De holder Deres mund og holder mig kællingerne fra huset. Forstået?"

"Ih, Gud i –" Madammen sjokkede af.

Sterner slængte sig atter i lænestolen og tænkte på mordet.

Det ringede.

Politiinspektør Martin Schaltz meldte sig.

Sterner nikkede.

Schaltz blev stående ret inden for døren; der var over den mand en vis militær holdning, som ofte irriterede Sterner. Sterner følte sig mere som videnskabsmand end som embedsmand. Hans sager var et videnskabeligt materiale, laboratoriestof mere end eksekutiv statsgerning. Schaltz' tunge kommisfacon var ham imod, men karlen var dygtig. Oprindelig underofficer, brandenborger, var han trådt over i politiet i Berlin, og havde udmærket sig under sin tjeneste ved Moabit, særlig i lommetyvesager. Da kurhuset i Homburg og spillesalen havde været stærkt hjemsøgt af tyvebander, blev han ansat dér og erhvervede sig et fænomenalt ry. I 33 år havde han gjort

tjeneste, roligt, støt, militært; han var nu fyldt de 60 og talte så småt om sin afsked, Sterner havde selv ved sin tiltrædelse rådet ham til at blive; det var ham kært at have en veltjent og erfaren hjælper ved sin side. Men senere havde han fortrudt det; Schaltz var som sagt trods sine 60 år for "komissig", for lidt videnskabsmand – for prøjsisk retlinet, skønt absolut dygtig. Denne appel generede Sterner, han hadede hæle, der blev slået sammen, knapper, javel og træden af på kommando. Han havde hellere haft en rhinlænder eller en württemberger. Men manden var der nu en gang.

Schaltz blev stående ret ved døren, hælene samlede, hænderne langs buksesømmene. Det hvide knurskæg over de smalle læber strittede som børster, og det korte, grågrønne hår var strøget tilbage fra den vejrbidte pande.

Sterner nikkede: "Træd nærmere, Schaltz. Jeg kender allerede sagen."

Schaltz skelede til avisen; de fordømte bladnegre var hans arvefjender, han hadede journalister af hele sin ærlige, veldisciplinerede, prøjsiske politisjæl.

Sterner smilede: "Denne gang var de gudskelov nødt til at være kortfattede. De ved naturligvis ikke noget, de bladsmørere. Vel?"

Schaltz rystede på hovedet.

"Ved De noget, Schaltz?"

"Ikke meget, hr. assessor. Politipræsidenten bad mig ufortøvet gå til hr. assessoren. Ligsynet er foretaget og lægens protokol skal foreligge i morgen. Det første forhør vil kunne afholdes straks i morgen tidlig."

"Er der anholdelser?"

"Nej."

"Har De nogen mistænkt?"

"Nej."

"Hvem har De afhørt?"

"Lordens tjener, han taler ikke tysk, så jeg fik god brug for mit engelsk."

"De kan engelsk?"

"Med hr. assessorens tilladelse."

Et glimt ar selvfølelse gød sig over politimandens ansigt

"Hm," var alt, hvad Sterner sagde. "Er der flere?"

"Hotelpersonalet." Schaltz var lidt skuffet, han kunne ikke blive klog på sin nye foresatte, men han ræsonnerede aldrig.

"Vidste de noget?"

"Intet."

"Havde man ikke savnet lorden i går aftes eller i morges?"

"Nej – tjeneren troede, han var taget til operaen i Frankfurt, det gjorde han undertiden – og blev der om natten."

"I selskabstoilette?"

"Lorden er en ung mand, hr. assessor."

"Når gik han hjemmefra i går?"

"Kl. 6. Han spiste med grosserer Saarbrücken, vinhandleren fra Frankfurt, men forlod ham straks efter måltidet."

"Hvor spiste de?"

"På kurhuset; lorden tog med toget til Frankfurt"

"Og Saarbrücken?"

"Blev hjemme."

"Har De afhørt Saarbrücken?"

"Ja, hr. assessor, han ved intet."

"Sig mig, omgikkes lorden ikke meget intimt med denne Saarbrücken? Hvad er det for en mand?"

"Han har et godt ord på sig. Hr. assessoren kender ham vel nok?"

"Ja – som! Man kender alle i sådan et hul som dette. Konen er køn?"

"Meget smuk. Hun gælder for at være kurhusets første skønhed." Schaltz smeltede lidt; den gamle politimand havde en lille svaghed for smukke kvinder. Det må tilføjes, dette var hans eneste svaghed.

"Hm," Sterner grundede. "Har De afhørt fru Saarbrücken?"

"Nej, hr. assessor. Hun er først i dag vendt tilbage hertil fra Frankfurt, hvor hun har været et par dage."

"Hvorfor ikke?"

"Hr. Saarbrücken sagde, at hans hustru var meget fortvivlet; hun havde fået et nervøst anfald ved efterretningen om mordet, og man havde måttet bringe hende til sengs."

"Hm" – Sterner så op. "Og tingesten, de skriver om i avisen?" Han tog bladet og løb artiklen om mordet igennem. "En medaljon, er det sandt med den tingest?"

"Ja, der lå en lille medaljon ved liget."

"Med indskrift?"

"Nej, det var en tarvelig guldkapsel med en lok af noget meget lyst hår og et L. i guld på det ene lukke."

"Hvad hedder fru Saarbrücken til fornavn?"

"Det ved jeg ikke, hr. assessor."

"Det burde De vide, Schaltz. Skaf mig det at vide med det samme. De kan se efter i fremmedbogen, men gør det diskret. Kom så straks igen."

Schaltz vendte sig for at gå.

"Et øjeblik," sagde assessoren, og Schaltz gjorde atter omkring.

"Var der noget hus i nærheden af stedet, hvor de fandt liget?"

"En lille kottage," sagde Schaltz, "den var til i dag beboet af en italiensk bankier og hans hustru. Men de flyttede i formiddags."

"Se, se," sagde assessoren. "Hvad hed den mand?"

"Delphini," føjede Schaltz til – "men der er ingen mistanke mod dem. Deres afrejse var allerede bestemt for længe siden; de var pæne, stilfærdige folk, der kun kom meget lidt ud. Jeg har naturligvis straks forhørt mig om dem og kun fået godt at vide. Det var mand og kone, de levede meget lykkeligt sammen, og så vidt jeg ved, har de ikke kendt noget til den afdøde. Han har ellers haft bekendtskaber nok, og det ikke af de allerfineste."

Sterner nikkede. "Det må selvfølgelig også undersøges. Vil De sende en mand ned at få at vide, hvem der har gjort tjeneste i dette hus, og sørge for at den eller de vedkommende tilsiges til forhør i morgen formiddag. De må desuden drage omsorg for, at alle tilsiges, der kan vide besked om de personer ... men som jeg sagde, skaf mig tørst at vide, hvad fru Saarbrücken hedder til fornavn. Dette her burde De have undersøgt. Gå nu."

Schaltz trådte af. Han erkendte, at røflen var velfortjent. På forhånd havde han ikke stor tillid ti den teoretiske doktor, men dette her var praksis. Skønt rygterne, der svirrede, talte ikke et ord om den smukke frue og lorden. Man talte om en italiensk markise og en sangerinde fra operaen i Frankfurt.

Schaltz kom tilbage med besked. Fru Saarbrücken hed Elisabeth; det hjalp noget på Schaltz' humør.

Sterner brummede: "Elisabeth – E. – Elisabeth – Lise – Lieschen – Lissy. Hvad kalder manden hende?"

"Det ved jeg ikke, hr. assessor."

Sterner rejste sig: "Hør nu, Schaltz. Da jeg kom, talte De til mig om, at De ville søge Deres afsked. De er veltjent, og De har ret til at trække Dem tilbage. Jeg ville gerne beholde Dem, fordi De er – ret dygtig og kendt med forholdene her. Deres kolleger er mestendels fæhoveder, det så jeg straks. Denne sag er vanskelig – eller rettere sagt, den er *måske* vanskelig. Hvis De fastholder ønsket om at trække Dem tilbage, skriver jeg endnu i aften til retspræsidenten i Hamborg efter en mand eller måske hellere til Moabit. De kan gøre, som De ønsker."

Schaltz blussede, hans stemme rystede let:

"Hr. assessor, det har jeg ikke fortjent."

"Godt – De ønsker altså at blive?"

Schaltz rettede sig, nu klang stemmen atter fast; han svarede kort: "Ja."

"Godt. Vil De så ufortøvet anholde grosserer Saarbrücken og pålægge konen at møde til forhør i morgen kl. 10 på rådhuset."

"Hvad-be-hager-"

"Hørte De, hvad jeg sagde?"

"Men, hr. assessor! –"

"Jeg spurgte Dem, Schaltz, om De ønskede at gøre tjeneste i denne sag. De svarede ja. Jeg spørger Dem ikke mere. Dette her er en ordre. De begiver Dem, ledsaget af to af Deres kolleger, til kurhotellet, og uden at vække større opsigt end fornødent anholder De på mit ansvar købmand Helmuth Saarbrücken. Forstår De?"

"Javel, hr. assessor." Det dirrede i gulvet, da Schaltz slog hælene sammen.

Sterner rynkede brynene: "Jeg har tidligere gjort Dem opmærksom på, Schaltz, at jeg ikke er officer. Mit arbejde har gjort mig en lille smule nervøs; disse klirrende hæle generer mig. De har forstået ordren – ikke sandt?"

"Ja vel, hr. assessor." Det trak i politimandens benmuskler.

Så gik han. –

Amtsdommer Fritz Sterner tændte en meget stærk cigar og slængte sig atter i sin lænestol.

Amtsdommer Sterners force som dommer bestod deri, at han straks greb til, og når han havde fattet en beslutning, satte han den straks i værk. Han havde tøvet et øjeblik her. Det gjaldt om en sag, der allerede nu havde vakt den største opsigt og som i de dage, der kom, ville være samtaleemne i hele Europa. Sterner vidste vel, at den mand, der nu blev udpeget som den, der stod i forbindelse med sagen, var en mand, til hvem måske ingen anden nærede mistanke.

Han kendte kurparken vel, han kunne se for sig tennispladserne og buskadset ved korsvejen. Han vidste, at vejen, der løb forbi buskadset, var alfar vej, den mest befærdede i parken. Også kottagen, hvortil liget først var blevet bragt, kendte han. Dens beboere kendte han ikke; han havde studset, da Schaltz fortalte ham, at de var bortrejst, og han noterede nu navnet Delphini på et blad af sin notesbog.

Under almindelige forhold ville han have tilsagt denne mand til forhør, men han betænkte sig på at sætte telegrafen i bevægelse i denne anledning. Og hans tanker vendte tilbage til

det første spor, til den ordre, han havde givet politikommissær Schaltz.

Medaljonen og bogstavet på dens kapsel. –

Om denne sag vidste amtsdommer Sterner mere end nogen anden mand i Homburg. Han rejste sig og gik op og ned ad gulvet i sin stue.

Det blev strenge dage, der nu kom, men den plan, han havde lagt, ville han følge, og her var det mere end blot et videnskabeligt eksperiment, det gjaldt, det var menneskeskæbner.

Brevet til friherre v. Sturm blev ikke skrevet den aften.

3

Firmaet Fürste & Wienecker i Frankfurt a. M. havde skiftet ejer i 1896. Det gamle vinhus med de store, hvælvede kældere ved Main-kajen var i det år blevet overdraget til den unge hamborgerkøbmand Helmuth Saarbrücken. Saarbrücken var søn af en kolonialhandler i Hamborg, 36 år gammel, velkendt i Hamborg som ledende i sejlsportskredse, ejer af en pokalforsvarer "Germania", der havde deltaget i sejladser ved Cowes og taget præmier fra englænderne. Som forretningsmand var han mindre bekendt; faderen, der hellere ville overlade det grundfæstede hus i Hamborg til en ældre, mere stadig søn, Herbert, havde købt vinforretningen i Frankfurt for at få sønnen Helmuth bort fra søen og sejladsen, der truede med at ødelægge ham finansielt.

Så var der dette giftermål med denne dame! – Gud bevares, intet ufordelagtigt var bekendt om frk. Grosz, men der var i grunden heller ikke noget om hende som var bekendt. Hun var vidunderlig smuk; boede hos sin moder i Altona, havde tilbragt et par år i England, et år i Schweiz. Faderen skulle have været fører af en damper, der var gået under i kinafart, moderen skulle have været guvernante et sted i Sussex eller Kent. Kort sagt, alt, hvad man vidste om disse mennesker, var "skulle". Frk. Elisabeth Grosz boede som sagt hos moderen i en villa i Altona nede ved gangstien langs Elben, hvor "Germania" lå fortøjet, og en skønne dag meddelte Helmuth sin fader, at han var forlovet. Nå, ulykken var sket, og der var intet udkomme med sønnen. Saarbrückens børn var forkælede hjemme fra. Så stod brylluppet i maj 1896 i Hamborg med den pomp, der hørte sig

til, og de unge rejste syd på. Forretningen i Frankfurt blev købt, og firmaet Fürste & Wienecker skiftede ejer.

Helmuth var til at begynde med meget forelsket, konen var mindre forelsket. Han var en rask gut, men lidt for stor, lidt for voldsk, lidt for skippermæssig og kun ringe begavet. Fru Saarbrücken – Lissy hed hun, en forkortelse af Elisabeth – var sin mand langt overlegen. Hun talte smukt engelsk og fransk, spillede, sang og malede, var livlig og pragtelskende, kort sagt, hun havde alle de egenskaber, der bestemmer en førerplads i selskabet. Men de misundelige guder havde nægtet hende dette ene – *slægt*. Og det tyngede hende.

Manden gjorde alt, hvad han formåede for at føre hende frem, hans stilling var god, man anså ham for velhavende, hans forretning var blomstrende, og hans fader sikkert meget rig.

Kort sagt, han havde krav, og han fik en stilling. Men ikke i det allerbedste selskab. Patricierne er nu en gang lige så eksklusive som højadelen, og det lykkedes ikke Saarbrücken at tiltvinge sig den plads, han kunne ønske sin hustru. Selv satte hun ikke noget ind derpå, men han ville det. Og hvad han ville, det skulle ske. I Homburg gik det bedre. Det store, overvejende engelske, aristokratiske selskab var velvilligt uden for England, og familien Saarbrücken blev stærkt protegeret af lord Feversham. Cecil Laking, syvende baron af Feversham, en gammel kentisk adelsslægt, ejer af et pragtfuldt herresæde vest for Canterbury, var en af Homburgs stamgæster. Han var 36 år, meget lys, ikke smuk, men elskværdig og beleven. Meget populær i Homburg, rig og rundhåndet. Han levede kun for sejlsport, tennis og motorsport, og for andet end sport havde

han aldrig levet. Han talte kun engelsk, anede intet under solen, men var en komplet gentleman.

Han var medlem af The Royal Squadroon Club i Cowes; dermed er det meste sagt om ham.

Desuden holdt han meget af kvinder, og den tid, sporten levnede ham, gav han dem. Han sejlede matcher med Saarbrücken, mens denne var ugift, og gjorde stormende kur til hans kone, da han blev gift. Selv var lorden ungkarl. Nær slægt havde han ikke, og en langt ude beslægtet gren af Laking'erne sad i Roxley og spiste tørt brød, mens de bad fromt til Vorherre, at lord Cecil en dag – hvis det skulle så være – måtte kapsize med "Primrose" i Kanalen eller løbe panden mod Ardennerne i sin motorvogn.

Lord Cecil lo – han skulle nok narre dem og gifte sig, når tiden kom, for at få mange børn og sikre arvefølgen på Rigsby-Abbey. Men tiden var ikke kommet endnu.

Lorden havde som sagt været umådelig rig, – nu var han myrdet, og budskabet om hans død vakte i Roxley større bestyrtelse end sorg.

På kurhuset i Homburg v. d. H. var alt i oprør, da meddelelsen om lordens død trængte ud. En fest for hertugen af Essex blev, som det meddeltes i avisen, aflyst; gæsterne flokkedes om bordene som myrer i en forstyrret tue, og alle de privatboende eller folk, der boede på de andre hoteller, flokkedes om kurhuset i den største sindsbevægelse. Reportere kom i strømmevis fra Frankfurt. Alt var i den yderste ophidselse.

Længere hen på aftenen lagde uroen sig lidt. Nøjere beset var det en reklame for stedet, det var jo ikke et rovmord, snarere et

galant eventyr; den unge lord var bekendt som Don Juan. Man gisnede og gættede, men man vidste intet.

Saarbrücken var stærkt berørt ved sin vens pludselige død, hed det sig, og fruen var over hals og hoved kommet fra Frankfurt.

Man havde det første år talt en del om Saarbrückens og lorden; man skumlede over den store fortrolighed, der bestod mellem den unge kone og den rige englænder; men næste år talte man mindre om det, og nu fandt man det hele naturligt. – –

Da Schaltz stod på gaden nedenfor amtsdommerens hus, snurrede det i hovedet på ham som et urværk, hvori hjulene er gået af tapperne.

Dette her var mere end videnskab; han kendte godt Saarbrücken, havde haft at gøre med ham i en ubetydelig tyverisag og fået en overdådig dusør, som han havde taget imod, fordi den hidrørte fra en frankfurter. Af homburgerne modtog Schaltz intet. Fruen kendte han også, hun var mild og dejlig. Og nu skulle han på et ord, uden skygge af mistanke arrestere en af kurstedets fornemste og rigeste gæster, en bosiddende frankfurter – købmand fordi denne grønsk..., denne videnskabelige doktor i retsvidenskab ... Når han endda havde fået at vide hvorfor!

Men en medaljon med lyst hår og et L. – Ganske vist, damen hed Elisabeth, dette kunne forkortes til Lieschen eller Lissy på engelsk, men der var dusiner af lyse damer, der hed L. hele verden over. Det måtte altså være noget andet.

Schaltz var vant til at lede sine foresatte – i reglen yngre folk – Gud bevares, men folk, der havde tillid til ham. Dette her var

mere end han kunne sluge.

Var der noget om det, så var det afsked at undlade at lystre; men Schaltz var jo veltjent; han kunne gå med ære, skønt afsked på en dumhed! Nej. Nej. Nej.

Men det var forkert, og det måtte være gnistrende, lynende forkert – så! Det var godt nok, at amtsdommeren tog ansvaret, men han var ny, ny i tøjet og på stedet.

Skammen blev Schaltz'; dommeren blev forflyttet, hvis der kom skandale ud af det, men han, Schaltz, hvordan skulle han kunne vise sig på knejper, ja, på gaden her i Homburg, hvor hver gadedreng kendte ham, hvor byens borgere hædrede ham med tillidshverv i "Kriegerverein", og hvor Hs. kgl. Højhed prinsen af Wales havde udmærket ham, for ikke at tale om fyrster og prinser af det kejserlige hus!

Schaltz var ude af sig selv af fortvivlelse. Når blot han havde fået det mindste lille holdepunkt, men han havde kun fået en ordre, en forbandet, fordømt, meningsløs ordre, men en ordre, han måtte lystre.

Han tøvede; skulle han vende om og gå op til amtsdommeren for tjenstærbødig at bede om en forklaring?

Nej – Schaltz var soldat; rigtignok foragtede denne videnskabsmand militærvæsenet, men når det kom til stykket, var han alligevel prøjser, han også. – Nej.

I dette øjeblik hadede Schaltz den spinkle mand med det skarpe blik bag guldlorgnetterne; men videnskabsmanden var vel nok dygtig, det havde Schaltz set i et par småsager. Rap som en glente.

Altså – ordren må lystres.

Med langsomme skridt og et tungt hjerte gik Schaltz hen til politipræsidiet for at få fat på sine kolleger og skride til værket. Han sorterede direkte under undersøgelsesdommeren, altså politipræsidenten kunne han ikke søge, så blev det rent galt, ham kunne amtsdommeren slet ikke spændes med, det var en ældre, stram militær.

Der var ikke andet at gøre end at lystre.

4

Klokken var hen imod 9, da Schaltz, ledsaget af to civilklædte politibetjente, indfandt sig i kurhotellets portnerloge og bad om at få hr. Saarbrücken i tale. Portieren studsede, men i den mord stemning, der var oppe overalt, var dette besøg jo i grunden ikke mærkeligt. Han anede desuden ikke hvad det gjaldt; de to betjente stod uden for hotellets dør, og det var rimeligt, at politiet havde en del at spørge hr. Saarbrücken om, han var jo den myrdedes bedste ven.

Portieren lod ikke nysgerrig. "Det er heldigt, hr. Schaltz, at De kommer nu, herskabet har bestilt vogn til toget 10:15, de rejser i aften."

Det gav et sæt i Schaltz: "Rejser? Fruen er jo syg."

"Fruen er bedre, herren har ønsket at forlade hotellet, han har betalt sin regning og rejser som sagt kl. 10:15, men der er jo god tid endnu til et interview. Skal jeg melde Dem, hr. Schaltz?"

Schaltz betænkte sig; skulle amtsdommeren alligevel være den klogeste. Rejse nu, betalt regning!

Han vendte sig mod portieren: "Vil De være så venlig at bede hr. Saarbrücken ulejlige sig herover; vi kan jo gå ind på kontoret. Jeg venter så længe. Sig ham, at jeg meget gerne ville tale med ham et øjeblik."

"Så gerne" – Portieren var allerede oppe ad trappen.

Saarbrücken kom straks efter ned, han var rejseklædt og smilede venligt til politimanden: "Jeg er ganske til Deres tjeneste, hr. Schaltz. Hvad vil De mig?"

Schaltz bukkede let. "Politipræsidenten ville gerne tale med hr. Saarbrücken endnu i aften i anledning af et mord, som vi

talte om i eftermiddags."

Saarbrücken så ærgerlig ud.

"Kan det ikke vente, det passer mig oprigtig talt meget dårligt. Jeg skal rejse i aften. Min kone er ikke helt vel. Vi pakker." Han tog sit ur frem. "Toget går 10:15. Jeg ved jo desuden slet ingen ting; det passer mig meget dårligt."

Schaltz trak på skuldrene. "Politipræsidenten har anmodet mig om at bede hr. Saarbrücken gøre sig den ulejlighed; jeg er nødt til at efterkomme ordren."

"Det er De naturligvis, hr. Schaltz, men jeg er oprigtig talt meget lidt stemt for at ændre mine dispositioner for at imødekomme hr. v. Bitter, som i grunden kun har været uhøflig imod mig de par gange, jeg har truffet ham. Ved nærmere eftertanke hr. Schaltz, *nej*. Vil hr. v. Bitter mig noget, kan han komme *herhen*. Man ulejliger ikke folk kl. 9 om aftenen. Desuden, jeg rejser ikke længere end til Frankfurt; mit hus er kendt, og når retten har brug for mig, er jeg villig til at møde."

Schaltz tog det meget roligt: "Det er ikke klogt, hr. Saarbrücken, det er jo en gang politiets opgave at våge over folks liv og velfærd. I en sag som denne, hvor det er af største nødvendighed, at alt bliver opklaret, er det ikke rigtigt af en borger, en så agtet borger som Dem, hr. Saarbrücken, at lægge politiet hindringer i vejen. Synes De vel?"

Saarbrücken smilede godmodigt: "De har måske ret, hr. Schaltz, ja, lad så gå da. Vent så et øjeblik, jeg vil kun give min kone besked."

Schaltz betænkte sig et øjeblik: "Det er bedst at lade det være, hr. Saarbrücken."

Saarbrücken blev ærgerlig: "Hør min gode hr. Schaltz, nu mister jeg snart tålmodigheden, desuden, uden hat har jeg ikke i sinde at gå ud."

Schaltz vendte sig mod portieren: "Vil De gå op og hente grossererens hat."

Saarbrücken så dum ud.

Portieren var oppe ad trappen. Saarbrücken vendte sig mod Schaltz.

"Man skulle næsten tro, De ville anholde mig?"

Schaltz smilede tvungent.

Vreden kæmpede sig op i Saarbrücken, han gik et skridt hen imod trappen, så vendte han sig mod politimanden og sagde kort: "Vil De hilse hr. v. Bitter fra mig og sige, at hvis han vil mig noget, kan han søge mig, hvor jeg bor." Han trådte to skridt op ad trappen.

Schaltz lagde hånden på hans arm og sagde alvorligt: "Hr. Saarbrücken. De er en fornuftig mand, De vil ikke gøre skandale, De skal følge med!"

Blodet steg den unge mand til hovedet, så årerne spændtes blå i hans pande: "Vil det sige, at De anholder mig, hr. Schaltz?"

Schaltz trak på skuldrene.

"For Satan, mand, svar; stå ikke dér og se dum ud! Er De sendt for at anholde mig eller ej?"

Politiånden kogte op i Schaltz, men han betvang sig, han kunne være fuldstændig rolig. Til alt uheld kom hans ledsagere til syne i døren i det samme – hidkaldt ved Saarbrückens højrøstede udbrud.

Portieren kom med hatten og rakte købmanden den med et besynderlig forskrækket udtryk. Der var kommet nogle folk til.

Scenen var meget uhyggelig. Schaltz hviskede: "Kom nu, hr. Saarbrücken." Han trådte tæt op til ham, de to betjente misforstod hans bevægelse og nærmede sig hurtigt.

Saarbrücken trådte et skridt tilbage, han så ud, som skulle blodet sprænge hans hoved. Med et kraftigt tag rev han i trappens gelænder, så spærrene splintredes, og han stod med rækværket i hånden.

"Den første, der kommer mig nær, slår jeg i gulvet!" Hans stærke stemme rungede gennem hallen. Portieren stod som groet fast i gulvet. Betjentene sprang til, det drønede gennem luften, og rækværket splintredes i stumper og stykker mod trappen.

De tre mænd styrtede sig over købmanden som buldogger over en tyr. Han var vældig stærk. Over tre alen høj og bred over skuldrene. Han vejede sine 216 pund. Det blev en hård kamp, men overmagten var for mægtig. Håndjernene smækkede om hans håndled, og afvæbnet blev han slæbt ned til vognen af de to betjente, mens Schaltz blev slående på trappen, stakåndet og pustende som et lokomobil.

Saarbrücken var fuldstændig ude af sig selv af raseri; det var øjensynlig et anfald, han ikke selv var ansvarlig for, så ubændigt rasede han som et vildt dyr. Men nu var han bastet og bundet, og drosken fjernede sig i skarpt trav fra hotellet.

Der var samlet et vældigt opløb. Ophidselsen var uhyre. Saarbrücken var badestedets populæreste mand, de fremmede og sydtyskerne larmede og udtalte sig forbitret om politibrutaliteten. Folk fra gaden kom til, portieren havde sin hyre med at holde dem tilbage, og Schaltz stod forpustet midt i denne ophidsede mængde.

Det var nederdrægtigt dårligt begyndt – og nu skulle han oven i købet ulejlige konen. Han brød resolut gennem kredsen og gik op ad trappen. Portieren holdt sværmen tilbage. Han kendte værelsets nummer, det var nr. 66 på 2. sal.

Han næsten fløj op ad trappen; foran døren standsede han et sekund, så bankede han på. Et klart "Kom ind" lød derinde fra. Han åbnede døren og trådte ind.

Fru Saarbrücken sad i sofaen, rejseklædt, med hat og overstykke. Hun var lidt bleg, men hendes ansigt var meget roligt, næsten determineret.

Schaltz bukkede.

"Fruen må undskylde mig, men amtsdommer Sterner har givet mig ordre til at anholde hr. Saarbrücken, og jeg har gjort det. Dommeren har sine grunde, jeg er kun en underordnet embedsmand. Hr. Saarbrücken blev meget vred, hr. Saarbrücken er vist meget hidsig."

Fruen nikkede afmålt, men tav.

"Skandalen kunne være undgået, og skylden var ikke min. Der blev skandale; hr. Saarbrücken kan takke sig selv for det, der skete. Amtsdommer Sterner har ligeledes anmodet mig om at bede fruen være ulejliget med at møde i morgen kl. 10 ..."

"Hos amtsdommeren?" Hun rejste sig rask.

"Nej," sagde Schaltz, "i politipræsidiet."

Fruen blev en lille kende blegere, men hendes ansigt fortrak sig ikke en linje.

"Med andre ord, hr. politidirektør – eller hvad Deres titel er, jeg skal også anholdes?"

Schaltz blev ivrig.

"Nej, frue, det er aldeles ikke meningen, men hr. amtsdommeren skal holde forhør i sagen, og alle, der kan tænkes at vide besked, må efter loven give møde til forhør."

"Kan det ikke undgås? – jeg forsikrer Dem, jeg er lige så uskyldig som min mand. Jeg aner ikke det mindste. Jeg er lige så forbavset over dette som alle andre. Lord Feversham var vor ven. Men jeg aner ikke det mindste om, hvorledes denne forbrydelse er begået."

Schaltz betragtede hende nøje. Hendes fine, ovale ansigt, der før havde været blegt, var nu overgydt med en ganske fin rødme, det hvidgule hår lå som en krans om ovalen under den kokette, brune herrehat med to skarpe fjer. Og ud af dette fine, gennemsigtige ansigt lyste to store, blå øjne af en underlig grålig tone og en dybde som havets.

Schaltz var meget ilde til mode.

Fruen tænkte et sekund. Så gjorde hun en håndbevægelse. "Tag plads, hr. kommissær, et øjeblik. Det haster vel ikke!" – Hun smilede svagt. "Jeg er lidt overvældet, først dette forfærdelige dødsfald, min bedste ven. – Så min mands aldeles ubegribelige arrestation – og nu – ja, ikke sandt, for en svag kvinde er dette for meget? Lad mig tale med Dem."

Det fo'r Schaltz gennem hovedet, at betegnelsen en svag kvinde næppe passede helt på hende.

Hun fortsatte: "De vil endvidere kunne forstå, at udsigterne til at blandes ind i en offentlig sag som denne er alt andet end tiltalende for en dame som mig. *Jeg* løber ikke min vej. Et par ord til Dem vil tydeligt bevise min uskyldighed, selv aner jeg ikke, hvad man beskylder mig for. Kort sagt, jeg skal gerne blive

siddende her hele natten, men jeg beder Dem om at forskåne mig for at komme for retten."

Schaltz blev urolig; på den ene side var det hårdt nok at ulejlige en fin dame på denne tid af dagen, det var mere end hårdt nok. – Men sådan som hun tog det, det var egentlig mere end mistænkeligt. Hun var jo fuldstændig forberedt på det!

Skulle amtsdommeren alligevel have ret? Han kiggede stjålent til hende.

Skammelig dejlig var hun! –

"Frue," sagde han, "det er desværre umuligt at efterkomme Deres ønske. Jeg har ordren, og den må jeg rette mig efter."

"Har amtsdommeren telefon, hr. kommissær?"

"Hvad behager?"

"Jeg spørger, om amtsdommer Sterner har telefon?"

Schaltz var til mode, som om han var faldet ned fra himlen: en tilsagt, der vil telefonere til dommeren kl. 9 om aftenen og træffe arrangement om retsforhandlingen. Nå – hvorfor ikke? Verden udvikler sig: telefonen er der jo. Schaltz trådte hen til bordet, hvor håndtelefonen stod, ringede og forlangte centralstationen. Han opnåede forbindelse med amtsdommeren.

"Det er Schaltz, hr. assessor."

Sterners stemme lød meget arrig: "Hvad vil De?"

"Saarbrücken er arresteret, han gjorde modstand, og det var desværre umuligt at undgå opmærksomhed. Manden var fuldstændig rasende."

"Så har De naturligvis båret Dem ad som et fæ."

Det gav et ryk i Schaltz. Stemmen var snerrende: "Er det for at fortælle mig det, De ringer mig op midt om natten?"

"Nej, hr. assessor. Fru Saarbrücken beder om at tale med assessoren."

Intet svar.

Hr. Schaltz gentog sine ord, det varede lidt, så lød det skarpt og kort:

"Jeg kender ikke denne dame, og jeg underholder mig ikke telefonisk med tilsagte."

Schaltz rystede på hovedet, men fruen trådte rask frem og greb telefonen.

"Jeg vil meget nødig blandes ind i denne sag. Det bliver nødvendigt, at jeg tager over til moder ..." –

Schaltz stod et skridt bag hende – han hørte en underlig knitren i apparatet, men kunne ikke opfatte, hvad Sterner sagde – lige med et ringede det af.

"Drønnert," tænkte Schaltz.

Fruen var rød som dryppende blod, men hun sagde intet.

Schaltz ventede ærbødigt.

Så sagde han: "Ja, frue, så har jeg røgtet mit ærinde og tør gå ud fra, at fruen giver møde i morgen."

Fru Saarbrücken bøjede sig tavst, og Schaltz gik. Han var kavaler, og han fandt det særdeles ubehøvlet af amtsdommeren at ringe af uden et beroligende ord. Hvad damen selv angik, så var hun meget smuk, meget rolig, og, det måtte Schaltz erkende, ikke fri for at være mistænkelig. Der var en medaljon, der refererede sig til hende, nå – det var i og for sig ikke mistænkeligt; men der var noget i hele hendes holdning, der æggede hans politiinstinkt, og det var virkelig muligt, at denne irriterende og overlegne dommer havde grebet det rigtige.

Satans også, at denne købmand havde gjort skandale. Schaltz ordentlig følte, hvor folk gloede på ham, mens han gik ad gaden. Det var ellers hans stolthed at kunne udføre den art hverv stille og fint. Og han havde ikke gjort andet end netop det rette. Som denne mand havde teet sig! Det vidnede ikke om uskyldighed – tværtimod, således opførte kun en professionel voldsmand sig.

Men det var rigtignok ikke meget, der forelå mod ham.

Oppe i arresten lå Saarbrücken badet i sved på en briks i en drankercelle. Man havde ladet lægen hente, og denne havde givet ham en morfinindsprøjtning.

Byen var i oprør, assessor Sterners navn nævnedes med hadefulde ord. Bladenes korrespondenter rasede mod ham, og imedens den korte sommernat lagde sig over Homburg v. d. Höhe, fo'r meldingen om hans dåd ad de tusinde tråde over hele Tyskland for at omsættes i bly og sammen med kaffen og briochen at nydes næste morgen, under overskriften: Et rædselsfuldt mord – Eksempelløs politibrutalitet!!! –

Der var til de talrige sensationelle mordsager, der, mens tiden rinder, kalder på folkets opmærksomhed, føjet en ny: "Mordet i Homburger kurparken", dens navn var først lord Fevershams, men ved den tilsyneladende så vildt tilfældige kæden sammen af navne, der slet intet har med hinanden at gøre, blev dette navn skudt til side for andre og begivenheder flettedes ind i hinanden for at gå over i "historien" som uopløseligt knyttede til hinanden.

Til Fevershams navn knyttedes nu først navnet på den mand, samfundet kaldte til våben som hans hævner. Amtsdommer Sterner trådte frem og tog sin plads i begivenhederne. Han

handlede, og ved hans handlen føjedes to nye navne til rækken. Helmuth Saarbrücken og hans unge skønne hustru Lissy.

Feversham – Sterner – Saarbrücken, det var sagens navne for verden, og de, der stod den nær, nævnede et fjerde navn, advokat Isidor Rosenthal, den mand, der som Saarbrückens juridiske konsulent måtte rykke frem i forsvaret for de to, der således angrebes på liv og sikkerhed af den hævnende statsmagt.

Sagen var skabt som sag, lord Feversham var død, myrdet, men ved hans lig stod amtsdommer Fritz Sterner, og han tog sit greb i sagen; så den blev *hans* – amtsdommer Fritz Sterners sag, og ved hans første handling tillige Helmuth Saarbrückens og hans hustrus sag.

Navnene var der, personerne var der, nu kunne det store drama begynde for den måbende mængde. Hver mand på sin plads!

1. del.

Undersøgelsen.

1

Den 7. juli åbnede undersøgelsesdommer Sterner sagen mod lord Fevershams morder eller, som denne så navnkundige sag straks blev kaldet med et navn, den til alle tider vil beholde: Det offentlige mod købmand Helmuth Saarbrücken af Frankfurt a. M. for mord. Forbitrelsen i Homburg var uhyre, menneskemassen bølgede ned ad gaden, rådhuset var formelig belejret og amtsdommer Sterner måtte følge en omvej for at slippe ubemærket gennem mængden ind i retslokalet.

Alle holdt med Saarbrücken, man forlangte højrøstet hans løsladelse. Gendarmeriet blev udkommanderet, og politipræsidenten, som inderst inde holdt med mængden, men som selvfølgelig måtte bøje sig for dommeren, tænkte så småt på at rekvirere en deling af Bockenheims husarer for at opretholde ordenen. Så indløb der imidlertid et telegram til øvrigheden, der af hensyn til den voksende ophidselse straks blev bekendtgjort i byen og med ét slag vendte stemningen. Det var fra London, fra Inner Temple. Afsenderen var mr. Longland Hearne. Q. C. (Det er Queens Counsellor eller højesteretsadvokat, noget meget fint i den engelske advokatverden); dets indhold var følgende:

> "Jeg tillader mig at meddele Dem, at den afdøde lord Fevershams eneste arving er fru Lissy Saarbrücken af Frankfurt. Jeg afrejser fra London kl. 10:15 direkte til Homburg.
>
> *Longland Hearne, Q. C."*

Amtsdommer Fritz Sterner var med ét slag en berømt mand, og så voldsomt var omslaget, at der fra menneskemængden foran rådhuset bragtes ham stormende ovationer; ikke et menneske i Homburg tvivlede nu på, at han havde grebet rigtigt, kun forstod man ikke, hvorledes det havde været muligt for ham straks at se så klart. Mængden spredtes lidt efter lidt, og der blev ikke brug for de Bockenheimer husarer.

Schaltz var som lamslået. Fru Lissy Saarbrücken lordens eneste arving, det måtte altså dr. Sterner have vidst, men hvorfra vidste han det? Manden var jo dog ingen troldmand, han kendte jo knapt de mennesker. –

Fritz Sterner sad i retslokalet, beskæftiget med at gennemgå rapporterne, da Schaltz trådte ind til ham med telegrammet. Det var åbnet af politipræsidenten og leveret Schaltz til overbringelse til retten; v. Bitter havde ikke udtalt sig. Schaltz rømmede sig.

Imidlertid ankom med toget overretssagfører Isidor Rosenthal fra Frankfurt, en ung, meget anset advokat, der procederede ved landretten.

Efter politiets initiativ var sagen straks overgivet til amtsdommeren, der skulle overvære obduktionen, forinden anklagemyndigheden tog affære. Efter paragraf 161 i straffeprocesloven kunne en foreløbig undersøgelse finde sted ved amtsdommeren, fra hvem sagen så skulle befordres videre til anklagemyndighederne. Det var imidlertid Saarbrückens sagfører om at gøre, at sagen hurtigst muligt blev bragt ind for kriminalretten i Frankfurt, hvor han var en velkendt mand, og hvor han håbede at kunne bistå sin klient kraftigere end for den ham ganske ubekendte amtsdommer i Homburg. Det var

imidlertid muligt, at retspræsidenten ville overlade Sterner den egentlige forundersøgelse, der fulgte efter anklagemyndighedernes indstilling til retten, og det var så meget mere sandsynligt, som Sterners navn som jurist var anerkendt, og man i justitsforvaltningen nærede store tanker om hans dygtighed. Lovgivningen åbnede adgang til at benytte ham, hvad der var særlig praktisk her, da han var bosiddende på stedet, hvor der tillige fandtes arrest.

Hvis han ikke selv ønskede dette, ville det imidlertid næppe ske, og det var Rosenthals hensigt at bevæge ham til at afgive hvervet. Om sin klients uskyld tvivlede Rosenthal ikke, skønt han vidste, at Saarbrücken var en meget hidsig mand og – hvad foreløbig han alene vidste – stod på randen af økonomisk ruin. Hemmeligheden med lordens testamente kendte Rosenthal også. Han vidste imidlertid ikke, at denne allerede var bekendt i Homburg v. d. Höhe.

Sagføreren traf dommeren i retten og fik straks foretræde. Sterner behandlede ham meget forekommende og beklagede straks, at den anholdte havde skadet sin sag ved en utilbørlig optræden overfor politiet, der alene ville være nok til at skaffe ham alvorlige ubehageligheder, selv om mistanken ikke måtte blive bekræftet med hensyn til hans skyld i mordsagen.

Rosenthal søgte at undskylde sin klient.

Sterner så vist på ham og tav.

Det gjaldt frem for alt om ikke at krænke dommeren, og advokaten spurgte derfor meget høfligt, hvad der havde foranlediget denne til at skride så voldsomt ind imod Saarbrücken.

Sterner lænede sig tilbage i dommersædet og legede nonchalant med sin guldlorgnet.

"Det skal jeg sige Dem, hr. Rosenthal. Tre ting. For det første mit personlige kendskab til hr. Saarbrücken, der skriver sig fra Hamborg, og den kejserlige yachtklub, hvor hr. Saarbrücken i begyndelsen af halvfemserne ikke udmærkede sig særligt. Han er bekendt som en brutal herre."

"Men skikkelig," faldt advokaten ind.

Dommeren trak på skuldrene – "Smagssag, mig har han aldrig tiltalt."

"Har De haft noget sammenstød med ham?" spurgte advokaten forsigtigt – det var altid en grund til at drage sagen fra amtsdommeren.

Sterner så hensigten, men lod som intet. – "Nej," sagde han, "ikke noget af den art. Men for det andet, er hans hustru lordens universalarving."

"Det ved De? –" afbrød advokaten.

Dommeren så vist på ham. "Det forundrer måske Dem, det forundrer til gengæld mig, at De ved det."

"Jeg er hr. Saarbrückens juridiske konsulent," bemærkede Rosenthal undskyldende.

"Så ved De måske også, at manden er ruineret?" – Sterner vippede elegant med lorgnetten.

Advokaten blev blodrød.

"De vil måske indrømme mig, at disse tre omstændigheder i og for sig er ret afgørende. Hvis De vil læse de rapporter, som politiet har skaffet frem, vil De måske indse, at hr. Saarbrückens sager med et mildt udtryk står temmelig slet."

Advokaten tabte modet: "Må jeg tale med ham?" spurgte han lidt lavmælt.

"Det er jo lidt vanskeligt på dette standpunkt; som De vil vide, har sagen endnu ikke passeret anklagemyndighederne; dette vil ske umiddelbart efter forhøret i dag. Så længe forekommer det mig rigtigst at vente."

Advokaten tav lidt. Så sagde han langsomt:

"Det forekommer mig af hensyn til beskyldningens alvorlighed og den beskyldtes særlige forhold rigtigst allerede nu at beskikke ham en forsvarer, ikke mindst, fordi han syntes at misforstå sin stilling til retten. Jeg er overbevist om, at han vil høre mig, til hvem han har fuld tillid; dette vil lette Dem sagerne betydeligt i dag, og jeg kan derfor ikke tro, at De vil undslå Dem for at udnævne mig til hans forsvarer; det videre og endelige kan jo så ske, når sagen kommer til kriminalrettens undersøgelsesdommer."

Sterner syntes ikke om advokaten. Som mange dommere havde han mest tillid til sig selv, og han besluttede sig til at afslå advokatens forlangende og henvise ham til anklagemyndighederne. Han dækkede sit noget uvenlige og ukollegiale afslag med en henvisning til sin ekstraordinære stilling som dommer ved en ret under hvilken sagen efter sin beskaffenhed ikke kunne komme til behandling.

Det må her bemærkes, at en sag angående mord efter tysk ret hører under edsvorneret, hvis forundersøgelse besørges af landsretten, i dette tilfælde i Frankfurt, efter anklage for de af denne forordnede statsanklagemyndigheder. Endnu drejede det sig kun om en rent foreløbig politiundersøgelse, der af hensyn til sagens vigtighed straks var henvist til stedets

dommer, som slet ikke havde jurisdiktion i en sag af denne beskaffenhed, men som, hvad der allerede er bemærket, kunne få undersøgelsesmyndighed ved landrettens anordning.

Advokat Rosenthal var nødt til at finde sig i afslaget, men han følte sig meget skuffet, og da han som sagt var en både indflydelsesrig og ved sine familieforbindelser med nogle af Frankfurts største bankmænd meget betydende mand, der var vant til at blive mødt med den yderste velvilje af myndighederne, lovede han sig selv, at den unge dommer skulle komme til at fortryde sin uelskværdighed.

I denne proces – og proces måtte det blive, – var de to vigtige parter, dommeren og forsvareren, allerede fra første øjeblik stillet meget skarpt overfor hinanden.

Sterner følte det, men han ville have frie hænder på dette tidspunkt, hvor det gjaldt om at lægge sagen til rette i en skure, som den ikke senere skulle slippe ud af.

Han stod sig særdeles vel med justitsforvaltningen og særlig med præsidenten i retten og var overtydet om, at man ville betro ham hele forundersøgelsen til selvstændig førelse.

Under denne havde han forsvareren i sin vold og kunne efter loven hindre enhver forhandling mellem denne og den sigtede, som ikke foregik i hans overværelse.

Han var besluttet på at benytte denne sin ret.

Advokat Rosenthal besluttede sig til på sin side at opgive yderligere forsøg på at komme i forbindelse med sin klient og indskrænkede sig til at aflevere en skrivelse bestemt til ham, i hvilken han tilbød sin bistand efter loven.

Han vendte derefter tilbage til Frankfurt for at anvende sin indflydelse på rette sted, idet han endog renoncerede på at søge

sin klients hustru, med hvem han ikke stod på nogen personlig venlig fod og på hvis fortrolighed han ikke mente at kunne gøre regning. –

Rettens forværelse var fyldt af personer, der skulle afhøres, og Sterner ønskede at have et stort materiale tilrettelagt, forinden han skred til afhørelsen af de to vigtigste personer, den anholdte og hans hustru.

Lissy Saarbrücken var mødt efter tilsigelsen; hun sad rolig og ventede i det opfyldte forværelse, mens de talrige nysgerrige stjålent skottede til hende og hviskende talte om hende og om det opsigtsvækkende telegram.

I selve retslokalet arbejdede Sterner med Schaltz på at ordne det materiale, der allerede forelå. Telegrammet havde imponeret Schaltz, han var gået til arbejdet med vrangvillighed, han syntes, at det, Sterner havde gjort, var usømmeligt, og han led under mængdens holdning. Men da telegrammet kom, da dommerens adfærd vandt så udelt tilslutning, så rejste Schaltz sig som en markens lilje efter uvejr, og han syntes, at hæderen ligesom strålede på ham også.

Arbejde kunne Schaltz, og nu ville han tage fat, nu ville han vise sin foresatte, at en dygtig og pålidelig underordnet kan være sin herre og mester til den største nytte, når det gælder en vanskelig sag.

Men først måtte han tilfredsstille sin nysgerrighed. Og derfor spurgte han forsigtigt i en meget ærbødig tone:

"Hr. assessoren må ikke blive vred, men da jeg jo skal udføre en del af arbejdet for Dem i denne sag, tillader jeg mig at spørge, om hr. assessoren anede delte i går aftes?"

Sterner så op: "Nej, jeg anede det ikke."

Schaltz tav.

Sterner smilede koldt til ham og tilføjede: "Jeg siger, jeg anede det ikke, Schaltz – fordi jeg *vidste* det."

"Hvad behager?"

"Jeg vidste det; tror De ellers, jeg havde ladet disse mennesker anholde?"

"Hr. assessoren kendte altså den myrdede lord personlig?"

"Nej."

"Men ægteparret Saarbrücken?"

"Lidt."

"Men hvorledes? –"

"Jeg kender mr. Longland Hearne, og jeg har selv konciperet testamentet."

Schaltz var ganske stum.

Sterner tilføjede: "Det er oprettet i maj 1896, mens jeg opholdt mig hos mr. Hearne for at sætte mig ind i engelsk civilret. Som De ser, Schaltz, er det et blot og bart tilfælde, intet andet. Jeg agter ikke at gøre mig til af det, desuden er det kun et enkelt punkt i sagen. De vil finde det naturligt, at jeg gør det til udgangspunktet. Lad os nu tage fat."

Så gav de sig i lag med rapporterne. Med hensyn til selve fundet af liget, ligsynet m. v. var intet nyt at bemærke. Den side af sagen var ganske åbenbar. Med hensyn til lorden forelå der endnu ikke fyldigere oplysninger; frankfurterpolitiet var telefonisk underrettet om sagen og arbejdede nu på at oplyse om lordens udflugt til denne by den foregående aften.

Ægteparret Saarbrücken skulle i forhør, men først senere på dagen. Først blev alle de personer afhørt, der havde forklaret til rapporterne.

Det var oplyst, at lorden kl. seks den foregående dag havde spist i kurhotellet med købmand Saarbrücken, at han dernæst kl. 7:15 var taget med toget til Frankfurt; derimod havde ingen på stationen set ham komme hjem. Sandsynligvis måtte han være kommet hjem med toget kl. 12:16.

Saarbrücken havde tilbragt aftenen hos en købmandsfamilie fra Altona, Bechmesser, der boede på hotel Kaiserinn Friedrich. Man havde spillet whist, og Saarbrücken var gået hjem til kurhotellet kl. 10½. Der var koncert til kl. 11, og han havde overværet koncerten. Derefter var han gået op på sit værelse.

Kl. 12:30 havde en natportier lukket hr. Saarbrücken ud. Han havde været iført sommerfrakke og syntes at have travlt. Portieren var først tiltrådt sin vagt kl. 12.

Saarbrückens natlige udflugt vakte betydelig opsigt, da historien med telegrammet blev bekendt; før den tid ville ingen have tillagt den betydning. Hotellets gæster kom og gik til alle tider på natten nu i højsæsonen, hvor der hver aften var spillepartier og baller på de forskellige hoteller i de forskellige private beboelseslejligheder. Fru Saarbrücken var kommet tilbage fra sin udflugt til Frankfurt samme dag, som mordet var blevet opdaget.

Jo mere Schaltz arbejdede med de forskellige rapporter og udsagn til undersøgelsesprotokollen, des mere usikker blev han. Det syntes virkelig, som om amtsdommeren havde grebet rigtigt. Kun var det endnu tvivlsomt, om begge var skyldige eller kun den ene af dem. Direkte skyld kunne ikke påhvile hende.

Der blev nu givet formelig ordre til husundersøgelse, og mens amtsdommeren pauserede en times tid, i hvilken han

indtog sit frokostmåltid, begav Schaltz sig til ægteparret Saarbrückens lejlighed for at anstille husundersøgelse.

Der fandtes intet af betydning. Nogle breve og papirer blev beslaglagt og taget i forvaring, en korsikansk dolk med damascener-klinge mærket "Vendetta" fandtes i Saarbrückens kuffert. Den var blank og syntes benyttet til opskærerkniv. Ellers forefandtes intet særligt. Papirerne blev efter dommerens ordre ikke gennemgået af politiet.

Sterner arbejdede roligt og ufortrødent, og allerede klokken 2 var han nået så vidt, at han kunne danne sig en oversigt af det kaos af materiale, der forelå for ham. Dette faldt ganske naturligt i tre grupper.

Først alt, hvad der havde forbindelse med mordstedet og ligfundet, og her måtte han i første række holde sig til den optagne politirapport og lægens protokol, idet han selvfølgelig var bestemt på senere på dagen ved selvsyn at undersøge lokaliteterne. Det var allerede nu oplyst, at lorden, da han fandtes, lå på ryggen, at han så vidt kunne skønnes måtte være myrdet enten på vejen lige ud for buskadset, hvor liget fandtes, eller efter at være myrdet være bragt til stedet og slæbt ind i det tætte buskads.

Sandsynligheden talte for det første. Det var en hurtig dåd, der var øvet, et rapt stik med en dolk – og en kort bevægelse for at skaffe liget foreløbig til side. Morderen havde ikke ønsket at udslette sporet af sin forbrydelse, dertil var skjulestedet ikke egnet, han måtte kunne tænke sig, at opdagelsen ikke ville lade vente længe på sig. Af fundet fremgik også, at det havde været et snigmord. Såret var tilføjet liget i ryggen, der var her tale om et planlagt overfald, og ikke et røverisk overfald, for alle de

værdisager, den unge englænder havde haft hos sig: guldur, rede penge og smykker fandtes på liget. Til fundet knyttede sig ligeledes den medaljon, der havde ledet dommerens tanker til ægteparret Saarbrücken. Den lå på jorden ved siden af liget tæt op ad det, dog uden at legemet dækkede den. Der var overvejende sandsynlighed for, at den, der havde anbragt liget i buskadset, havde tabt medaljonen og i mørket ikke opdaget, at han således efterlod sig et spor, der, når liget fandtes, ville lede lige til ham. Medaljonen var en lille, tynd guldkapsel, bestemt til at bæres ved en urkæde; den øsken, i hvilken den skulle hænge, var revet ud, og dette havde foranlediget, at den var gledet af. –

Til selve mordstedet knyttede sig også muligheden af, at de personer, der havde beboet kottagen, som lå et par hundrede skridt fra buskadset, skulle kunne give oplysninger om det passerede. De var rejste samme dag, og dette kunne under almindelige omstændigheder være mistænkeligt. Hele denne side af sagen måtte derfor undersøges, og det bortrejste ægtepars tyende, en østrigsk-italiensk jomfru ved navn Nathalie Stolzi ventede i forværelset mellem vidnerne.

Ved ord, som hun til politiet havde ladet falde, havde dommeren fattet den beslutning at vente med at afhøre hende til et tidspunkt, der åbnede mulighed for at bringe hendes vidneudsagn i forbindelse med den skete anholdelse.

Den anden gruppe af kendsgerninger knyttede sig til lordens person, og de frembød for øjeblikket ikke særlig stort materiale, men vist var det, at alt, hvad der på dette tidspunkt vidstes om lorden, pegede hen på et meget intimt forhold mellem den afdøde og den anholdte købmand Saarbrücken, frembød en

sådan kæde af vægtige angreb på denne sidste, at dommeren ikke løb fare for at savne begrundelse af anholdelsen eller manglede stof til spørgsmål til den anholdte.

Den tredje gruppe af kendsgerninger var de oplysninger, der var samlet om selve den anholdtes person, allerede på dette tidspunkt en anselig række, hvis vægt var en sådan, at den berettigede dommeren til at følge den vej, som en forhørsdommer kan følge, når hans stof tillader ham det, at danne sig et samlet billede af den handling, der er forbrydelsen, med dens motiver, dens planlæggelse, dens endelige udførelse og dernæst føje led for led af kendsgerninger ind i billedet og give det realitet. Man kan kalde dette den forudfattede menings vej, og i dette navn ligger faren ved metoden belyst. I det øjeblik, forhøret over Saarbrücken skulle begynde, stod han der som den, der antoges at have begået mordet, som den hvis motiver, planer og handlinger allerede var kendte, som den der skulle forsvare sig mod et angreb.

Schaltz anså det for givet, at Sterner ville gå den vej, der er en almindelig benyttet, hævdvunden metode, der giver dommerens undersøgelse kraft ved sin ensidighed, og hvor meget man end taler og skriver mod den, er den så rodfæstet, så sammenvokset med selve forhørsdommerinstitutionen, at den så godt som altid vil blive bragt til anvendelse.

Sterner var videnskabelig kriminalist – han havde gjort netop forundersøgelse til sit speciale, og han havde i virkeligheden, konservativ som han var, knæsat denne metode, udviklet den yderligere, fremhævet den på bekostning af alle andre metoder.

Hvad under da, at han her ville benytte den, hvad under da, om den i denne mands hjerne allerede stod klart og skarpt belyst af de indhentede oplysninger, billedet af den forbrydelse, hvis klarlæggelse var hans embedsmæssige pligt.

Nu stod det vigtigste dagværk tilbage: Forhøret over Saarbrücken og hans hustru.

2

Fru Saarbrücken kom først for. Hun havde tilbragt en meget urolig nat og var meget bleg. Da hun blev ledet ind i retslokalet, rejste Sterner sig og bukkede ærbødigt for hende. Hun rødmede stærkt. Foruden skriveren var som vidne Schaltz til stede; på dommerens vink blev der sat en stol frem for fruen.

Dommeren bøjede sig mod hende og talte meget dæmpet. "Ærede frue," sagde han, "jeg må først tillade mig at bemærke, at det skridt, jeg har foretaget, har været nødvendigt, nok så meget for Deres egen skyld som for rettens. Jeg nødes til at rette spørgsmål til Dem i embeds medfør, som jeg beder Dem besvare, idet jeg ligeledes i embeds medfør skal henlede Deres opmærksomhed på, at De efter loven er forpligtet til over for retten at tale fuld sandhed og sandhed alene."

Lissy var fuldstændig fortumlet, hun bøjede hovedet stumt.

"Deres navn er Elisabeth Saarbrücken. De er gift med grosserer Helmuth Saarbrücken af Frankfurt a. M., bosiddende der; for tiden har De med Deres mand ophold på kurhotellet her i byen – ikke sandt?"

Lissy bøjede atter hovedet.

"De er født den 22. april 1872 i Kiel. Deres forældre var skibsfører John Grosz og hustru, Emilie, født Hansen. Deres fader er død, Deres moder lever – ikke sandt?"

Dette sagde dommeren meget hurtigt uden at vente på svar og uden efter sædvane at lade den sigtede svare. Det gav et sæt i Schaltz; dommeren måtte have brugt sin tid vel den foregående aften, da han end ikke anede fruens fornavn. Nå – –.

Lissy løftede hovedet, og dommeren sluttede meget hurtigt: "De er hverken tiltalt eller straffet?"

Skriverens pen knitrede hen over papiret.

Sterner rejste sig og trådte hen til skranken.

"De ved, at lord Cecil Feversham er myrdet i forgårs – eller rettere er fundet myrdet i hotelparken i går eftermiddags?"

Hun bøjede hovedet.

"De ved, at De er hans universalarving?"

Hun løftede hovedet som en lyttende rå, lynsnart og med et udtryk af den pludseligste forbavselse.

"Nej," sagde hun.

Sterner talte alvorligt: "Tænk Dem vel om og svar ærligt og sandfærdigt."

"Så sandt der er en evig retfærdighed over os alle, jeg aner det ikke."

Schaltz så opmærksomt på hende – denne kvinde løj ikke.

Sterner bed sig i læben: "Da er det således."

Lissy vendte sit blik mod dommeren som et barn i nød, så bønligt så hun op mod ham. Han kneb øjnene sammen bag lorgnetterne. – forhøret blev fortsat. Det drejede sig mest om ligegyldige ting; Schaltz opdagede, at det var klart, at ægteparret Saarbrücken ikke levede sammen som "rigtige" ægtefolk, og det var tillige klart, at hvad der så end måtte være hændet lord Feversham, denne kvinde var uskyldig som et barn i denne sag. Udflugten til Frankfurt blev kun løseligt berørt.

Schaltz holdt øje med dommeren. Han talte meget dæmpet, næsten ydmygt, han dikterede ordene til protokollen, næsten før hun udtalte dem.

"Endnu blot dette," sagde han. "Hvornår så De den myrdede for sidste gang?"

"I dag bliver det fire dage siden."

"Var det tilfældigt, at De i går kom tilbage til hotellet, hvor De havde opsagt det af Dem beboede værelse?"

"Nej," lød svaret.

"Vidste De, da De kom, at lorden var myrdet?"

"Nej – jeg kom for at tale med ham."

"Hvem fortalte Dem, at han var død?"

"Min mand."

Sterner gjorde en pause; så sagde han, lidt forlegent, syntes Schaltz: "De vil ikke blive sigtet for nogen meddelagtighed i dette mord. Der er intet, der taler mod Dem. Jeg betænker mig ikke på at sige det allerede nu, om ikke for andet så for at berolige Dem."

Hun slog øjnene op. "Jeg er uskyldig, og det er mig nok."

"Gudbevares" – Sterner stammede – "jeg siger overhovedet kun dette, fordi min embedsstilling pålægger mig at gøre Dem bekendt med, at De ikke er forpligtet til at vidne imod Deres mand. Ja, jeg er end ikke berettiget til at føre Deres vidnesbyrd til protokollen som grundlag for undersøgelsen imod ham. Jeg har nu erfaret, hvad der er mig tilstrækkeligt til at konstatere, at retten ikke har brug for Deres udsagn for at fastslå, hvad den vil foretage med Dem. De er fri. – Derimod står det Dem frit for, om De ønsker at anbringe, hvad De mener at kunne vide, der kunne tale imod mistanken imod Deres mand. De var ikke til stede her i byen den dag, mordet blev begået. Ved De noget, der kan på en afgørende måde vælte mistanken fra ham, så beder jeg Dem sige det. Det er lige så fuldt min pligt at våge over, at

en uskyldig ikke føres i ulykke, som at finde den skyldige og stede ham for den straffende dom."

"Min mand er uskyldig," sagde hun.

Sterner trak på skulderen.

"Jeg tænker her på bestemte udsagn om, hvad der er foregået, og jeg mener heller ikke alene omstændigheder, der blot refererer sig til Deres mand. Den myrdede var Deres ven – godt, er der Dem noget bekendt, der kan åbne os nye veje for vor undersøgelse; kendte De personer, der var ham fjendtlige? De må dog have talt med Deres mand om, hvorledes dette mord blev forøvet. De må dog have haft gisninger."

Hun rystede på hovedet.

"Godt," svarede Sterner – "ja, så er der ikke mere." Forhøret var forbi. Dommeren rakte fruen protokollationen til underskrift; Schaltz så, hvorledes hendes hånd skælvede, da hun skrev sit navn. Så betydede dommeren hende i en dæmpet, meget venlig – ja næsten mere end venlig tone, at hun var fri. –

Hun blev stående ubesluttet.

Sterner gav Schaltz og skriveren et vink. "Mine herrer," sagde han, "forhøret er afbrudt. Af hensyn til fruen vil jeg gerne tale et par ord i enrum med hende for at lette den vanskelige stilling, mine embedshandlinger har fremkaldt."

Schaltz bøjede sig og trak sig tilbage med skriveren.

Sterner blev alene med Lissy Saarbrücken.

Hun stod foran skranken med nedslagne øjne, en dyb rødme gød sig over hendes blege ansigt.

Sterner havde rejst sig fra dommersædet og var gået frem foran skranken, han skød lempeligt en stol hen til hende og tog selv plads ved siden af hende på en anden stol.

"Lissy," sagde han dæmpet. – "Efter det, der er sket mellem os to, kan jeg kun kalde dig ved dette navn; Lissy, jeg beder dig være forvisset om, at jeg er din ven – at jeg nu som altid før kun vil tænke på dit bedste, berede vejen for dig, fjerne alle vanskeligheder fra din sti."

Hun så op – men tav.

"Du ville ikke komme mig i møde. Din moder har sagt mig, at du flyede for mig; din stakkels broder, der er lænket til sit sygeleje på Falkenstein, har fortalt mig, at han forgæves har bedt dig glemme alt det forbigangne og tage mod den som ven, der kom til dig som en ven. Men du ville det ikke. Således skulle vi mødes – jeg ville ikke tale med dig i telefonen i går. Vort møde skulle være, som det blev. Hvad jeg kunne gøre for dig, har jeg gjort, og står det til mig, skal dette ikke ulejlige dig mere. Men det blev et møde, og du må række mig i din hånd."

Lissy løftede mekanisk hånden, og Sterner tog den.

Han så på hende, det lyste som af tårer i hendes øjne.

"Lissy," sagde han – "nu er det sket – du og jeg mødes igen. Jeg er din ven, og jeg kan være dig til støtte som din ven."

Hun trak hånden til sig. –

Sterner greb den igen, og viljeløst lod hun den hvile i hans.

"Jeg ved mere om dig, Lissy, end du tror. I den sidste tid har du været mere i mine tanker end noget andet. Jeg kender din sorg, dine bekymringer, og jeg tilbyder dig min hjælp."

Hun hviskede:

"Jeg kan ikke tage mod hjælp af dig, Fritz."

"Ikke nu, ikke straks – jeg trænger mig ikke på, jeg har været tålmodig, for din skyld har jeg søgt Falkenstein, men jeg har ikke påtvunget dig mit selskab. Taktløs har jeg aldrig været.

Men det vil jeg sige dig, at det, jeg ved om dig, ved jeg ikke fra din moder eller din broder, som du altid har skånet for dine bekymringer. Jeg ved det fra den mand, hvis død har ført os sammen."

Lissy skælvede, og Sterner slap hendes hånd.

"Lord Feversham har fortalt mig om dine ønsker og hvad han har gjort for dig. Du kunne have valgt en bedre fortrolig, men han har handlet som en ven. Nu er han død, og meget taler for, at din mand er hans morder."

Lissy rejste sig.

"Det er han ikke."

Det kom som et udbrud i angst.

"Det bliver måske min lod at fælde ham, også om hans færd mod dig ved jeg en del, det skal ikke stemme mig mildere mod ham. Sandheden skal komme for lyset, og så ve ham!"

"Saarbrücken er uskyldig – han har ikke myrdet Cecil. Det har han ikke – det kan han ikke have gjort."

Sterner trak på skulderen. – "Dette vil tiden vise." – Hans stemme blev atter venlig, næsten øm. "Men du, Lissy, må fra i dag betro dig til mig. Du vil ikke fortryde det. Om fortiden vil vi ikke tale nu. Tiden er kort, men jeg beder dig – giv mig dit løfte – prøv mig."

Hun så op og sagde næsten hviskende:

"Jeg kan ikke – lad mig gå – lad mig prøve derhjemme at finde fred. Du siger jo selv, at I ikke mere vil sende bud efter mig. Godt, så lad mig være alene. Du må ikke bede, Fritz."

Sterner havde rejst sig.

"Så taler vi ikke om dette i dag. Men jeg søger dig, Lissy, i dit hjem, og du skal skænke mig din tillid. Om det bliver mig, der

kommer til at lede undersøgelsen imod ham, vil jeg i det mindste vide, at din tillid har jeg, og denne gang, Lissy, skal jeg ikke svigte den. Jeg beder kun om dit venskab."

Hun tav, men hendes kinder glødede.

Hun vendte sig for at gå, så standsede hun og sagde i samme lave tone: "Fritz, kan du give denne sag fra dig?"

Sterner nikkede.

"Så gør det – dermed viser du mig bedst, at dine ord er ærligt ment."

"Må jeg komme til dig i Falkenstein og tale med dig om *dette*?"

"Om *det* må du –"

Sterner tog hendes hånd til farvel.

Så gik hun med bøjet hoved som i drømme.

3

Schaltz var forbløffet. Det var åbenbart, her stak noget under. Den unge, smukke frue blussede, som om hun kom fra et stævnemøde. De to kendte hinanden, det var sikkert. Han brød sit hoved for at regne ud. Kiel, Kiel – Dommeren var fra Kiel; fruen var jo altså også født i Kiel. Skulle det være et ungdomsbekendtskab? Men hvorfor talte han ikke om det? Nå, det kom jo ikke politiet ved. Men denne anholdelse, telefonsamtalen! Jo, der var ikke skygge af tvivl; de to kendte hinanden fra gamle dage.

Schaltz så skarpt iagttagende på sin foresatte. Nå, så du vil spille under dække med en gammel politirotte, tænkte han.

Han tog sig i sine uærbødige tanker og rettede sig uvilkårligt, men han svor en ægte markisk ed på, at han skulle være på sin post. Dette her morede ham.

Saarbrücken blev ført ind i retslokalet. Han bar håndsnøre: det skyldtes optrinnet den foregående aften.

Sterner bøjede sig let. Den anholdte stod trodsig stiv foran skranken. Sterner opdagede snoren: "Vil De øjeblikkelig tage den snor bort, arrestforvarer; i Prøjsen står ingen borger lænket for skranken."

Arrestforvareren efterkom hurtigt ordren.

Sterner fortsatte: "Vil De sætte en stol frem til hr. købmand Saarbrücken. – Vær så god, vil De tage plads. – Tak, arrestforvarer, så kan De gå."

Arrestforvareren tøvede. – "Jeg sagde, De kunne gå; hørte De det ikke?"

Arrestforvareren gik.

Sterner var trådt uden for skranken; han nærmede sig den anholdte, som trods opfordringen endnu stod lidt betuttet foran skranken. Han havde væbnet sig med trods mod embedstone og følte sig usikker ved dommerens hensynsfulde optræden.

Sterner bukkede let for ham. "Hr. grosserer," sagde han, "forinden jeg åbner forhøret, ønsker jeg at meddele Dem, at Deres sagfører har henvendt sig her for at blive beskikket som Deres forsvarer. Det er mig om at gøre, at De nærer tillid til mig; jeg ser helst, at De, forinden anklagemyndighederne træder til, har fået lejlighed til at udtale Dem ganske åbent til mig. De tyske love forbyder, at jeg forhandler med Dem uden vidner. Jeg indskrænker mig derfor til at sige Dem, at jeg ved, at jeg – foruden at være Deres dommer – er en mand, som De fra gamle dage bærer nag til. Jeg erkender, at jeg i sin tid har stået uvenligt over for Dem i et rent sportsanliggende. Denne alvorlige situation har hævet alle virkninger af dette ganske ubetydelige mellemværende. Derpå har De mit ord som gentleman. De tyske love pålægger mig fuldt så vel at have opmærksomheden henvendt på det, der taler til Deres forsvar, som på det, der anklager Dem. Jeg skal gøre min pligt som dommer og som mand af ære. Jeg ville gerne sige Dem dette, før jeg åbner sagen."

Uden at afvente svaret indtog Sterner sin plads i dommersædet og indbød med en håndbevægelse Saarbrücken til at tage plads.

Schultz havde fulgt scenen med stor opmærksomhed. Altså en gammel bekendt – og konen? Han satte sig til rette som en

retmæssig indehaver af en første parkets billet ved en spændende premiere.

Saarbrücken var fuldstændig afvæbnet; han satte sig tavs.

Forhøret begyndte, – de almindelige spørgsmål om fødsel osv. blev tilførte.

Saarbrücken svarede dæmpet og bestemt.

Så kom man til sagen.

"Deres anholdelse er bevirket derved, at De stod i begreb med at forlade byen!"

Der løj du, tænkte Schaltz, hvad mener han nu med det?

Saarbrücken fo'r op. "Jeg anså mig virkelig for berettiget til at rejse, når jeg ville."

Sterner indvendte mildt: "Det var uforsigtigt, hr. Saarbrücken, efter at politiet havde bedt Dem om at give oplysninger og stillet Dem i udsigt at De ville komme i forhør – ikke sandt, Schaltz, det gjorde De?"

Schaltz fo'r til vejrs. "Javel!"

Dommerens ansigt fortrak sig nervøst og Schaltz satte sig igen med en indvendig ed.

Saarbrücken trak på skuldrene: "Jeg kunne ikke ane, at man ville fatte mistanke til mig."

Sterner løftede hovedet. "Måske –"

"Hvorfor nærer man denne meningsløse mistanke?"

"Fordi enkelte omstændigheder taler derfor, hr. Saarbrücken. Sagen er af meget stor vigtighed; det er en sag, der retter hele Europas blik på denne by, hvor folk af stor betydning for hele verden er samlet for deres sundheds og adspredelses skyld, hvor Hs. kgl. Højhed prinsen af Wales har gjort Tyskland den

ære at opholde sig, hvor kort sagt hele Europas elite søger hen. Det gælder at handle således, at intet kan bebrejdes os."

Saarbrücken mumlede: "Det er hårdt nok, at jeg skal undgælde for det."

Dommeren fremtog nu den lille medaljon, som var fundet på mordstedet og spurgte fast: "Kender De denne?"

"Ja," svarede den anklagede. "Det er en medaljon med min kones navnetræk og – en – en souvenir."

"Den er fundet på mordstedet. – Erkender De, at det er et faktum af betydning?"

Saarbrücken bøjede hovedet. "Ja – havde man spurgt mig om dette i går, ville jeg have været i stand til at forklare det hele."

"De vil måske forklare det nu?"

"Denne medaljon har tilhørt mig. – Jeg bar den til i forgårs, så tabte jeg den under tennisspillet, og en af drengene bragte mig den hen på eftermiddagen."

"Mens De sad og røg em cigar med den myrdede på kurhotellets terrasse – ikke sandt?"

"Jo."

"Vil De indrømme, at dette ser besynderligt ud? Drengen afleverer denne medaljon til Dem kl. 6 om eftermiddagen. Den findes næste dag på mordstedet løsrevet fra en kæde; det er tydeligt, øjet her er videt ud, den er revet løs. Vil De forklare mig dette, hr. Saarbrücken?"

Øjnene stod stive i hovedet på Schaltz – dette her vidste han intet om; det var åbenbart, at amtsdommer Sterner ikke var en ren og bar konfirmand. Satans også, at det var undgået Schaltz.

Den sigtede tog sig sammen. "Jeg erkender, at dette taler imod mig; jeg ser nu, at sagen er mere indviklet, end jeg troede,

men min gode samvittighed *skal* fri mig ud af dette. Jeg har ikke været på det sted den nat."

Sterner var fuldstændig rolig, hans stemme lød meget venlig: "Jeg beder Dem blot om en forklaring. Jeg er villig til at acceptere enhver, De giver mig. Det glæder mig, at De nu erkender, at jeg i hvert fald har været *berettiget* til at handle, som jeg handlede. For det erkender De, ikke sandt?"

"Fuldkomment," svarede den sigtede.

"Godt. Vil De så forklare mig, hvorledes denne Deres medaljon er kommet på dette sted?"

"Jeg havde samme aften givet lord Feversham den."

"Givet lord Feversham en medaljon, som bærer Deres hustrus navnetræk!" Sterner åbnede medaljonen. "Og så vidt jeg kan se en lok af Deres hustrus hår! Vil De erkende, at dette lyder besynderligt? De kan ikke tro – eller rettere – ved Deres hustru dette?"

"Nej."

"Hm" – Sterner rejste sig og gik hen ad gulvet. "Jeg er nødsaget til at sige Dem, at dette er meget slemt – meget slemt. Det er ganske vist kun et indicium, men et vægtigt indicium, og De er altså ganske ude af stand til at bevise det?"

"Fuldkomment," svarede den sigtede roligt.

"Nå – ja. Jeg bliver nødt til at føre dette til protokols."

Sterner dikterede, og skriveren skrev; det slog Schaltz, at formen var meget velvillig mod den sigtede. Der var ikke tale om, at dommeren benyttede nogen vending, der kunne gøre det oplyste mere mistænkeligt, end det i sig selv var. Det var en endog sjælden loyal protokoltilførsel.

Saarbrücken vedkendte sig det tilførte.

Sterner tog atter plads og gik videre: "De kom tilbage til hotellet i forgårs aftes uden Deres frue?" – Han læste rapporten og så spørgende på den sigtede. "Er det rigtigt, altså fra klokken 12:20 til 1:30 var De ude – ikke sandt? Hvor var De henne?"

Saarbrücken blev blodrød.

"Jeg beder Dem, svar mig, hvor var De henne?"

Den sigtede rejste sig: "Hr. dommer, jeg ser, at omstændighederne har sammensvoret sig imod mig; jeg er vant til at tage livet, som det byder sig til, og De vil vide, at jeg ikke er bange. Jeg har mine fejl, men jeg lyver aldrig – jeg mindes ikke nogensinde at have sagt en løgn. Det får derfor være som det vil. – Så vidt jeg kan se, drejer det sig her om en foreløbig undersøgelse. Omstændighederne er imod mig."

Sterner afbrød: "Vil De ikke sige mig, hvor De var henne? Jeg må udtrykkelig gøre Dem opmærksom på, at De – ved at føre et alibibevis – vil kunne drage Dem ud af sagen. Jeg forstår, at De mener, at burde skåne en anden – eller misforstår jeg Dem?"

"Jeg kan ikke udtale mig, hr. dommer. Jeg accepterer den situation, der foreligger; den er stærkere end jeg. Blot ønsker jeg at erfare, hvad der vil ske, når jeg fastholder min vægring,"

"Vil De erkende Dem skyldig i drabet på lord Feversham?"

"Nej – jeg er uskyldig."

"Ja, så må jeg bemærke, at De på et punkt gør Dem skyldig i en alvorlig fejl. Ved at nægte at besvare mit spørgsmål udsætter De Dem for, at anklagen ufortøvet rejses imod Dem. De kan sige, at De tager denne konsekvens, og at det må blive Deres sag. Men Deres optræden har endnu en følge, nemlig den, at sagen efter det foreliggende rettes mod Dem alene. Hvis De er uskyldig, vil De sikkert opgive denne Deres holdning – hvis her

f. eks. er tale om en dame, hvis ære De anser Dem for forpligtet til at skåne – det er jo tænkeligt – så vil hverken De eller hun i længden tie. De risikerer jo ligefrem at blive dømt på dette her. Og når De så taler, er det måske for sent, så er forbrydelsens spor udslettede. Øvrigheden ledet fra det rette spor ad et urigtigt. Sagen er tabt. De vil forstå, at De ikke er herre over, hvad De vil sige eller ikke. Det er Deres pligt at tale."

Saarbrücken tav. Han bed tænderne sammen, men tav.

Sterner vedblev i samme rolige, dæmpede tone: "Desuden vil denne Deres erklæring aldeles ikke blive bekendt. De herrer her er edfæstede; bevises Deres alibi, sluttes sagen uden anklage, og bevisførelsen på Deres udsagn skal ske med enhver tænkelig diskretion. Jeg beder Dem altså tale."

"Jeg kan ikke bevise mit alibi – hvem kan bevise et alibi fuldstændig? Jeg har passeret parken to gange – det er nok. Jeg ved så lidt som nogen anden, hvornår mordet har fundet sted. Hvem siger, at jeg ikke kan have passeret mordstedet, mens mordet blev begået, og hvad nytter så mit alibi? Nej, jeg kan ikke sige, hvor jeg har været."

"Men i parken har De været."

"Ja."

Sterner førte det passerede til protokols, – da det var oplæst, føjede han til:

"Ja, hr. Saarbrücken, efter det passerede er der jo næppe tvivl om, at der vil blive rejst anklage imod Dem. Kan De sige noget, der på anden måde kan afkræfte de formodninger, forhøret har vakt? Kan De tænke Dem, hvem der har forøvet mordet?"

"Nej – den hele sag er mig ufattelig."

"De har intet at tilføje?"

"Nej."

"Godt. Jeg skal blot gøre Dem endnu et par spørgsmål. Hvorledes er Deres økonomiske forhold?"

"Jeg er insolvent."

"Insolvent! – Og De driver en stor forretning, opholder Dem her og bruger store summer?"

"Så snart jeg har været anholdt i to dage, vil mine kreditorer forlange mit bo taget under konkursbehandling."

"Forudså De dette?"

"Nej – hvis jeg havde været på fri fod, ville jeg med lethed have kunnet ride enhver storm af, men nu er det hele forbi. Det kan ikke nytte at foregøgle sig noget. Deres embedsmæssige skridt medfører min ruin. Jeg får bære min skæbne som en mand. Det kan jeg Gud ske lov."

"Og Deres hustru – er hun forberedt på dette?"

"Nej, min hustru aner intet om min forretning, men hun vil ikke blive berørt af min ulykke. Hendes moder er i Falkenstein og har lidt formue. Desuden er min hustru på anden måde forsørget. Hun er lord Fevershams universalarving, og lorden var meget rig."

Sterner legede med sin guldlorgnet. "Er De klar over, hr. Saarbrücken, at denne omstændighed tilligemed de oplysninger, De har givet, er endnu vægtigere indicier imod Dem end de tidligere nævnte?"

"Fuldkommen," svarede den sigtede roligt.

"Og at disse omstændigheder kan drage Deres hustru med ind i anklagen?"

"Det tror jeg ikke. Min sagfører kan bevidne, at min hustru intet aner om lordens dispositioner."

"Nu slutter De for rask," afbrød Sterner; "det negative kan bevises."

Saarbrücken løftede hovedet med et lille smil: "Det er ikke alle mennesker, der lever under en lige uheldig skæbne. Jeg kan bevise, at min hustru har truffet skridt til at opnå skilsmisse, og at den kun er strandet på min modstand."

Sterner løftede hovedet, som han under denne meddelelse havde sænket.

"Er De på det rene med, at denne oplysning gør Deres sag endnu værre?"

Saarbrücken smilede atter: "Hr. amtsdommer, den *kan* ikke blive værre, end den *er*. Jeg står mig meget dårligt med Vorherre, men jeg har endnu nogen tro på sandhed og retfærdighed. Jeg nærer fuld fortrøstning til min sag. Og," tilføjede han med en bøjning og et sarkastisk smil, "for at ikke øvrigheden skal udsætte sig for de ulemper, hr. amtsdommeren før berørte, vil jeg anbefale den at søge flittigt andre steder, før det beklagelige tilfælde indtræder, at det bliver for sent."

Sterner betragtede den sigtede nøje. Schaltz gennemborede ham med sit blik. Denne mand var virkelig vidunderlig – det var de begge to. Så kunne man altså endnu lære noget af videnskaben.

Protokollationen blev fuldendt og underskrevet af den sigtede. Dommeren stod et øjeblik som i tanker.

"Før den sigtede ud," sagde han så kort.

Herefter blev den anholdte ført bort, og Sterner gav ordre til at kalde for skranken det vidne, der havde gjort tjeneste hos det bortrejste italienske ægtepar.

Vidnet trådte ind.

Sterner så vist på den indtrædende, en halvgammel kvinde, særdeles pyntelig klædt, lille og meget mørk.

"Deres navn?" spurgte han.

"Nathalia Stolzi."

"Født?"

"I østrigsk Tyrol, men bosiddende her i Homburg i 15 år."

"De tjente i den lille kottage i parken hos bankier Delphini og hustru?"

"Ja," lød svaret.

"De var hjemme i går aftes ved midnat."

"Nej," sagde vidnet. "Madame sendte mig i byen kl. 11 til en modehandlerinde, der skulle have noget tøj færdigt ved denne tid. Madame skulle rejse tidligt i går morges."

"Hvornår kom De hjem?"

"Klokken henimod halv et. – Tiden husker jeg ikke bestemt. Men jeg måtte vente en rum tid hos frk. Krause, modehandlerinden, der ikke var færdig."

"Var Deres frue i seng, da De kom hjem?"

"Nej, både hun og herren var oppe. De var i færd med at pakke."

"Mødte De nogen i parken?"

"Ja," svarede Nathalia Stolzi, "omtrent ved korsvejen – der hvor de fandt den myrdede lord – så jeg en herre, der gik hen ad vejen."

"Se, se," udbrød Sterner. "Ville De kunne kende denne herre igen, om De så ham?"

Nathalia betænkte sig et øjeblik. "Jeg tror det næsten, han var høj, svær og lys, han bar en lys overfrakke og havde en blød hat på hovedet."

"Schaltz," sagde Sterner – "vil De føre den anholdte ind."

Schaltz gik.

Sterner vendte sig imod Nathalia Stolzi.

"Nu vil De måske være så venlig at tænke Dem godt om – Deres udsagn her er af den allerstørste vigtighed, forstår De. Det kan få afgørende betydning for et menneskes ve og vel. Genkender De denne mand, skal De sige det; nærer De skygge af tvivl, skal De også sige det."

Den lille mørke jomfru stod som på nåle.

Hendes ellers ret frejdige holdning var forsvundet, hun skælvede let.

Døren gik op, og Schaltz trådte ind med Saarbrücken.

Sterner så fast på Nathalia.

"Var det ham?"

Vidnet vendte sig mod Saarbrücken, hvis ansigt var roligt og ubevægeligt; hendes stemme skælvede, da hun hviskede vendt mod dommeren:

"Det var ham."

Der blev dyb tavshed.

"Har De, Saarbrücken, i forgårs aftes ved tiden 12½ mødt denne kvinde i kurparken," spurgte Sterner.

"Nej," lød svaret.

"Før så den anholdte ud," sagde Sterner.

Schaltz vinkede til Saarbrücken, og de forlod begge forhørsstuen.

"Er det Dem bevidst, at dette Deres udsagn, som De må gentage for retten, er af afgørende betydning for den sigtede?" sagde Sterner.

"Jo," svarede vidnet næppe hørligt.

Sterner fortsatte forhøret. Han udspurgte vidnet på kryds og tværs, om hendes herskab om hende selv og om de personer, der kunne give vidnesbyrd om hende. Det fremgik af hendes forklaring, at ægteparret Delphini førte en ret tilbagetrukken tilværelse, og så vidt hun vidste levede meget lykkeligt sammen. Hun havde kun tjent dem i den tid, de boede i Homburg; de omgikkes kun få, men nød det bedste ry. Vidnet kunne ikke udtale, om nogen af dem havde forladt huset den aften. Herren var ude, da hun gik, han var hjemme, da hun kom tilbage ved halv et tiden som forklaret. Hun havde aldrig hørt Saarbrückens navn nævne i huset, heller ikke lord Fevershams, og så vidt hende bekendt var de to personer hendes tidligere herre og frue helt ubekendte. Angående afrejsen forklarede hun, at den havde været bestemt allerede da hun blev fæstet, og lejemålet af kottagen udløb den 8. juli. –

Hun vidste, at hr. Delphini var hjemmehørende i Milano, men hans adresse kendte hun ikke. Ægteparret var fra Homburg draget til Schweiz for at tilbringe nogle uger i bjergene. –

Herefter blev dette vidne dimitteret.

Saarbrücken blev atter taget for.

"Købmand Saarbrücken," sagde Sterner roligt og fast, "De vil måske have bemærket, at dette sidste vidneudsagn gør Deres stilling mere end mislig. De nægter at have set denne kvinde, det lader jeg passere, det er endogså rimeligt, at De ikke har lagt mærke til hende, skønt hun er gået Dem forbi i kort afstand; men *hun* har set Dem, og det er konstateret, at De er set i parken på en tid, da mordet kan være begået. Jeg må derfor – denne gang i Deres egen interesse – opfordre Dem til at

oplyse, hvorfor De på dette tidspunkt opholdt Dem på dette sted. Det gælder nu ikke om at bevise et alibi, om noget sådant er ikke tale, De har kun at forklare, hvorfor De var i parken."

Saarbrücken så op, han smilede let.

"Jeg har selv sagt, at jeg har passeret parken, det er altså for så vidt ikke noget nyt. Og jeg ser ikke, hvad forskel det gør, at en mig ubekendt kvinde har set mig. Hvornår min ven er blevet myrdet, ved jeg ikke. Om *De* ved det, kan jeg ikke afgøre."

Sterner trak på skuldrene.

"Schaltz," sagde han, "før arrestanten tilbage til cellen."

Da Saarbrücken vendte sig for at følge Schaltz, henvendte dommeren atter ordet til ham.

"Sigtede," sagde han, "jeg gør Dem opmærksom på, at De endnu i dag vil blive konfronteret med liget af den myrdede efter buddet i §88 i straffeprocesordningen."

Saarbrücken løftede hovedet alvorligt: "Jeg har set en død mand før, hr. dommer, og kunne liget vidne om min uskyld, ville det åbne munden og råbe mod himlen."

Sterner tav.

Arrestdekretet blev afsagt og den sigtede ført bort.

Forhøret blev udsat og retten hævet.

Samme dag, kort efter forhøret, blev statsanklageren telegrafisk tilkaldt.

Schaltz var nu sikker på, at købmand Helmuth Saarbrücken var morderen.

Han trådte ærbødigt hen til dommeren: "Hr. dommer," spurgte han, "hvorfra kendte De den omstændighed med medaljonen? Undskyld jeg spørger, men det var en fejl af mig, at jeg ikke kendte den."

Sterner smilede: "Tilfældet, Schaltz – det blinde tilfælde. Drengen, der fandt medaljonen, var min portners søn; jeg fik historien meddelt i morges."

Schaltz rystede på hovedet: "Det ser ikke godt ud for ham, hr. amtsdommer."

"Nej," svarede denne. "Det ser ikke godt ud, men det så galere ud, om der havde været mindre, dette er næsten *for* meget."

Således forelå sagen den 8. juli 1898, og dagen efter blev der indgivet klage til landsretten i Frankfurt mod købmand Helmuth Saarbrücken, anklaget, eller, som det hedder i loven, sigtet for forsætligt mord på Cecil Laking, baron af Feversham, hjemmehørende i grevskabet Kent, kongeriget Storbritannien. Anklagen omfattede kun købmand Saarbrücken, da der fra statsanklageren var oplyst omstændigheder, der syntes at udelukke al sandsynlighed for, at hans hustru, Elisabeth Saarbrücken, var delagtig eller endog blot vidende om den forbrydelse, der påsigtedes hendes mand.

Samme dag blev det legale ligsyn foretaget af retslæge, dr. Grible, i overværelse af dommer Sterner og den anklagede, der ganske kold og uberørt stod over for sin myrdede vens lig, og uden mindste skælven lod lægen påvise, hvorledes den korsikanske dolk passede fuldstændig i det dødbringende sår.

Doktoren rystede på hovedet. Enten måtte den mand være uskyldig eller også mere forhærdet end nogen professionel forbryder.

4

Den 9. juli fortsattes forhørene, og allerede den 10. ankom to engelske sagførere, mr. Longland Hearne og mr. Tunstaple Wells.

Mr. Longland Hearne lignede Joe Chamberlain; han var seks fod i sine sko, slank, skaldet, glatraget, med monokel. Hans øjne var brune, af naturen livlige, men ved stærk træning uudgrundelig dorske. Han fik syet i Bond Street hos prinsen af Wales' historisk berømte skrædder og var værd om året 20.000 – lispund sterling. Han havde været en Oxford-kammerat af lord Hugh Feversham, 6. baron, og var efter at være flyttet ind i Kings Bench Walk Inner Temple blevet lordens sagfører og betroede mand.

I 1888 kapsejlede lord Hugh ved Cowes og fik en spilerstage i hovedet, hvoraf han døde. Lord Cecil var 15 år den gang, og da han "kom til alder" med 21, arvede han det hele, derunder mr. Longland Hearne.

Udarvingerne i Roxley havde en naturlig mistillid til mr. Longland Hearne, og mr. Longland Hearne kendte dem ikke; derimod kendte han mr. Tunstaple Wells, deres sagfører, som ligeledes boede i Kings Bench Walk Inner Temple, og som mr. Longland Hearne foragtede dybt.

Det var ham derfor en blandet fornøjelse under hele overrejsen fra Dover inklusive at dele waggon, kahyt m. v. med mr. Tunstaple Wells. De sagde ikke to ord til hinanden undervejs, skønt de var alene i kupeen.

De tog begge ind på kurhotellet; de havde begge samme ærinde: våge over lord Fevershams efterladenskaber.

Mr. Longland Hearne erfarede hurtigt, at amtsdommeren var den mand, det bedst lønnede sig at spørge, og han gik straks til ham.

Sterner var forsigtig. Han hilste høfligt på sin tidligere principal, og mr. Longland Hearne var glad ved at vide, at det gik ham ret godt. Han forhørte sig med interesse om "mrs. Saarbrücken" og var ikke lidt henrykt ved at erfare, at hun ikke var sat under tiltale. Det ville have gjort ham ondt for hans klientinde; han opfattede sig som hørende med til arven efter lord Feversham og stillede sig til damens disposition. På den anden side gjorde det ham ondt, at manden sandsynligvis var morderen, men da damen skulle skilles og kunne få særformue, kom man vel ud over det. For lord Feversham interesserede mr. Hearne sig mindre; døde klienter var for ham repræsenterede ved deres kompetente arvinger, og det gjaldt om at fastslå en kompetence, der gjorde mr. Hearne til herre på valpladsen.

For lordens begravelse ville han sørge; den skulle foregå med megen pomp i Rigsby Abbey, hvis arvingen ville det; det stod i testamentet, at hvis lordens lig kunne skaffes til veje, skulle det brændes og sættes i en urne i Abbey'ets kapel. Afdøde lord Feversham havde gjort regning på at drukne; Vorherre havde villet det anderledes.

Sterner var ret tilfreds med mr. Hearne, og de enedes om, at Sterner skulle foretage præsentationen af advokaten for arvingen; muligvis ville det være heldigt, at Sterner udnævntes til værge for hende, men detaljerne kunne altid ordnes.

Sterner spurgte, om mr. Hearne ville se liget; det brød mr. Hearne sig ikke om; han foreslog Sterner at spise frokost med ham, og Sterner tog mod indbydelsen, men mente, at frokosten

burde indtages i Cronberg, hvor fru Saarbrücken nu boede. Mr. Hearne spurgte, om det var dér, kejserinde Friedrichs villa lå, og bøjede – ved det bekræftende svar – ærbødigt hovedet for den engelske prinsesse. Derefter kørte Sterner og mr. Hearne i automobil til Cronberg for at spise frokost og træffe arvingen.

Mr. Tunstaple Wells spiste frokost alene i Homburg v. d. H. og opsøgte politipræsidenten, der gav ham anvisning på Schaltz. Mr. Wells opsøgte Schaltz og fandt behag i ham. Wells var radikal og demokratisk anlagt; hans fader havde været ansat ved Scotland Yard som detektiv, og han var fra barndommen af kendt med politiet.

Schaltz talte godt engelsk og satte mr. Wells ind i sagen, så vidt som diskretionære hensyn tillod.

Mr. Wells spurgte Schaltz, om de skulle være ærlige mod hinanden, og Schaltz erklærede, at det ville henrykke ham, om mr. Wells var ærlig.

Mr. Wells berettede da, at han var kommet for at repræsentere arvingerne i Roxley, der af en mildest talt lige så arrogant som åndelig talt betydningsløs mr. Longland Hearne, Q. C. havde fået meddelelse om, at en tysk dame var den myrdede lords universalarving. I et blad havde mr. Wells set, at denne dame var morderens hustru, og det havde glædet ham meget, da hun så formodentlig var medskyldig i mordet og vel altså ikke kunne arve.

Schaltz måtte berøve mr. Wells denne trøst; fruen var i hvert fald uskyldig, og arven ville sikkert tilfalde hende.

Mr. Wells tyggede på det.

"Så kan jeg i grunden lige så godt rejse hjem igen," sagde han, "for kæmpe med mr. Q. C. om Hans Herligheds kadaver er ude

af min linje. Lad ham og damen begrave herligheden; han var et lavpandet fæ, da han levede, og han blev stukket som en gris, da han døde. Fred være med ham!"

Schaltz fik en idé.

"Hr. advokat," sagde han, "der er endnu en mulighed for, at her er noget at gøre for Dem. Er Deres klienter rige?"

Mr. Wells rettede sig: "Mine klienter *er* enten rige eller *bliver* rige – hyppigt ved min hjælp. Laking'erne i Roxley, og da navnlig lord Julius Laking, 8. baron af Feversham er i øjeblikket på vej til at blive meget rige."

Schaltz plirede med øjnene. "Sir," sagde han, "der er lås for min mund, når det gælder det, jeg som politimand ved; men jeg er et menneske, der har set en hel del og har lov til at tænke mit som andre mennesker. Sådan som det nu står, er Saarbrücken sigtet for mordet og der er mange indicier imod ham. Der er så mange, at jeg sjældent har set flere, og derfor er der noget at gøre for en advokat. De skulle ufortøvet søge Deres tyske kollega, hr. overretssagfører Isidor Rosenthal i Frankfurt, hr. Saarbrückens defensor."

Mr. Wells smagte på det. "Tror De selv, manden er uskyldig?"

"Ved det ikke," svarede Schaltz kort.

"Og om han er eller ikke, kan i grunden være mig og lord Julius Feversham revnende ligegyldigt," sagde Wells og gabede let. "Som sagfører, særlig juridisk konsulent i økonomiske sager har jeg ingen interesse af kriminalsager, og jeg kan ikke se, det gør fra eller til, om Saarbrücken er morderen. Hans kone, der jo lader til at løbe af med en meget betydelig mængde pund, der rettelig burde tilkomme os – er jo, efter hvad De siger, uskyldig."

Schaltz rømmede sig.

"Sir," sagde han, "nu lægger De mig ord i munden, jeg aldrig har brugt. Jeg kan som politimand ikke sige Dem mere, jeg kan kun antyde for Dem, at hvis Deres klienter er rige, kunne det have nogen interesse for dem at anvende en del af denne rigdom på at konstatere, *hvem* der har myrdet lord Cecil. Vel at mærke, hvis denne *hvem* ikke er Saarbrücken. For er det ham, er den arving, der træder mellem deres klienter og arven, uskyldig og fuldt berettiget til at tage arven."

"Vil det sige, at De mener –" spurgte Wells.

Schaltz afbrød. "Det vil kun sige, at jeg anbefaler Dem at søge et intimt samarbejde med hr. Isidor Rosenthal."

Mr. Wells tog sagen under overvejelse og bestemte sig sluttelig til at interessere sig for hr. Isidor Rosenthal.

5

I sit store smukke kontor på "Die Zeil", Frankfurts hovedpulsåre, sad dybt begravet i arbejde overretssagfører Isidor Rosenthal.

Det var Saarbrückens sag – eller rettere Saarbrückens sager, der i de dage overskyggede det store kontor og dets talrige medarbejdere, som en sag, en mand og hans sager, pludselig kan tage en sagførers hele arbejde i beslag.

Sagens formelle side var klar. Der var besluttet anklage mod Saarbrücken for mord, og landsretten havde udnævnt Isidor Rosenthal til hans defensor. Saarbrücken var meget afholdt i Frankfurt, og hans kolleger havde sluttet sig sammen til et likvidationsudvalg, der under Rosenthals forsæde førte huset Fürste & Wienecke frem ad meget stride strømme, men dog opnåede foreløbig at holde det oven vande for ved første givne lejlighed at tage sig af dets kældere og lade det glide over til konkursbehandling.

Saarbrücken senior var som ramt af et tordenslag ved efterretningen om sønnens arrestation; han var beredt til at sørge for hans personlige, små fornødenheder; firmaets dårlige status havde han forudset, og han var for klog til at interessere sig med en mark for dets økonomi. Han forholdt sig rolig i Hamborg og lod sig kondolere på Børsen af folk, som han vidste, det var en sand fryd, at det var gået hans hus ilde.

Dette er international børsskik.

Men alt dette gav Isidor Rosenthal arbejde, meget arbejde. Han sad begravet i huset Fürste & Wieneckes bøger og papirer, da hans fuldmægtig meldte mr. Tunstaple Wells.

"Lad ham komme," sagde Rosenthal og trak straks i den verdensmandsmæssige anstand, hvormed forretningsfolk på fastlandet væbner sig mod englænderne, herrerne på havet, der fra Arilds tid har aftvunget fastlandsbeboerne respekt. Det er altid i forretningssager et plus at være englænder, selve nationaliteten har krav på en art finere behandling. En franskmand parlerer man med; en russer behandler man som barbar, en skandinav overser man, og en italiener eller spanier sjofler man. Men en englænder!

Den store fyrst Bismarck plejede at sige: I Tyskland hedder det, når man ser en russisk fyrste: Oh! En amerikansk millionær (milliardærer var ikke opfundet i Bismarcks velmagtsdage): Oh! Oh! og en engelsk lord: Oh! Oh! Oh! Om en schlesisk greve hedder det: Bah!

Mr. Tunstaple Wells var demokrat, velvillig, ligefrem og businesslike kort, Rosenthal var yderst høflig. –

"Hr. overretssagfører," sagde Wells; "jeg hører, det er Dem, som repræsenterer mr. Saarbrücken såvel *qvoad* formue som *qvoad* hoved – well, jeg kommer til Dem. Vore interesser er ikke i og for sig parallelle. Jeg repræsenterer Hs. Herlighed lord Julius Laking, 8. baron af Feversham. Han er den myrdede lords arving *ex lege*; jeg hører, at lordens privatformue skal være testamenteret Deres klients hustru. Er dette sandt?"

Rosenthal nikkede.

"Efter almindelig ret fortaber morderen sin arveret til den, der af ham eller ved hans foranstaltning er blevet myrdet. Derfor spørger jeg om to ting. Er der formuefællesskab mellem ægtefællerne Saarbrücken, og er en af dem eller begge skyldige i mordet?"

"Det var at gå lige på," tænkte Rosenthal, men hans modpart var englænder, og det forklarede alt, englændere formodes at gå lige på. Rosenthal svarede derfor kort:

"Sir – det første spørgsmål må jeg besvare bekræftende. Der er formuefællesskab mellem mr. Saarbrücken og hans hustru. Det andet noget mere intrikate spørgsmål besvarer jeg derhen: Jeg har påtaget mig forsvaret for mr. Saarbrücken, ergo er han uskyldig."

"Ah," sagde mr. Wells og strakte benene fra sig.

"Må jeg så til gengæld spørge Dem, hvor meget lorden vel kan have efterladt sig uden for fideikommiset, der ikke angår os her på fastlandet?"

Mr. Wells kalkulerede; han fik mindst 120.000 ud af det.

"Pund?" spurgte Rosenthal.

Hertil svarede mr. Wells kun: "Selvfølgelig."

Rosenthal bød mr. Wells en meget lang, og en meget fin havannacigar.

Mr. Wells tændte den.

"Ærede kollega," sagde Wells ud af en uhyre røgsky. "Deres mand er altså uskyldig. For ham er det glædeligt, for Dem også, da det vil gøre Dem det let at forsvare ham og hæderfuldt at få ham frikendt. For mig er det for så vidt mindre glædeligt, som mine klienter går glip af en rund sum, og De må erkende, at da lord Cecil er myrdet, stiller jeg mig således over for dette spørgsmål, at jeg helst ser, at man finder gerningsmanden, allerhelst at dette bringer mine klienter gevinst."

Rosenthal målte erkende, at fra den side kunne sagen ses, særligt af den, der repræsenterede lord Julius Feversham.

"Men," tilføjede han, "i hvert fald er mrs. Saarbrücken uskyldig, og pengene er hendes."

Mr. Wells dampede.

"Kunne det ikke tænkes, at mrs. Saarbrücken selv kunne have haft interesse af at rydde lorden af vejen?"

"Så kender De ikke mrs. Saarbrücken," afbrød Rosenthal.

"Det gør jeg ikke," lød svaret, "og netop derfor kan jeg ikke fornærme denne dame med min hypotese. Jeg spørger kun. De repræsenterer i første række mr. Saarbrückens forsvar. Jeg ved, at der har været tale om skilsmisse eller sligt."

Rosenthal tænkte: Hvor ved han det fra – men englændere ved alt, trøstede han sig med og tav.

Mr. Wells fortsatte: "Vi – lord Julius Feversham og de andre arvinger, er villige til at være delagtige i de med forsvaret af mr. Saarbrücken forbundne omkostninger, hvis vi derigennem kunne nå et positivt resultat med hensyn til spørgsmålet om arven."

"De mener," sagde Rosenthal – han var et hurtigt hoved, og han havde allerede gennemskuet planen.

Nå, det havde mr. Wells i og for sig ikke noget imod.

Derfor fortsatte han:

"Jo, ser De. Er Saarbrücken uskyldig som De siger – er han på kant med sin hustru, som – andre siger (det vidste mr. Wells fra Schaltz), så lad os sætte den mulighed, at fruen har haft en finger med i spillet, hvad hun kan have haft. Der vil så frembyde sig et særdeles interessant juridisk spørgsmål om mrs. Saarbrückens arveret, der vil være et ypperligt grundlag for en forhandling og et forlig, som vi altid skal være beredte på."

Tanken tiltalte kun hr. Rosenthal for så vidt angik mr. Wells' villighed til at betale omkostningerne ved processen. Huset Fürste & Wienecke kunne ikke afse store salærer, og engelsk pengemarked har den fordel at regne med en større enhed: pund. Det var godt nok. Den anden side af sagen var mindre lystig. Rosenthal troede på Saarbrückens uskyldighed, han tvivlede ikke om fruens absolutte skyldfrihed. Men han var en dygtig forretningsmand og erkendte, at skulle der drives undersøgelser i *den* retning, var det nok så heldigt, at de blev drevet af ham.

Han smilede med sine smukke, hvide tænder under sin glinsende sorte moustache og sagde venligt:

"Det tager jeg imod."

Mr. Wells undrede sig lidt, men enfin, det var jo hans eget forslag. Skulle han have været uforsigtig? Nej. Sagen var naturligvis den, advokaten troede ikke på sin klient.

"Hr. overretssagfører," sagde han. "De forstår mig altså. Vi arrangerer en kontra-undersøgelse, og i denne indtager De den fremragende plads. Jeg foreslår, at De skal udfinde alt, der kan afkræfte mistanken om Deres klients skyld; De skal mere, De skal bidrage Deres til at finde den virkelig skyldige, og under disse bestræbelser vil De altså tage den eventualitet i betragtning, som jeg har antydet her. På dette punkt vil De samarbejde med os indtil videre. Har jeg forstået Dem?"

"Fuldkommen," sagde advokaten.

"Godt," sluttede mr. Wells. "Lad os så se på sagen. Hvor mange indicier er der?"

"Syv," sagde Rosenthal.

"Det er ikke så lidt," mente mr. Wells, "og hvilke er De?"

Rosenthal kiggede i et papir. "1) Saarbrücken var ude om natten på et tidspunkt, der rimeligvis falder sammen med det, hvori mordet er blevet begået, ja mere, endog et vidne har set ham i parken. 2) Han enten vil eller kan ikke bevise sit alibi. 3) Hans kone er lordens arving, og det vidste han. 4) Han er dybt i gæld til lorden eller dennes bo. 5) Hans medaljon er fundet på stedet. 6) Hans dolk passer i såret og 7) han er på fallittens rand. Det bliver syv, ikke sandt?"

"Og De tror alligevel, han er uskyldig," sagde Wells. "Deres tro er stærk."

"Meget rigtigt," sagde Rosenthal, "men ikke en af disse omstændigheder er i og for sig af den beskaffenhed, at den involverer hans skyldighed."

"Naturligvis," smilede Wells. "Men ser De, hr. kollega, hvis disse indicier var sikre, så var det jo ikke længere indicier men beviser, og så behøvede hverken De eller jeg at bryde vore hoveder med dem."

"Det er netop det, som det kommer an på," sagde Rosenthal og smilede meget stærkt, "De, mr. Wells, burde være stærkt interesseret i, at mr. Saarbrücken blev kendt skyldig, selv om De også der blev nødt til at tale om et grundlag for forlig, som De før så velvilligt antydede. De gik ikke til fruen og hendes ven, dommeren, hr. Sterner, der kæmper for at fælde mr. Saarbrücken, vel? De gik til mig. Jeg er så stolt at tro, at det er, fordi De tror på min sag. Tager jeg fejl?"

"Hr. kollega," sagde Wells kort, "jeg er englænder og går den lige vej. Deres part er optaget af en mand, med hvem jeg er landsmand, men som jeg ikke kan udstå. En uhyggelig ældre tory ved navn Longland Hearne. Godt, den vej er spærret. Vore

interesser er diametralt modsatte. Fruen er stærk ved sine alliancer. De forstår. Jeg er ærlig mod Dem."

Rosenthal bukkede.

"Og det praktiske forslag?" spurgte han.

"Det overlader jeg til Dem, som er kendt på stedet."

"Jeg takker for tilliden," svarede Rosenthal. "Og jeg tillader mig at invitere Dem til middag endnu i dag. Jeg ville gerne have set Deres kollega, måske kunne jeg have fundet et nyt grundlag for vor virksomhed. Jeg går aldrig af vejen for at vinde min modpart med venlighed."

"De kan spare Dem ulejligheden," sagde mr. Wells tørt. "Mr. Longland Hearne er i dag kørt i automobil til Cronberg med dommeren og befinder sig rimeligvis i en intim rådslagning med denne og hans protegé, Deres klients hustru."

"Ah," sagde Rosenthal. Så føjede han til: "Sterner må vige sit sæde i denne sag."

"Eller han må gøres umulig," sagde Wells.

Rosenthal tav.

"Vi må sikre os Schaltz," sagde han. "Han er ikke videre indtaget i sin foresatte, han er en underklassemand, men han har en vis stilling i det lille, indfødte samfund. Ville det være Dem imod at spise sammen med ham?"

"Hr. advokat," sagde mr. Wells. "Jeg er demokrat, min fader var detektiv som hr. Schaltz. Behøver jeg at sige mere?"

Ingen sagde mere, og den dag spiste Schaltz meget godt på Frankfurts fineste restaurant i særdeles godt selskab.

6

Fra Homburg fører vejen til Cronberg over Oberurzel; den er vel 12 kilometer lang, jævnt skramlende nedad mod Oberurzel og derfra jævnt stigende mod Cronberg. Fra Cronberg går den i stejle bugtninger op mod Falkenstein, hvor sanatoriet for brystsyge ligger. Et skønt, smilende landskab, gærdet af Taunus' bjergskråninger med talrige huse og haver. Omtrent ud for Cronberg ligger det kejserlige slot Friedrichshof, hvor den engelskfødte kejserinde Friedrich tilbragte sine sidste leveår som enke efter kejseren af de 100 dage, den hvide kejser Friedrich.

Den hele tur var gjort i mindre end en halv time. – Sterner var selv chauffør, han kørte langsomt, fordi hans gæst, der i grunden var imod det moderne befordringstøj, ønskede dette. Der var derfor rig lejlighed til samtale på vejen.

Sterner talte; han forberedte mr. Hearne på fru Saarbrückens sindstilstand, dvælede ved hendes forladte stilling og forsikrede om sin dybe ærbødighed for hende. Han indlod sig ikke nærmere på deres bekendtskab; blot sagde han, at han i gamle dage havde kendt hende særdeles godt.

"Det spørgsmål, der foreligger," sagde mr. Hearne, "er altså dette: er hun uskyldig i lordens mord? Efter international lovskik er dette spørgsmål afgørende for hendes ret til arv."

"Når De har set mr. Saarbrücken," sagde Sterner kort, "vil De aldrig rette dette spørgsmål til noget menneske."

Mr. Longland Hearne bøjede hovedet:

"Det næste spørgsmål er formuefællesskabet, og her må jeg måske gentage for Dem, hvad jeg allerede engang løseligt har

berørt. Lordens testamente er affattet efter engelsk ret, med engelske retsforhold for øje. Jeg kender personlig noget til tysk ret, og ved, at Bürgerlich Gesetzbuch i § 1363 – De ser, jeg husker endog paragraffen – indrømmer manden forvaltning og nydelsesret over hustruens formue i tilfælde af formuefællesskab. Jeg ved også, at samme lovs § 1365 og 1369 beskæftiger sig med det spørgsmål, at formuegenstande, f. eks. ved en arveladers vilje er forbeholdt hustruen alene, i dette tilfælde er de hendes alene, uden at manden har mindste ret. Det testamente, der interesserer os, er ikke således affattet, at det ligefrem kan siges, at det indeholder en sådan bestemmelse om forbehold; på den anden side er det imidlertid ikke givet, at de bestemmelser, den tyske ret kræver for at kunne unddrage sådan arv fra mandens formuesfære er tilstede. Som De ser, er her altså en meget rig anledning til at være forsigtig; for ..."

Og mens solen skinnede over Oberurzel, over legende krøltoppe ved landevejsgrøfter, over smågrise og køer, over hele den sommersmilende egn, fordybede mr. Longland Hearne Q. C. sig i det interessante konflikttilfælde mellem engelsk og tysk ret, der var foranlediget ved afdøde lord Cecil Fevershams testamente.

Sterner styrede sin maskine sindigt mellem krøltoppene og grisene, af og til nikkede han, når hans lærde gæst sagde noget meget godt, af og til havde han mest lyst til at afbryde ham. Ved Friedrichshof havde han nær kørt en gammel kone over, fordi mr. Longland sagde noget meget lærd.

Så afbrød han diskussionen med en kort bemærkning.

"Før processen er afgjort om lordens mord, kan vi i hvert fald ikke tænke på arvens udbetaling."

Mr. Longland slog hænderne sammen. "Lord," sagde han – "til den tid kan næppe de første præliminærer være bragt i orden, eller den tyske strafferetspleje må være forfærdelig langsom."

"Nu er vi ved Cronberg," sagde Sterner, "deroppe ligger Falkenstein, her gælder det at kravle op ad og se sig for. Det går næppe an at diskutere jura."

Mod syd, badet i sol, ligger kuranstalten Falkenstein på Taunusbjergenes side, et stort, velindrettet sanatorium for tuberkuløse. Side ved side i de rummelige liggehaller ligger de syge med deres termometre stille, håbende hen, kun beskæftiget med at måle feberen og spore den bedring, der loves dem, men som kommer så uendelig langsomt.

Når en fremmed tilfældig gæster dette sted og går rank og brunet gennem rækkerne, så vendes de store, fugtige øjne imod ham som med uvilje. Han føler det selv som en indtrængen; hans sundhed er en fornærmelse mod dette sted, hvor lidelsen hersker. Han går uvilkårlig sagte, taler dæmpet, beskedent, som var han på forbudt territorium.

Og mens solen stråler over de skovklædte høje, over dalen med vejens og bækkens bånd, fornemmer han ligesom dybt klagende sygdommens suk fra de tavse liggehaller, hvor nænsomme, bekymrede mødre sidder som sygevogtere ved en lænkebunden ungdoms leje.

Fru Saarbrückens moder sad her i en liggehal, der spøgende kaldtes "Abeburet" efter en dér anbragt udstoppet abe. Hendes søn John lå udstrakt i en kurvestol; det gik langsomt fremad. Men doktoren, stedets forsyn, gav endnu lidt håb.

Fru Lissy havde taget ophold hos moderen på et lille hotel lige over for kuranstalten. Hun tilbragte det meste af dagen hos broderen. Her bekymrede ingen sig om hendes mands skæbne, her tænkte enhver kun på sin egen ulykke. Her havde hun *fred*.

Sterners søster, gift med reservelægen, dr. Immermann, var venlig imod hende. Mellem de to søskende herskede der ingen hel fortrolighed, og Immermann kunne personlig ikke lide svogeren. Han havde idiosynkrasi mod jurister, sagde han. Blot navnet kunne jage ham langt bort.

Men hans kone, der med kvindens takt havde gættet sin broders sindstilstand, gjorde, hvad hun formåede, for at være venlig mod Lissy.

Der var ingen tvivl om, at fru Saarbrücken elskede Fritz. Hans søster vidste, at der havde været noget imellem dem; hun havde forsøgt at tale med fru Grosz om det, men den gamle kone var så opfyldt af sin søns sygdom, at hun ikke ænsede noget andet. Hun ville heller intet fortælle.

Sterner havde selv søgt Lissy, det vidste søsteren, og at hun veg for ham fortalte bedre end ord, hvorledes det stod til med hende. Selv svarede Sterner ikke på sin søsters spørgsmål, men hun vidste, at Sterner havde holdt de foreløbige forhør over fru Lissy, og at hun den dag havde været endnu mere tavs end før, endnu mere utilgængelig selv for de venligste ord. Hun vidste, at Lissy ønskede, han skulle træde tilbage. Det var medlidenhed, måske også en vis sky følelse af det forfærdelige i den skæbne, der truede den mand, som i tre år havde været hendes husbond.

Men da fru Immermann havde bragt fru Lissy broderens bud om, at han og den engelske advokat kom til Falkenstein, havde

Lissy ikke kunnet skjule sin glæde. Det var en aftale, at man skulle mødes hos doktor Immermann, og derhen styrede Sterner sin automobil.

I doktor Immermanns dagligstue tog Lissy, imod sine gæster. Samtalen førtes på engelsk, som hun talte fortræffeligt, og takket være den praktiske engelske sprogbrug, der i den fortrolige tale bruger det samme ord *you* som i ceremonielle henvendelser, mens tyskeren siger *du* til dem, der står ham nær og *Sie* i daglig tale – undgik Sterner over for den engelske advokat at røbe, hvor godt han kendte den smukke frue, uden at behøve at bruge den stive taleform, det løjede *De*, som han i sit forhold havde måttet anvende.

"Mr. Longland Hearne kommer for at tale om arvesagen," sagde han – "jeg kender denne herre fra gamle dage, du kan have fuld fortrolighed til ham."

Og mr. Longland Hearne begyndte højtideligt, som det sømmer sig for den, der taler til en *efterladt*, at brede sig over sit ansvarsfulde hverv. Uden at citere Bürgerliches Gesetzbuch forstod han dog at lægge sådant skær af lærdom og teknisk viden over sit foredrag, at det i alt væsentligt forblev fuldkommen uforståeligt for Lissy.

Sterner måtte oversætte det på forståeligt sprog; han gjorde det kort og meget klart, men det var øjensynligt, at pengespørgsmålet ikke interesserede Lissy det mindste.

"Der er en anden sag," fortsatte Sterner, "som her må berøres. Du har ønsket at blive skilt fra din mand; jeg ved, at lord Feversham har gjort, hvad han kunne for dig i denne sag. Jeg ved også, at han har været lige ved at nå sit mål. Du sagde til forhørsprotokollen, at du søgte ham den aften, du vendte

tilbage til Homburg. Jeg ville ikke på det sted gå nærmere ind på det spørgsmål. Her holder intet hensyn mig tilbage. Jeg ved, at lord Feversham havde Saarbrückens løfte, og jeg tror, at dette var årsagen til, at Saarbrücken begik sin forbrydelse netop den aften."

Lissy gøs.

Mr. L. så skarpt på Sterner. "De mener altså, at Saarbrücken er morderen – ja, undskyld frue, men efter hr. Sterners ord vil De forstå dette spørgsmål. De mener altså, at det var årsagen til Hs. Herligheds død."

"Ikke netop det. Saarbrücken har haft mange årsager til at handle, som han har handlet. Men at det netop skete den aften, tror jeg er foranlediget ved det, jeg antydede. Mrs. Saarbrücken må nu skilles fra sin mand. Det lader sig let gøre, og det er min hensigt at tilbyde hende min assistance til dette skridt."

"Det lader sig ikke gøre," sagde Lissy, mere bestemt end hendes sædvane var. "Jeg kan ikke tro, at Hel- at Saarbrücken er skyldig. Og nu, da alle er mod ham, vil jeg ikke svigte ham. Senere – senere kan vi tale om det."

Mr. L. rystede på hovedet. "Det forekommer heller ikke mig, at De, mr. Sterner i Deres stilling som undersøgelsesdommer kan påtage Dem en art juridisk arbejde for mrs. Saarbrücken, særlig af denne art ja, De finder det måske påtrængende af mig at sige det, men jeg synes det virkelig ikke. I England ville det slet ikke kunne lade sig gøre. Absolut ikke."

"Forholdene er noget anderledes her i Tyskland," sagde Sterner nervøst. "Og desuden, hvem ved, om retten nu, når anklage bliver besluttet, overdrager mig at lede undersøgelsen."

Lissy greb dette.

"Du træder altså tilbage," sagde hun – varmt.

Sterner rystede på hovedet

"Hvis jeg bliver beordret til at fortsætte undersøgelsen, fortsætter jeg den. Ja, jeg har endogså bestemt at anvende al min indflydelse på at forhindre, at den gives til en anden. Jeg vil føre denne sag igennem."

Lissy sænkede blikket.

Mr. L. greb ind. "Også jeg synes, det ville være bedst, om De førte den til ende, da De nu har begyndt den så ypperligt, at jeg må sige Dem min dybeste kompliment derfor. De forstår, kære mrs. Saarbrücken, at hvor forfærdeligt det end kan være for Dem personligt, må alle ønske, at denne sag føres til ende og retfærdigheden sker fyldest."

"Saarbrücken er uskyldig," sagde Lissy fast, "og kunne jeg med alle de penge, Cecil har efterladt mig, købe ham hans frihed igen, gjorde jeg det."

Sterner rynkede brynene.

"Dette beviser kun, at du ikke kender sagen, og at du nærer mistillid til mig. Begge dele undskylder jeg. Men vil du opsætte forhandlingen om skilsmisse, til sagen er endt, så ske det således. Jeg forudser, at den vil ende med en forfærdelig dom over din mand, så opløses ægteskabet af sig selv. Ja, du må høre dette, selv om du gyser ved det. Det er sandheden, og vi mennesker har den pligt at se sandheden i øjnene."

Mr. Longland Hearne befandt sig slet ikke vel. Han syntes, Sterner var meget lidt taktfuld. Herregud, denne mand var jo nu en gang mrs. Saarbrückens ægtefælle. Han rørte sig uroligt i sædet og ville helst se at slippe bort fra det hele i den forstandige erkendelse, at der ville gå lang tid, inden han kom

så vidt, at han skulle træffe afgørelse om, til hvem arven skulle udbetales.

Fru Immermann afbrød i rette tid den pinlige samtale, idet hun bød gæsterne kaffe, og uagtet mr. Longland Hearne inderligt afskyede denne drik, tog han med kyshånd mod tilbuddet.

Det føjede sig således, at Sterner og Lissy blev ene.

"Du vil altså ikke afgive denne sag?" spurgte hun atter med gråd i stemmen.

"Nej," svarede Sterner.

"Er du også helt sikker på, at han er skyldig?" spurgte hun.

"Det er jeg," svarede han langsomt og sikkert. "Indicierne lader jeg stå hen. Alt kan i virkeligheden med nogen god vilje bruges mod en mand, man anklager; men det, som bekræfter min mistanke, er rent indre kendsgerninger, som kun du og jeg helt kan bedømme."

"Du mener?" spurgte hun og så forskende på ham.

"Det er nu et kvart år siden, du forlangte, at han skulle give dig din frihed. Du ved, han var villig til det, og at det hele kun beroede på formaliteter. Så kom kapsejladsen i Cowes og hans lange samvær med Feversham. Da han kom hjem fra England, var han aldeles utilgængelig for al tale om skilsmisse. Under et drikkegilde har lorden fortalt ham om testamentet."

"Ved du det?"

"Ja, mr. Hearne har fortalt mig det; lorden fortrød det og ville af den grund have testamentet ændret – du ved jo nu, at han aldrig har tænkt på, at du skulle arve alt. Det hele var en spøg. Hearne frarådede ham at ændre det en gang bestemte. Jeg tror, det var af godhed for din moder og mig, hvor besynderligt det

end lyder. Den gang har Saarbrücken begyndt at tænke på den plan, han nu har udført. Derangeret og ødelagt var han jo. Saarbrücken er fej. Du ved selv, at han er, hvad man kalder en skikkelig mand, udsvævende og forfalden, men tilsyneladende hjertelig; en god selskabsbroder, tålelig, så længe det går fremad, men når han berøves midlerne til det dorske velvære, der er ham en livsbetingelse, ganske blottet for ethvert moralsk hensyn. Han er en stor, lad kvindeven af den type, der befolker de berygtede kvarterer i de store byer."

Lissy rødmede: "Du hader ham –"

"Nej," afbrød Sterner heftigt. "Jeg hader ham ikke. Jeg var dybt bedrøvet, fordi du manglede tillid til mig. Din kærlighed burde have været så stærk, at du kunne have ventet."

"Fritz," sagde hun heftigt. "Lad os ikke tale om det."

"Som du vil – jeg hadede ham ikke, jeg ynkedes over dig, og da jeg så ham på nært hold, forstod jeg ikke, at en fin, yndefuld skabning som du kunne leve sammen med denne bandit."

Lissy gøs.

"Netop bandit. Å, hvor jeg kender disse rigmandssønner, der, forkælede fra barndommen af, fordærvede af løse fruentimmer fra deres fjortende år, driver rundt som sportsmænd til søs eller lands, med en flok kammerater om sig, der tåler deres brutalitet og øder deres penge. Godmodige, store hjertemennesker, uden andet mål end at drikke og slå tiden ihjel. Så driver de ind i forretningslivet, gifter sig, gør deres koner ulykkelige, bliver skilt, sætter deres formue til, bliver svindlere, soutenører og i dette tilfælde mordere. Disse store, ejegode hjertemennesker, der ikke er et skud krudt værd. Tyskland vrimler af dem, det er en art af hel germansk

oprindelse. Og sådan en mand er din mand. Lad os slå ham ned, Lissy. Jeg *kan* gøre det, og jeg *vil* gøre det."

Hun stirrede mod jorden i dyb skam. Så hviskede hun: "Nej – ikke det." Hun gøs.

"Falsk medlidenhed; hvor mange mennesker skal denne karl endnu ødelægge, før denne blødsødne verden vil slå til? Herre Gud, der går så meget ædelt og godt til grunde, uden at nogen rækker en hjælpende hånd ud. Sådan en skadesvamp vil alle – *alle* dække over. Dum skånsel – hug dem af ved roden, de bulner af gift –"

Lissy hørte tavs på ham; så slog hun sine store dybe øjne op og sagde:

"Jeg ved jo, Fritz, at for dig bar mine ønsker ingen vægt. Jeg vil ikke tale om det, der er gammelt. – Nej – nej – jeg vil ikke. Men jeg, som troede, jeg kunne tilgive dig alt, det føler jeg – gør du dette, jeg tilgiver dig aldrig."

Hun vendte sig lynsnart og gik ud af stuen ind til de andre.

Da amtsdommer Sterner kort efter kørte over til Homburg med den lærde engelske jurist, undrede det denne, at hans retsudviklinger slet ikke mødte modsigelse. Han forstod, at det var, fordi han tilbunds kendte også tysk ret –, han havde studeret to år i Heidelberg.

Og deraf var han stolt.

7

Mr. Longland Hearne befandt sig vel, han var særdeles tilfreds med sin nye klientinde. Han opgav sin plan straks at rejse hjem og var i det hele i en så velvillig sindsstemning, at han lod en opvarter bringe sit kort over til mr. Tunstaple Wells, Solicitor Attorney, på nummer 55.

Mr. Wells, som var ungkarl, og havde set sig ret intensivt om i Frankfurt a. M., ville næppe tro sine egne øjne, der missede ikke så lidt efter gårsdagens anstrengelse, og gav audiens, som det sømmer sig en radikal, en ægte demokrat, der ved et spil af skæbnen er kommet til at repræsentere en lord.

Mr. L. Hearne var uhyre affabel; han tog plads i en plyslænestol og slog benene over kors – han lignede voldsomt Joe Chamberlain.

"Kære kollega, jeg var ikke meget indladende på rejsen."

Mr. Wells gryntede.

"Grunden var den, at jeg frygtede for, at vore interesser skulle kollidere, og jeg vil, som De ved, nødigt tale om sager, før jeg kender dem. Nu ved jeg, at alt er i orden. Jeg har talt med mrs. Saarbrücken, en charmant dame, som har modtaget den hånd, jeg rakte hende."

Mr. Wells kommenterede for sig – hånd, din tørre blodsuger, du flår hende, – men han smilede udadtil venskabeligt.

Mr. L. fortsatte: "Jeg anmoder Dem om at formelde min respekt til Hans Herlighed lord Feversham og sige, at vi – mrs. Saarbrücken og jeg – på ethvert punkt er rede til at imødekomme alle Hans Herligheds rimelige ønsker med hensyn til afviklingen af fortid og nutid på Rigsby Abbey."

"Er damens mand ikke anholdt for mord?" spurgte mr. Wells blankt. – Det var demokraten, der var oppe i ham.

Mr. Hearne smilede overbærende: "Fruen er ulykkelig, men der er intet menneske, der vil vove at sigte *hende*. Jeg stoler sikkert på dette."

"Hvorfor, mr. Hearne?"

"Fordi jeg ved, at Hans Herligheds sager er i en meget fornuftig mands hænder, og denne vil ikke indlade sig på dårskaber. Tror De vel, højtærede kollega?"

Mr. Wells stak hænderne dybt ned i lommerne og skød maven frem. Mr. Wells var snarere fyldig end det modsatte. En absolut fejl. I proceduren står de magre sig bedst, dette er erfaringsmæssigt bevist.

Han brummede: "Hvis jeg nu forlangte fruens skyld undersøgt?"

Mr. Hearne smilede overbærende: "Det er statsanklagerens sag, ærede kollega. Retsvejen her er en anden end i England. Princippet er ..."

"Tak, hr. kollega," svarede demokraten, "jeg har studeret to år i Heidelberg."

"Så meget des bedre, så ved De det hele. Det kan ikke nytte. Arvespørgsmålet vil desuden være at afgøre efter engelsk ret; arveladerens vilje er det retsstiftende faktum, papirerne er hos mig i Inner Temple, og jeg er tilfreds med status quo. Min klientinde har søgt skilsmisse, og selv om hendes mand skulle vise sig at være uskyldig – hvilket jeg slet intet ved om – vil dette næppe forandre hendes hensigt. Dommer Sterner har fruens fulde tillid, som han har min, og han skal nok bane vejen for hende."

"Som for manden," afbrød mr. Wells, "blot at manden går en omvej forbi skafottet ad tugthuset til."

"Det står i Guds hånd," kom det fra mr. L.; han var højkirkelig.

"Tror De, den mand er skyldig?" spurgte mr. Wells nu med et fiffigt blink i øjet.

Mr. Hearne troede intet; han stolede på, at de aldrig fejlende magter ville oplyse dette.

Mr. Wells fik en klar fornemmelse af, at Saarbrückens sager stod meget dårligere, end hans defensor og politimanden antog, og han fik tillige en stærk bekræftelse på sin uvilje mod dommeren.

"Synes De, jeg skulle søge dommeren?" spurgte han.

"Det synes jeg," sagde mr. Hearne meget velvilligt. Herefter inviterede han mr. Wells til frokost, hvad demokraten tog imod efter den ret forstandige betragtning, at det aldrig kunne skade hans ry på et badested, hvor de tre femtedele af gæsterne var englændere, at spise frokost med en Q. C. på 20.000 om året. Selv var han nu engang sagfører for en peer, var det end en af de mindre strålende.

Ved frokosten blev han præsenteret for amtsdommeren, hr. Sterner, der behandlede ham med en udsøgt høflighed, som generede ham noget.

De talte meget lidt om sagen Feversham. Amtsdommeren ventede ikke at blive beordret til fortsat undersøgelse og udtalte, at dette var ham meget behageligt.

Mr. Wells besluttede at holde øje med de to storborgere, og det stod ham klart, at chancen med Rosenthal var om end ikke den sikre vej til fordel, så dog den eneste han havde.

8

Disse to dage fortsattes forhørene. De bragte intet væsentlig nyt frem, men Sterner præciserede stærkere og stærkere alt, hvad der talte mod Saarbrücken, og denne væbnede sig med tavshed og trods. Rosenthal på sin side arbejdede på at få sagen lagt i andre hænder og søgte at bevæge landrettens præsident til at lade en ny dommer, dr. Braun, remplacere Sterner.

Der var et punkt af vægt. Alle vidste, at Sterner havde vist den sigtede hustru stor venlighed, Rosenthal anede, at der var noget imellem dem, men ud over dette nåede han ikke. Han havde med advokatens evne til at se sagen fra *sit* standpunkt kæmpet sig frem til ubetinget tro på Saarbrücken. Men han følte, at mere end tro var det ikke. Mod Sterner var han meget fjendtligt stemt. Nu havde han ret som beskikket defensor til uhindret at tale med arrestanten, og denne sin ret benyttede han i videste omfang. Rosenthal sad i arresten hos Saarbrücken, der var træt og mut, men syntes at tage sagen med den ro, hvormed en mand tager det uundgåelige. De talte om alibiet.

"Kære ven," sagde Rosenthal. "Det, De her gør, er dårskab. Jeg kan forstå, at De ikke vil tale til dommeren, som ikke er Deres ven. Til mig må De sige alt og De må vide, at jeg er berettiget til at fortie, hvad De ønsker jeg ikke skal tale om, ja endog forpligtet til det. Sig mig derfor, hvor var De den aften mellem 12:20 og 1:30?"

"Hr. advokat," sagde Saarbrücken, "jeg kan ikke sige det. En dames ære står på spil. Jeg vil ikke, om det så skulle kunne redde min hals, tale et ord, der kunne kompromittere hende."

Dette imponerede Rosenthal. Han var selv *un homme galant*. Lidt naiv på dette punkt, når det gjaldt virkelige damer, men tillige nysgerrig.

"De kan rolig sige det," sagde han lidt sagte. "Jeg giver Dem mit embedsmæssige ord, mere end det, mit ord som mand af ære, på ikke at omtale det med et ord, før De giver Deres samtykke dertil."

"Det gør jeg aldrig," sagde Saarbrücken bestemt.

"Godt," var svaret, "så erfarer ingen det, men jeg må vide det."

Så talte Saarbrücken.

"Det drejer sig om en dame, en fuldendt dame."

"Ah," sagde advokaten. Han misundte i dette øjeblik arrestanten.

"Denne dame," fortsatte Saarbrücken, "om hvis dyd intet menneske kan tvivle, havde fattet en stor … forkærlighed for mig. Det hele er uskyldigt – helt uskyldigt, men hendes mand var grænseløs jaloux. Godt, efter mine indtrængende bønner indrømmede hun mig netop den aften et stævnemøde kl. 1 på et sted, vi begge kendte, en pavillon i parken. Jeg gik derhen, vi mødtes – for første og sidste gang. Næste dag rejste hun. Jeg hverken kan eller vil kaste nogen skygge på denne pletfri dames ære eller udsætte hende for hendes mands vrede, hvis følger ingen kan beregne. Det må De forslå, hr. advokat."

Rosenthal forstod. Han beundrede også, og det faldt ham ikke en gang ind, at dette alibi egentlig kun var meget lidt værd, men ikke heller faldt det ham ind nærmere at undersøge denne sag. Så selvfølgeligt forekom det hele ham; så korrekt fandt han Saarbrückens adfærd.

Den mand var uskyldig.

Det andet vigtige spørgsmål var spørgsmålet om Saarbrückens forhold til sin hustru.

Rosenthal spurgte, og Saarbrücken svarede.

"Der må have været et gammelt venskab mellem min kone og lorden. Jeg har aldrig kunnet få noget at vide om det. Lissy er tavs og taler aldrig om gamle dage. Jeg spørger ikke, jeg havde tillid til hende. Ægteskabet har ikke ført os nærmere, tværtimod, det bar mod fjernhed. Der har været tale om skilsmisse, og det er min overbevisning, at Lissy holdt af Feversham og at hun ville ægte ham. Jeg ser godt, at dette er et indicium mod mig. Jeg er nu så vant til, at alt er indicium mod mig ..."

Rosenthal afbrød:

"Og De var imod skilsmisse?"

"Absolut," sagde Saarbrücken. – "jeg kendte Feversham, og til ham ville jeg ikke betro Lissy, selv om jeg under andre omstændigheder måtte kunne tænke mig at ophæve vort ægteskab. Desuden var Lissy ikke ærlig mod mig. Og dette er det frygtelige i min skæbne. Jeg aner, at denne mand, der nu holder min skæbne i sin hånd, den kolde, hadefulde dommer – Sterner, var min kones fortrolige i denne sag."

"Ah" – udbrød Rosenthal. "Dette var noget. Hvorfra kender de to hinanden?"

"Det ved jeg ikke," sagde Saarbrücken, "jeg ved blot, at min kones moder for tiden bor på Dettweilers sanatorium i Falkenstein, hvor min kones broder ligger syg, og at en af lægerne dér er gift med Sterners søster. Dér har hun truffet Sterner, men hun har vistnok mødt ham, før jeg lærte hende at kende. De er jo begge fra Kiel."

Rosenthal ville undersøge dette nærmere, og han besluttede at benytte chancen med mr. Wells til at samle alt, hvad der kunne belyse denne side af sagen.

"Vær ved godt mod," sagde han, og gav Saarbrücken hånden. "Deres forsvar er i min hånd; bær dette som det uundgåelige, det er, og stol på mig."

Saarbrücken bøjede hovedet og tav.

Så gik Rosenthal.

9

Amtsdommer Sterner havde i disse få dage uddybet materialet. Rastløs havde han holdt forhør, og kendsgerning på kendsgerning havde han draget frem, og sikkert havde han vendt alt mod Saarbrücken, så det mand og mand imellem såvel som i blade og telegrammer blev slået fast, at lordens morder var fanget, at sagen hurtigt og energisk, takket være dommerens skarpsindighed og udholdenhed, var bragt på det klare. Saarbrückens slægt var som lamslået, og det føjede sig således, at den gamle Saarbrücken netop i disse dage ramtes af et apoplektisk anfald, der hurtigt gjorde ende på hans liv. Hans søn, der i Hamborg skulle overtage den gamle, grundmurede forretning, havde allerede før faderens død indladt sig på vanvittige spekulationer, og kort efter budskabet om Helmuth Saarbrückens arrestation og den gamles død meldtes om et krak, der for stedse gjorde det af med det Saarbrücken'ske hus. For Rosenthal var dette en spore til yderligere at fæstne alliancen med Laking'erne fra Roxley, men mr. Wells var lidt åbenmundet, og det kunne ikke undgås, at mr. Longland Hearne fik nys om, at der fra et vist hold tænktes på et felttog mod den arresterede Saarbrückens hustru med det mål for øje at mistænkeliggøre hende. Forvarsler om dette læstes i visse blade, der stod den mægtige Rosenthal'ske børsfamilie nær, og Sterner var ikke uvidende om det, da mr. Longland Hearne lod nogle ord falde om det. Sterner stolede heller ikke på Schaltz; han havde set, at den ellers så korrekte politimand, mere end gavnligt var, forhandlede med Isidor Rosenthal, og selv om dette i og for sig ikke var ukorrekt, da der tilfaldt forsvaret en

officiel stilling, besluttede Sterner sig alligevel til lidt efter lidt at fjerne Schaltz fra den mest betroede stilling i undersøgelsen, hvortil han efter sin anciennitet var berettiget, og som var tilfaldet ham fra først af. Dette mærkede Schaltz, og det ansporede ham til yderligere at tage parti for forsvaret. Men i endnu højere grad var Sterner bekymret for den arresteredes hustru. Det var hans pligt at værne hende, og ligesom han selv omhyggeligt holdt hendes navn og færd uden for sagens akter, var det hans opgave at afbøde al den mistænkeliggørelse, man fra anden side søgte at udså imod hende, ikke alene at afbøde, men også grundigt en gang for alle at slå al mistanke til jorden. Den bedste hjælp til dette kunne han finde hos hende selv, og der søgte han den ret naturligt.

Hans dag var stærkt optaget, men aftenen var hans egen og kun to dage efter det besøg, han sammen med mr. Hearne havde aflagt i Falkenstein, kørte han atter derned, denne gang for at tale med hende og erfare, hvad hun mente og ville.

Han forstod godt, at hun vægrede sig mod den tanke, at hendes mand var morder, han forstod også, at netop hun nu ville betragte det som svig og frafald, om hun søgte at føre skilsmissesagen igennem, mens manden sad arresteret for mord. Men han troede, at han nu, da isen var brudt imellem dem, ved sin personlige magt kunne omstemme hende og vinde hende til helt at løse sin sag fra Saarbrückens.

Han søgte hende i hendes hjem – hun modtog ham som sædvanlig lidt forlegen, dog langt mere tillidsfuldt end den forrige dag, de mødtes.

Han talte straks til hende om skilsmissen og fortalte hende åbent, at han ikke var ukendt med denne sag, også før mordet.

Han kendte lord Feversham, og denne, der var åbenmundet, havde netop i dette spørgsmål betroet sig til Sterner. Ja mere end det, de forhandlinger, som lorden havde ført med Lissy, de skridt, han i denne sag havde foretaget sig over for Saarbrücken, var resultater af rådslagning med Sterner.

Lissy rødmede, da hun erfarede dette, men Sterner talte så roligt, så forretningsmæssigt om disse ting, at Lissy efterhånden smittedes af hans rolige tone og diskuterede denne sag med ham som med en ven.

Sterner følte, hvorledes han gjorde fremskridt, og dette gav ham mod til direkte at foreslå hende det, hun havde vægret sig ved under deres forrige møde.

Men her stødte han på bestemt modstand.

Væbnet med al den viden, han som dommer besad, rettede han sit angreb på Saarbrücken, blottede det skændige i hans motiver, det usle i hele hans færd, kaldte ham slet og ret *snigmorderen*.

Men Lissy rystede på hovedet og ville ikke tro.

"Men du ved jo dog ikke, hvorledes mordet er forøvet," sagde hun.

"Nej og ja," svarede Sterner. "Jeg er en ganske øvet forhørsdommer; du ved, hvorledes denne kunst har været min, fra jeg var ganske ung. Du ved, at jeg har hævdet, at der til dette som til alt usædvanligt, der overgår det almindelige, kræves talent. Du har selv ofte drillet mig med denne forfængelighed, som du kaldte den."

Lissy smilede, og Sterner så, at hans ord kaldte minder til live. Det varmede ham, syntes han, som det måtte varme hende. De forbigangne dage var ikke mere bitre minder; uden

at de to talte om det, der var hændet mellem dem, skete dette underlige, som sker med mennesker, som det sker med vækster i våren, der syntes døde i vinterens kulde. Små skud spirer – vidunderlig frodigt under solens lys; det, der synes dødt, lever. Sterners stemme blev varmere, hans blik gled over det ansigt, han kendte så vel, og alt det gamle skød frem i ham, formede hans ord, gav hans stemme sin sære klang.

"Altså det talent tror jeg, at jeg har. Jeg kan af alle små omstændigheder, af vidners ord, af gamle erfaringer tømre en bygning op, en bygning, der vel er min, men som svarer nøje til det, der virkelig er sket."

Lissy lænede sig tilbage og smilede hen for sig, mens hun lyttede.

"Men for at gøre dette må man vide bestemt, hvad der er materialier, hvad der *er*, og hvad der under bygningsværket bliver. Kendsgerningerne er tømret, kendsgerningerne er naglerne, men det samlede værk er bygmesterens snilde. – Nå, det har jeg for resten sagt så tit – for længe siden."

Lissys ansigt blev pludselig alvorligt.

Sterner fortsatte: "Derfor vil jeg give dig billedet af den gerning, således som jeg ser den i det, jeg har tømret op, og du skal da, om du vil det, prøve at vise mig, hvor jeg i min bygning har indføjet materiale, som ikke er taget på kendsgerningernes oplagsplads."

"Jeg ved jo intet om alt dette," sagde hun.

"Jo du ved – og når jeg har talt, vil jeg høre, hvad du har at sige. Men først må du høre mig.

Det er en sommernat, hen imod kl. 12½. Stedet kender du, det er parken ved kurhuset i Homburg, ved korsvejen ud for det

store rhododendronbuskads. Der står en mand i læ af busken og venter. Han er nervøs, urolig, han spejder ad korsvejen, han har med vilje valgt stedet således, at man derfra kan se vidt. I natten ser man videre, når man spejder, end dén ser, der tilfældigt går ad vejen. Han ser på sit ur, det er vel mørkt, men sommernatten er dog så lys, at han kan skimte visernes stilling ved stjernernes flimrende skær. Han ved nemlig, at den, han venter, skal komme på et bestemt klokkeslæt. Han frygter ikke for, at han ikke skal komme, for det, der kalder den anden til stedet, er en forventning om der at træffe en kvinde. Den anden er en tåbelig nar, og dette stævnemøde er et tomt lune, men han lever kun for sine tomme luner, han er rig og har intet livsværk, intet der kan fængsle hans tanker, om han overhovedet har andre tanker end rent instinktive nerveudløsninger. Manden, der venter, ved, at han vil komme. Selv har han sagt ham, at han skal komme på dette sted, han har været hans budbringer til denne kvinde, mellemmanden imellem dem, og derfor gælder hans angst mere, at en eller anden tilfældig skal komme, end at den, han har lokket i baghold, skal udeblive."

"Hvorfra ved du alt dette?" spurgte Lissy tonløst.

"Jeg ved det," sagde Sterner – "men du må ikke afbryde mig. – Han står der, fordi han vil den andens død. Det gælder for ham hans usle velfærd – midlerne til at fortsætte et liv, hvori lediggang og udsvævelser har ført ham ud, et liv, han ikke vil opgive, men som han må opgive, fordi det eneste, der kan holde ham oven vande, er letvundet guld – sit eget har han forødt. Den mand, han venter, var hans ven, han misbrugte dette venskab, som han misbrugte alt, der mødte ham i livet; han kom i gæld til denne ven, og da vennen i et lune, som det var

hans skik, krævede sit af ham, krævede det, ikke fordi han trængte til det, men fordi den anden nægtede ham at give sin hustru fri, som vennen holdt af og gerne ville være til vilje – besluttede han, at vennen skulle dø. Du ved, at dette er rigtigt. – Du ved, at netop den dag havde han givet et løfte, et løfte, det aldrig havde været hans hensigt at holde, fordi vennens død ikke alene befriede ham for en kreditor, men også gennem ægteskabet med den kvinde, du kender – gjorde *ham* til ejer af vennens store formue.

Det var en plan, som den kan fostres i en hjerne, der er svækket af drik og udsvævelser, fostres hos en mand, der har tabt sig selv i lediggang og ikke ejer magt til at sætte sunde forestillinger mod de forbryderiske instinkter, der spirer i os alle af selvopholdelsesdriftens grund, frodigst hvor selvopholdelsesdriften er blevet egoisme.

Det var en plan, ikke følge af lange tiders overvejelse, men en svag karakters sidste udvej, fattet på kort sigt, udført inden ussel frygt tog styrken af den, inden den vinmættede hjerne blev klar igen. – Og denne plan blev udført. En tilfældig omstændighed, en forbipasserende, en vogn, en forsinkelse eller et sammentræf kunne have hindret den. Men de højere magter greb ikke ind. Henne fra vejen, ad hvilken han spejdede, kom vennen hurtigt, opfyldt af forventninger om mødet, lidt angst, lidt usikker, men kun opfyldt af dette ene – han har bragt mig bud fra hende, at hun venter mig der. –

Så træder snigmorderen tilbage i buskadset – den kommende ser ham ikke. Havde han set ham, ville måske dåden være standset, for snigmorderen er fej; men han spejder

kun efter hende, og idet han går forbi, lyner den korte klinge fra buskadset. –

Der er begået et mord.

Alt er nu anderledes, end det var tilforn, en kendsgerning er trådt ud af mulighedernes kaos, født af tilfældigheder, men nu en sikker ting, en ting, der skal sætte præg på menneskers handlinger og menneskers skæbner. Snigmorderen spejder, handler nu af instinkt, hurtigt, fordi det, der før kun ville hæmme en plan, en forbipasserende, en vogn, nu ville give ham som morder i samfundets hånd. Han slænger liget ind i buskadset og går. –

Han ser, at der hen ad vejen på den anden side buskadset kommer en kvinde; han ser ikke op, han iler fremad med bøjet hoved, ikke lige ud ad den nærmeste vej, men ad omveje hjemad for at lægge tid mellem gerningen og det øjeblik, da han atter må tale med mennesker.

Således er mordet på Cecil Laking begået, og den, der myrdede ham, var Helmuth Saarbrücken."

Sterner tav.

Lissy sad og stirrede hen for sig, hendes kinder brændte, hendes blik var rettet tomt udad mod rummet, som ville hun se det billedet, der nys var tegnet i ord.

Sterner slog over i en lettere tone.

"Du kaldte mig i gamle dage en kriminal-lyriker – husker du det? Godt; du har måske haft ret; og nu skal du med dit lyse, klare blik sige mig, hvor jeg har ladet det, du kaldte min digterevne, føre mig ud over den faste jord, ud i det blå – hvor lyrikerne troner på deres skyer."

Hun så på ham, og hendes stemme klang bedrøvet.

"Mit lyse blik, Fritz – er formørket, jeg ser ikke heller klart mere – sorgen har bredt tåger for mine øjne. Åh – hvor meget, meget er ikke ændret, siden vi sidst taltes ved, som vi taler i aften."

Sterner bøjede hovedet – så så han op med et skarpt, hurtigt blik.

"Prøv det, Lissy – du bad mig skåne ham, du bad mig vige, godt, jeg giver dig her en chance. Riv det billede i flænger, jeg her har tegnet for dig, vis mig, at der er tømmer i den bygning, jeg her har opført, som ikke er hentet fra det, jeg før kaldte kendsgerningernes oplagsplads – eller om du ikke mægter det, så lad mig stump for stump bryde bygningsværket fra hinanden, vise dig skridt for skridt, hvor jeg har hentet mit materiale."

Hun nikkede. –

"Stedet er sikkert nok," sagde Sterner – "man fandt liget dér, det kan ikke være hidbragt fra et andet sted. Slæbt er det ikke, det viser klæderne. Blodudtrækningen i dens forhold til under- og overtøj, stillingen, kort sagt alt tyder på, at det her kun har drejet sig om et rask kast, et ryk, ikke om en lang og besværlig transport. Med dette for øje har jeg anstillet vidtgående undersøgelser, og lægerne giver mig heri ret. De spor, man har fundet på græsrabatten, taler også tydeligt for denne slutning. Få dybe spor, dybt nedtrådte af en mands fodtrin og intet blod. – Om dette spørgsmål er ingen tvivl.

Ikke heller om mordvåbnet, om måden, hvorpå stødet er blevet ført, om alt dette er der nået fuld vished ved ligsynsforretningen og obduktionen.

Om lordens person er der jo ikke heller tvivl; at han gik til stævnemøde ved jeg."

Hun afbrød: "Du ved det?"

"Ja," sagde Sterner, "jeg ved det. Han har selv sagt mig det, han har selv fortalt mig, at Saarbrücken var hans mellemmand mellem den kvinde, han skulle møde, eller ventede at skulle møde."

"Hvem var det?" spurgte Lissy.

"Det ved jeg ikke – ridderlige er jo disse herrer af lediggang og svir. En dames navn! Det er helligbrøde at nævne det, men det er ridderlig færd at krænke ægteskab og øve svig mod mænd. De har jo deres egen codex, de herrer af adelen, deres æres-codex, som de kalder det."

"Og du aner ikke, hvem det kan være?"

Sterner trak på skuldrene. "Der er kvinder nok, som går til møde med sådanne mænd. Her, i dette selskab af unyttige lediggængere, trives jo det, de kalder flirt, her stævner alle Europas nydelseslystne mænd og kvinder sammen for at leve det liv, der kaldes badelivet – det liv, hvoraf de stræbsomme godtfolk i Homburg suger deres næring, som de ikke for nogen pris ville undvære, fordi de lever af det. Hvor skulle jeg mellem alle disse banale, pyntelystne kvinder kunne nævne den ene, hvis navn den aften er blevet benyttet – det er ikke en gang sikkert, at hun noget øjeblik har tænkt på at gå videre end til det, de kalder uskyldig flirt. Og lord Fevershams æres-codex, der forbød ham at nævne hendes navn, har vel også forbudt ham at lade andre end sin fortrolige, sin Pandarus mærke, hvad der var de to imellem. Om dette punkt kan kun Saarbrücken give oplysning; jeg har forsøgt at tvinge ham til at tale, han tier

– måske fordi hans æres-codex er den samme som hans myrdede adelige vens. I det kapitel er bourgeois'en lærvillig."

"Men når du vidste dette, så må du jo have talt med Cecil den samme dag – måske den samme aften."

Sterner rynkede brynene. "Hold mig udenfor, Lissy. Jeg kunne sige dig mere, om jeg ville, men jeg ved, at du, som du selv har sagt, vil "kæmpe" for hans frelse. Mennesker kæmper ofte for det, der er usigelig lidt værd. Jeg kan derfor ikke optage dig helt i min fortrolighed ..."

"Jeg trænger ikke på," sagde hun kort. – "Du har søgt mig, jeg har ikke søgt dig."

"Lissy," sagde han advarende. "Sådan plejer du ikke at tale. Men du må forstå mig. Jeg vil give dig lejlighed til at sige alt, hvad et godt menneske, hvis sind er rent, kan sige om det, jeg her har fortalt dig. På de punkter, jeg endnu har nævnt, har du intet at sige. Det drejer sig her om, hvad jeg ved. Jeg ved også, at Saarbrücken den aften er set på dette sted. Jeg har ikke selv set ham. Det er et vidne, en kvinde, der hedder Nathalia Stolzi, og som tjente i den kottage, der ligger nær ved mordstedet, som påstår at hun har set ham. – Dette kunne jeg betvivle, jeg stoler aldrig fuldt på, hvad andre har set, jeg ved, at vidner tager fejl sørgeligt ofte. Men når jeg ved, at lorden af Saarbrücken havde fået meddelelse om stævnemødet, der godt kan have været et andet sted, blot på denne vej – så tvivler jeg ikke om, at han har været der. *Hun* var der ikke – om hun i det hele taget har været bestemt på at komme, ved jeg ikke, da jeg ikke ved, hvem *hun* er. Men også i denne henseende har jeg søgt at vinde klarhed – det er ikke lykkedes mig."

"Du aner altså ikke, hvem denne kvinde er?"

"Nej," sagde Sterner. "Jeg tænkte straks på den italienske dame, der boede i kottagen. Det lå så meget nærmere, fordi hun og hendes mand var rejst bort dagen efter mordet. Havde de været til stede, ville jeg sikkert have tilsagt dem begge til forhør, og særlig hende ville jeg have forhørt meget grundigt. De er bortrejst, jeg ved ikke hvorhen; jeg har forhørt mig om dem i deres hjemstavn, og netop i dag modtaget sådanne oplysninger om dem, at jeg ikke tør sætte noget opsigtsvækkende apparat i gang for at finde dem. Derfor er min – mistanke kan jeg ikke kalde det, men lad mig sige nysgerrighed – ikke dysset i søvn. Jeg skal gøre, hvad jeg formår, for at erfare, hvad der kan erfares. Men dette er et uvæsentligt punkt, det hele har kun været et påskud. Jeg tør ikke benytte disse menneskers navn, og jeg gør det ikke, allerede af den grund, at jeg ikke tror, det spiller nogen rolle for det spørgsmål, der her skal afgøres: er Saarbrücken gerningsmanden?

De indre kendsgerninger, motiverne, kender du såvel som jeg, de små ydre kendsgerninger er det end ikke værd her at dvæle ved. Billedet står brændt i min hjerne, kan jeg sige dig – tal om du vil. Jeg tror ikke, du kan slette dets ildskrift."

Sterner tav.

Lissy rystede på hovedet.

"Og med alt dette ved du jo dog intet. Så meget uanet, utænkt kan være sket, så meget kan have føjet sig anderledes, og du kan slet ikke følge alt dette. Du var der ikke – du har intet set."

Sterner smilede.

"Er det alt, Lissy? Kan du slet ikke finde noget at indvende, kan du ikke på et eneste punkt angribe mig? Den sejr er for let

vunden. Og så sagde du endda, at du ville "kæmpe" for hans frelse."

Hun løftede hovedet og så på ham med det åbne, rene blik, han kendte så godt.

"Jeg ved godt, at jeg ikke som du kender menneskers tanker, særlig ikke deres onde tanker. Jeg kender dog denne mand – ja, du må ikke rynke dine bryn – han er min mand. Det er sandt, at jeg har villet løses fra mit ægteskab, at jeg vil det endnu, når han er uden for fare. Det er sandt, at han har handlet hæsligt imod mig, hæsligere måske end jeg ved om. Du har ret i, hvad du sagde, da vi mødtes i aften. Men jeg har også skyld mod ham, jeg ægtede ham uden kærlighed – jeg elskede ikke Helmuth Saarbrücken, da ..."

Hun tav pludselig.

Sterner talte ikke, men hans blik hvilede på hende, og hun slog sine øjne ned.

Hun talte igen, lidt stakåndet, lidt hurtigt, som for at tale sig fra sin forvirring.

"Du må erkende, at du intet ved, at du bærer nag til ham, at du ikke er, som en dommer skal være, helt uden for det alt sammen."

Sterner afbrød:

"For mit dommerkald, og det er for mig et kald, har jeg ofret meget mere end du aner. Du har ikke ret til at sige til mig, at jeg ikke er, som en dommer skal være. Det er jeg. Jeg taler ikke om, hvad jeg føler for denne mand. Jeg føler intet, ikke en gang modbydelighed, end mindre nag eller had. Han er i min hånd, og jeg kan fælde ham. Intet kan frelse ham, om jeg griber fat om denne sag, det ved jeg. Og du vil, at jeg skal slippe den. Du

har krav på mig, krav, som jeg aldrig kan fyldestgøre helt, fordi jeg har gjort dig ondt. Jeg vil som din ven – som mere end din ven, gøre alt det, der står i min magt, for dig. Men du må ikke bede mig om at svigte min pligt."

"Pligt," afbrød hun – "jeg taler ikke om din pligt. Du siger jo selv, at du kan træde ud af sagen; men når du kan træde ud af den, så er det jo ikke din pligt at blive ved ..."

"Selv om det gjaldt din fremtid, din lykke – Lissy, Saarbrücken er ikke den eneste, hvem denne sag gælder, den gælder også dig. Dit navn, dit rene, skyldfri jeg skal ikke drages ind i alt det smudsige, usle, der fletter sig som slimet ukrudt om en sådan modbydelig dåd. Lissy, du skal ikke for den måbende, nyfigne hob drages ind i dette uhumske væv. Det kan jeg forhindre og kun jeg. Jeg vil beskytte dig mod dig selv. Jeg vil tvinge den usling i gulvet, jeg vil fravriste ham den tilståelse om hans lumpne dåd, der med ét skal gøre sagen klar og gøre den kort. Tror du ikke, at alle de slimede polyppers fangarme, der strækker sig ud om en sådan sag, har suget efter dig for at drage dig ind i det? Du, arvingen til lordens mange penge, du, der aldrig har skænket penge en tanke for dig selv – du, der altid har levet for andre. Og så Lissy – jeg selv!"

Hun løftede hovedet: "Du!"

"Ja, jeg, hvorfor tror du, jeg har søgt dette sted i de uger, der er rundet, efter at du kom hertil. Søgt dig, der flygtede for mig, ikke fordi du hadede mig, ikke fordi du var vred på mig, men fordi du ..."

Han rejste sig.

"Fritz," sagde hun – "ikke et ord om det nu."

"Som du vil," sagde han. "Men for at værne dig holder jeg den sag fast; der skal ikke ske andet end det, jeg vil, og de andre, Rosenthal og de forsultne englændere, skal ikke få lejlighed til at bygge deres forsvar for uslingen på et angreb på dig."

"Hvor ved du?" spurgte hun.

"At de vil gøre det? Jeg ved det fra Hearne. Hearne er en klog mand, han taler meget om jura, om sladder taler han mindre end den anden, plebejeren, Wells, men derfor hører han ligefuldt en del. Nej, endnu inden den dag, da det afgøres, hvem der skal lede undersøgelsen, endnu mens sagen er frisk, skal den afgøres – og afgøres af mig."

"Og du vil ikke love mig at træde tilbage?"

Hun så bønligt på ham. –

"Ikke love det, når jeg, som aldrig ventede at skulle bede dig om noget, beder dig bønligt derom?"

"Jo, Lissy," sagde han – "jeg vil træde tilbage i det øjeblik, jeg selv føler, at jeg ikke er den rette dommer. Det lover jeg dig – i det øjeblik træder jeg tilbage. Men du må ikke vente, at det skal ske, og du bør heller ikke håbe det, om du har ... venlighed for mig."

Hun tav.

Sterner rejste sig. "Det er sent," sagde han, "og der er meget, der venter på mig."

Hun holdt ham ikke tilbage.

10

Det forhør, amtsdommer Sterner holdt over arrestanten Saarbrücken dagen efter sin udflugt til Cronberg, vil mindes længe i den gode stad Homburgs retsannaler. Advokat Rosenthal var tilsagt, han mødte ikke, men han havde pålagt politikommissær Schaltz at være til stede og mærke sig alt.

Schaltz var til stede som retsvidne; han sad i den højryggede vidnestol, ubevægelig, stiv og ret som en figur på et kejser Wilhelm-monuments fodsokkel.

Det blev et forhør, der varede i atten timer! Sterner gennemgik sagen forfra punkt for punkt. Saarbrücken fik tilladelse til at sidde ned, blev ført ud, mens nogle tilfældige vidner afhørtes, førtes atter tilbage og påhørte oplæsning af vidneudsagn.

Det blev aften.

Så begyndte Sterner efter en kort pause, hvori han nød en mundfuld mad, det rigtige forhør. Og det var det, der tvang Schaltz til at gyse. Sterner var som altid rolig, fåmælt, og hans blik skar gennem lorgnetten hvast og koldt, men den aften brændte en fin rødme på hans kinder, og hans hånd rystede let, når han skrev et løsrevet ord eller en sætning på papiret, der lå foran ham.

Sterner ville overvinde Saarbrückens modstand, han lænede sig tilbage i stolen, mens hans kolde blik hvilede søgende på arrestanten, der nu stod foran ham.

Saarbrücken *stod*.

Schaltz følte, at kampen var ulige. Foran dommeren stod den høje mand, endnu ikke vænnet til fængselsluften og

fængselslivet, men kuet af opholdet under jernhård lov under streng afmålt disciplin. Den forvænte rigmandssøn for første gang stillet der, hvor livets sol ikke skinner, hvor der er koldt og sjælen gyser. Han var bleg, hans øjne flakkede uroligt, hans tale lød dæmpet som violinens under sordinen. Det var, som havde han kun det ene ord nej'et tilbage, og dog var det hans fjendes vilje at tvinge et andet – ja'et – fra hans læber.

Der sad Sterner sikker og myndig i sit sæde. Herre over liv og død – fri til at slutte, når han ville, fri til at gå, hvorhen han ville, rustet med sit embedes magt, sikker i sin sag, vis på, at den vej, han trådte, var den rette, fast bestemt på ikke at helme, før nej'et blev til ja.

Hans vilje spændte hans muskler, han blev lydhør for hver betoning, hver skælven i arrestantens stemme. Den mand måtte kunne se ind i sit offers hjerne, se, hvor ja'et brødes med nej'et i den sidste kamp for at redde livet! – Livet, der nu var dage i trøstesløs uvirksomhed og nætters søvnløse uro mellem nøgne vægge bag fængslets gitter.

Troede da Sterner, at denne mand var morderen?

Schaltz gøs.

Sterner samlede sig for at ride mistanken over ende, som en stridsmand i klirrende harnisk med retfærds løftede sværd.

Nu talte han kort og knapt. De samme sager fra første færd. Omstændighed knyttet til omstændighed, den klare tankes faste bygning, mens hans blik lynede som stålklinger. Men Schaltz så, at han ikke evnede, hvad han attråede. Hannen steg i ham. Foran ham stod denne store, svære, men gustne, matte mand, der tav og hvis eneste ord var nej. Og dette nej blev en mur, mod hvilken ethvert angreb brødes, slyngedes tilbage atter

og atter. Det var ikke trods, havde det endda været trods, der kunne klinge som granit, slå gnister af klingens slag. Men det var tavshed, tung, blød tavshed, der veg og veg.

Time gik efter time, og rådhusuret slog sine tøvende slag. Harmen steg i Sterner, den voksede overmægtig, hyllede ham i tåge, så det gnistrede for hans øjne. Og han forstod, hvorledes fortidens dommere lod bøddelen hente, lod fangen spænde til pinebænken og rakkerens knægte dreje til, så det knagede i lemmer, der brødes og brast, så pigge borede sig i kød, der reves og sledes, til blodet drev over bænkens rand mod gulvet, uldent, vammelt og slibrigt.

Det måtte have en ende.

Sterners mæle var tykt, han talte ikke mere, han hviskede ordene frem. Alt blev borte, hans slutninger, alle hans indicier, alle hans postulater. Tilbage blev kun det ene: Tilstå, at De er lord Fevershams morder.

Timerne gik. Så tav Sterner i kvarter ad gangen for at se op og hviske, idet han borede blikket i fangens, der sløvt flakkede hid og did: Tilstå, at De er lord Fevershams morder!

Og timerne gik atter.

Nu lød det kun: Tilstå – vil De tilstå. Intet andet.

Saarbrücken stod som brændt til gulvet. Han tænkte slet ikke mere, han sansede knapt. Det undrede ham selv, at han ikke lod sig falde til jorden, strakte sig hen ad gulvet. Men han gjorde det ikke, han gjorde intet.

Det måtte dog få ende – det måtte dog få ende. Og stod han lidt endnu, så faldt han måske af sig selv, så måtte de bære ham bort. Det gjaldt livet.

Men han stod – stod, mens uret slog sine slæbende slag time efter time, mens det lød til ham halvt hviskende: Tilstå – tilstå.

Nu sansede han ikke mere, hvad det var, han skulle tilstå, det var helt borte for ham, fortiden, alt hvad der var sket før nu – det var borte alt sammen.

Men natten gled.

Så rejste Sterner sig som i et spring, han lod slutteren kalde og lod ham føre arrestanten op og ned ad gulvet hastigt, brutalt, for at ryste sløvheden af ham, mens han selv gik op og ned for skranken med urolig hast.

Det måtte gøres forbi – han havde givet sit løfte, det var det sidste forhør.

Nu stod han foran Saarbrücken samlet som til spring, hans stemme skar hvast og skarpt gennem rummets stilhed.

"Nu er det nok, købmand Saarbrücken. Nu vil jeg, at De skal tilstå. Skridt for skridt har jeg ført kendsgerningen frem mod Dem, afvundet Dem ord for ord, hvad der tyder på Deres brøde. Nu vil jeg, at De skal tilstå. Jeg har talt roligt, hvast, harmfuldt, mildt og stille, De vil ikke. De tror, at De kan sætte dump trods mod vilje. De tager fejl, Saarbrücken, og jeg skal vise Dem, De tager fejl. I 10 timer har dette forhør varet, og De tror, at når De kun tier og tier, vil jeg trættes og slippe Dem. Men De tager fejl. Jeg trættes ikke. Jeg er stærk, og jeg bliver. De vakler, De sulter, De tørster. Godt. De skal vakle, sulte og tørste, og om De styrter sanseløs til gulvet, lader jeg Dem støtte af disse mænd. De går ikke fra dette sted, før De har tilstået Deres brøde. Deres liv er hjemfaldet til dommen. Om De dør nu eller senere, er af ingen betydning – men De forlader ikke dette sted, før De har talt. Hører De det?"

"Det er tortur," hvislede Schaltz mellem tænderne.

Saarbrücken vaklede, men slutteren trådte til og støttede ham, idet han pressede ham ind mod skranken.

Sterner nærmede sit ansigt til hans: "Hører De – De forlader ikke dette sted, før De taler – eller dør."

Schaltz knyttede sine hænder, så neglene skar i hans kød.

Men der steg en dæmrende tanke op i Saarbrückens hoved, og ubestemt i svage omrids. – Dette sprængte ham, det gjorde ham gal, det måtte skydes ud, han måtte købe hvile. – Han måtte ud af det blot for et eneste øjeblik. –

Han trådte et skridt tilbage – lagde nakken tilbage og trådte i gulvet, så det værkede i hans knæ og ankler.

"Bøddel," hvæsede han – "bøddel. Er det Lissy, der vil, at De skal jage mig i døden. For Satan – tag hende og lad mig i fred."

Det var første gang, Lissys navn blev nævnt i noget forhør.

Sterner veg.

Schaltz lyttede spændt.

Sterner rettede sig, drejede kort og slængte sig i dommersædet.

Der blev nogle minutters dyb, åndeløs tavshed.

Så talte Sterner igen, forretningsmæssigt, men sylespidst.

"Ønsker De dette udbrud ført til protokollen. Jeg gør dem opmærksom på, at det er Deres ret. Ønsker De tilført, hvad der er sket mellem Dem og Deres hustru – lagt til rette for den måbende hob? Om De ønsker det, skal Deres ønske blive opfyldt. Jeg har holdt Deres hustru udenfor denne sag. Det beror på Dem, om hun skal flettes ind i den.

Jeg er beredt til at tage fat på ny." –

Sterner slog på akterne, der lå foran ham på bordet. – "Der er kvinder nok nævnt i disse akter. Kvinder nok, hvis navne kaster lys over Deres liv. Der er nævnt kvinder nok, der kaster lys også over ham, de myrdede, og det liv, De har ført, mens hun, Deres hustru, var lænket til Dem og ikke kunne blive fri trods sine bønner. Er det Deres sidste tilflugt at besudle hende – godt. De skal få Deres vilje."

Saarbrücken drog vejret kort og stakåndet.

Sterner sad tilbagelænet i dommersædet og legede med sin lorgnet. –

Men luften løste sig i forhørsstuen – sveden brød frem på Schaltz' pande, hans hænder løstes.

Fortryllelsen var brudt.

Det var atter mennesker, der talte. –

Schaltz vendte sit blik mod Sterner. Hans ansigt var som før, men hans mund skælvede, og hans blik var ikke fast som før.

Der var altså mellem de to mænd en kamp – en kamp om en kvinde.

Saarbrücken talte igen – lidt slæbende, langt borte fra, men tydeligt skønt tungt.

"De vil det således, ikke jeg. – Alt dette er Deres værk, ikke mit; lad mig i fred. Jeg er uskyldig. Lad kendsgerninger dømme – jeg – vil – ikke – tale."

Sterner rejste sig – bladede i akterne – gik tilbage mod stuens baggrund, vendte sig skarpt og stirrede på Saarbrücken.

"Godt, så sig i det mindste, hvor De var den nat mellem 10:20 og 1:30. De har nægtet at besvare dette spørgsmål før. Besvar det nu, og sagen er færdig fra min hånd."

"Det siger jeg ikke," lød det korte, hæse svar.

"De var hos en elskerinde." –

Saarbrücken svarede ikke. –

Sterner stod atter foran ham, talte lige op til ham, hviskende, så Schaltz næppe hørte hans ord.

"De lokkede ham til stævnemødet med *hende*."

Saarbrücken blegnede og vaklede.

Så sagde han hæst, søgende efter ordene: "Gør hvad De vil – min mund er lukket – lukket til døden."

Schaltz stirrede mod Sterner.

Amtsdommeren trådte et skridt tilbage, det var, som slappedes hans sener – det var, som gled der over ham en helt ny beslutning, en helt ny plan. –

Han var milevidt fjernt fra alt dette i dette øjeblik, men det var, som alt om ham var nyt.

Der var dyb stilhed i stuen.

Så sluttede Sterner forhøret og bød slutteren føre arrestanten til cellen.

Schaltz stirrede på Sterner med åben mund, da han uden at sige et ord forlod forhørsstuen med lette, hurtige skridt.

Det gryede nu ad dag.

11

Amtsdommer Sterner indfandt sig i landrettens præsidium og bad om at få justitiarius i tale. Han blev straks indladt. Den høje, gamle herre bad ham høfligt om at tage plads, Sterners anseelse var stor, hans dygtighed var almindelig anerkendt.

"Jeg ønsker at tale med hr. justitiarius om mit forhold til Saarbrückens sag," sagde Sterner. "Jeg ved, at der fra forsvarets side er gjort alvorlige forsøg på at trænge mig ud af min stilling som forhørsdommer i sagen."

Justitiarius blev ivrig. "Herinde har vi altid holdt på Dem, og det er en afgjort sag, at De og ingen anden skal føre forhørene til ende."

Sterner bøjede sig. "Jeg takker hr. justitiarius for den viste tillid. Det vil måske undre Dem at høre, at jeg netop kommer for at afgive sagen. Jeg ønsker at træde tilbage."

Justitiarius studsede. "De ønsker at opgive en så celeber sag – en sag, der har tiltrukket sig hele Tysklands – hele Europas opmærksomhed, en sag, hvori De allerede har udmærket Dem ved at skaffe et indiciemateriale til veje, der gør tilståelse overflødig, ja egentlig talt på forhånd afgør sagen."

Sterner trak på skuldrene. "Jeg forsøgte i går at sætte slutstenen på værket, jeg kæmpede for tilståelsen og fik den *ikke*. Derimod måtte jeg for første gang i min lange dommervirksomhed lade mig sige af en arrestant, at jeg havde egen interesse i sagen."

Justitiarius lo. "Og det skulle afficere Dem, den kolde Sterner, som De hedder. Er der nogen dommer, hvem dette måtte være ligegyldigt, er det da Dem."

"Der er et gran af sandhed deri, og derfor vil jeg udtræde. Ja, forstå mig ret, hr. justitiarius, kun et gran af sandhed. Jeg nærer den dybeste interesse for arrestantens hustru. Jeg kender hende, jeg optrådte lidt overilet mod hende straks. Jeg har senere lært hende nærmere at kende. Hun sætter al sin tillid til mig. Hun har brug for en støtte, og hendes engelske rådgiver har beæret mig med sin tillid."

"Og derfor vil De svigte Deres embedsmæssige pligt?" sagde justitiarius med et lidt bittert tonefald.

Sterner faldt ind. "Om forladelse, jeg ønskede selv at få med sagen at gøre – jeg erkender, at der fra rettens side er ydet mig megen støtte, men der har været et tidspunkt, hvor De selv, hr. justitiarius, har ladet ord falde til mig om at træde tilbage. Hr. Rosenthal har uden tvivl anført en del vægtige grunde. – Hr. Rosenthal er en særdeles klog og veltalende mand. Jeg har anført modgrunde –"

"Og nu slutter De Dem til hr. Rosenthal," afbrød justitiarius. "Anser De da Saarbrücken for uskyldig?"

"Nej," sagde Sterner – "jeg anser ham nu som før for lordens morder. Min mistanke er blevet bekræftet, blev bekræftet yderligere ved det anstrengende forhør, jeg i går holdt. Men det personlige moment, der nu er draget ind i sagen, har vist mig, hvor min plads er. Den er ikke i dommersædet. Jeg har endnu aldrig svigtet min pligt, det vil jeg aldrig gøre, så længe Hs. Majestæt kejseren og hans regering beærer mig med hvervet som tysk dommer. Men netop derfor beder jeg om at måtte træde af fra en post, jeg ikke med god samvittighed kan vogte."

"Det må De forklare nærmere, min gode Sterner," sagde justitiarius venligt.

Sterner rømmede sig. "Sagen er nu bragt så vidt, at der fra undersøgelsesdommerens side ikke er så forskrækkeligt meget mere at bringe for lyset. Om at aftvinge Saarbrücken en tilståelse, er der efter min opfattelse af ham ikke tale. Han forskanser sig bag dump trods og tavshed. Jeg gik så vidt, som en moderne dommer kan gå, så vidt, at en stor del af pressen sikkert ville have råbt tortur efter mig, om den havde været repræsenteret i retssalen. Og dog tør jeg påstå, at jeg bød mig selv lige så meget om ikke mere, end der bødes arrestanten. Det nytter ikke.

Materialet kan uddybes, der kan gøres et stort nummer ud af arrestantens huslige forhold, der kan spindes en roman over de kvinder, han har kendt, der kan lægges et vidunderligt stof til rette for bladenes reportere og det nyfigne, skandalelystne publikum. Den, der her må betale indskuddet, er arrestantens absolut uskyldige hustru. Jeg har med vilje holdt hende uden for sagen i forvisning om, at dette var det rette. Men i går gik det op for mig, at dette standpunkt, der er mit – er mit personlige standpunkt. Vi dommere står ikke alene vore foresatte, men også folket til regnskab for vore embedsmæssige handlinger. Godt, jeg er beredt til at tage dette ansvar, det ændrer ikke min opfattelse af sagen, men jeg vil ikke binde retten med det.

Man har tidligere ønsket, at dr. Braun skulle overtage sagen. Dr. Braun er en dygtig mand, jeg viger mit sæde for ham, hvad mere er: Jeg beder om, at man vil erstatte mig med ham."

Justitiarius havde lyttet opmærksomt til Sterners lange tale. Han nikkede kort, og hans ord var kun: "Så bliver det, som De ønsker."

Sterner rejste sig.

"Ønsker De at meddele mig mere?" spurgte justitiarius.

"Nej," var svaret. "Hvad jeg ved, står i sagens akter."

"Alt?" spurgte justitiarius.

"Alt, hvad der forekommer mig af interesse i sagen. Men jeg er selvfølgelig parat til at sætte min højtærede kollega ind i sagen og gennemgå dens detaljer med ham."

Justitiarius nikkede.

"Dr. Braun arbejder for tiden i præsidiet; hvis De ønsker det, kan vi gå til hans kvarter. Jeg skal straks give ordre til de fornødne skriftlige udfærdigelser."

Og derved blev det.

Dr. Braun var en alvorlig ung mand, pligtopfyldende, lidt tung og opfyldt af virkelig beundring for Sterners videnskabelige arbejder. Kolleger i en ret er ikke altid overdrevent beredte til at anerkende hinandens dygtighed; Brauns loyalitet gjorde Sterner det lettere at vige sit sæde for ham. Dette var et led i Rosenthals plan, men havde den kloge advokat nu kunnet se, hvad hans klogskab førte til, ville han sikkert have ønsket, at han havde bragt i forslag en mand, der mere selvstændigt ville have lagt sagen an fra nyt og mindre lærvilligt fulgt en kollegas en gang anviste vej.

Dr. Braun og Sterner blev hurtigt enige og aftalte, at den tiltrædende dommer allerede næste dag skulle være Sterners gæst i Homburg og fra hans hånd modtage sagen med alle de oplysninger, der var nødvendige for dens fortsættelse.

12

Mr. Tunstaple Wells gik til overretssagfører Rosenthal for at sige farvel. Mr. Wells var ked af at vente, hans fraterniseren med modparten havde ikke bragt ham nogen fordel; der var nok, der ventede ham hjemme, og arvingen på Rigsby Abbey kaldte ham hjem. Ganske vist var det lokkende og behageligt at se den engelske adel tumle sig i Homburgs kurpark, men mr. Wells var alligevel for god demokrat til længe at kunne tåle at se adelens dagdriverliv – som han kaldte sporten og flirten under de høje kastanjetræer.

Isidor Rosenthal forstod dette såre vel, men hans tanker var stærkt optaget af den meddelelse, han samme morgen havde modtaget fra rettens kontor: Sterner var trådt ud af sagen efter eget ønske.

Han havde søgt justitiarius, men denne embedsmand havde været kølig og afmålt. Han havde søgt rettens bagtrapper, som en advokat undertiden må betræde. Man undrede sig med ham, men vidste intet han havde sendt bud efter Schaltz, men denne hædersmand havde endnu ikke indfundet sig.

Derimod sad nu altså mr. Tunstaple Wells i advokatens magelige lænestol og røg en stærk cigar.

De talte om den store begivenhed.

"Hvad mener De?" spurgte Wells.

Rosenthal smilede klogt. "Ser De, kollega. En dommer har at danne sig en hypotese og arbejde den ud til vished. En advokats vej er en anden, han må skaffe sig vished og fremlægge fakta som bevis. Jeg vil ikke spilde min tid med at søge at danne mig en formodning om, hvorfor Sterner nu pludselig af sig selv kan

have opgivet denne sag. Nej, jeg vil skaffe mig at vide, hvorfor han har gjort det, og jeg skulle tage meget fejl, om jeg ikke deri finder grundvolden for mit forsvar for Saarbrücken."

Wells dampede. "Det lader til at være en indviklet sag."

Rosenthal viste alle sine tænder. "Jeg gav den ikke fra mig for 1000 mark. Å, De skal se den blive til i mine hænder, gro og vokse til et vidunderligt træ, til en sydens palme, sir. Og i denne ørken af indicier skal en oase skyde op af jorden, som alle Tysklands kameler skal kvæges ved."

"Tag Storbritannien med," lo Wells, "og indbefat min kollega Q. C. i kamelflokken. Mig for resten også, for endnu forstår jeg ikke et ord af det hele."

"Det kommer, det kommer," sagde Rosenthal og lo. "Nu drager de tilbage til merry England med den specielle opgave at undersøge, hvorfor fru Saarbrücken er indsat som arving i lord Fevershams testamente. Ved denne sag har Sterner ikke rørt. Han har været overmåde nænsom, hvor det gjaldt denne dame. Han har måske sine grunde dertil, men disse grunde binder ikke Dem og mig. Jeg venter fra Dem, mr. Wells, en udførlig beretning om alt, der kan kaste lys over dette punkt, og kan det opflamme Dem, vil jeg sige, at jo mere positivt De kan bringe frem, des bredere basis lægger De for et forlig, der til slutning skal afgøre, hvorledes lordens testamente skal træde ud i det praktiske liv. Idéen er jo fra først af Deres, og derfor må dens udførelse særlig tiltale Dem." –

Wells nikkede, og ved den aftale blev det. Mr. Wells tog afsked og rejste bort, egentlig ikke så lidt imponeret af sin tyske kollega, meget nysgerrig, temmelig kølig mod mr. Longland Hearne og uden at sige farvel til amtsdommer Sterner.

Schaltz var Isidor Rosenthals næste gæst. Samme dag som Sterner havde henvendt sig til justitiarius, havde Schaltz i rigtig forudfølelse af, hvad der forestod, søgt orlov hos sin direkte foresatte, hr. v. Bitter. Han havde meldt dette til Sterner og slået rigeligt med hælene for at ærgre dommeren. Natteforhøret havde opbragt Schaltz, nu var han grundigt opirret mod Sterner. Han havde aflagt et besøg i arresten for at se til Saarbrücken. Denne havde nu fuldstændig genvundet sin ligevægt. Nattens anspændelse var forbi, han var fattet, rolig, lidt sløv. Schaltz observerede dette, og med politimandens evne til at forfølge en forudfattet mening havde han bestemt sin marchrute. Saarbrücken var uskyldig, og jo mere omstændighederne talte for hans skyld, des mere ville Schaltz hævde hans uskyld. Det var altså nu bestemt, at forundersøgelsen skulle ledes af en af straffekammerets undersøgelsesdommere; men skete dette, ville Sterner ikke mere blande sig i sagen. Andet kunne Schaltz ikke få ud af dommerens optræden. Nu gjaldt det imidlertid for forsvaret at interessere englænderen ved at fastholde forbindelsen mellem Saarbrückens uskyld og englændernes udsigter, og på dette felt måtte Schaltz operere mod Sterner, som tydeligt nok umagede sig for direkte at hjælpe fru Saarbrücken.

Schaltz mindedes aldrig at have haft nogen arrestant, som han syntes bedre om end Saarbrücken, og han havde af et oprigtigt hjerte tilgivet ham spektaklerne ved anholdelsen.

Samtalen mellem Schaltz og Saarbrücken drejede sig først om firmaet, og her beroligede Schaltz straks købmanden med fortællingen om likvidationen og lovede at bringe bud til

advokaten om at indfinde sig i arresten og unde Saarbrücken en samtale, hvortil han højlig trængte.

Dette hverv røgtede han, og Rosenthal tog venligt imod ham. Han lod Schaltz aflægge beretning om det natlige forhør, og af den oprørte tone, hvori rapporten aflagdes, målte han dybden af Schaltz' uvilje mod dommeren. Med glæde hørte han, at Schaltz havde begæret og fået orlov, og han bad i en venlig tone politimanden om for forsvarets regning at tilbringe denne orlov på steder, hvor omfattende viden kunne erhverves dels om amtsdommer Sterner, dels om fru Lissy Saarbrücken.

"Ser De," sagde advokaten. "Gådens løsning ligger dér. Sterner viger af hensyn til arrestantens hustru, og vi bør mindes Saarbrückens voldsomme ord, hvor han endog påkaldte Satan over for dommeren, som De nys har fortalt. Vi bør også erindre Sterners holdning, og før jeg har fået materialet til at forstå alt dette, lægger jeg ikke mit forsvar an. Lad os nu først se, om dr. Braun, som er en lærvillig beundrer af den store mester Sterner, prøver på at bane nye stier. Personlig tror jeg det ikke. Jeg beder Dem gentage, hvad det var, Sterner til sidst sagde til Saarbrücken, eller i det mindste så meget af det, De forstod."

Schaltz gengav optrinnet, da Sterner spurgte om Saarbrückens alibi.

Rosenthal rynkede brynene.

Skulle Saarbrücken virkelig have omtalt Giulia Delphini til forhørsdommeren, skulle han have opgivet sin ridderlige holdning i dette spørgsmål?

Men Schaltz, der havde overværet alle forhør, betog advokaten denne frygt Rosenthal så ikke gerne, at

ridderglansen gik af Saarbrücken, det var et moment, der ville tage sig ud i en forsvarstale, og for alibiet var det ganske ligegyldigt, da Saarbrücken jo ikke nægtede, at han havde passeret parken og mordstedet på sin natlige vandring. "Lad mig høre ordene," spurgte han, "dommerens ord."

Schaltz rystede på hovedet. "Jeg kunne ikke opfatte dem, dommeren talte meget sagte, men jeg syntes, han sagde noget om at lokke til stævnemøde med en *hende*."

Rosenthal studsede.

Skulle Sterner ad anden vej vide noget om *hende*? Hende kunne her ikke være fru Saarbrücken, der var i Frankfurt eller måske i Falkenstein på det tidspunkt. Hende kunne kun være madame Delphini. – Men hvor i alverden kunne Sterner vide besked om *hende*?

Og mens Schaltz sad stiv og uforstående i den dybe lænestol, lidet egnet til hans militære legemsførelse, fødtes i advokatens hjerne planen til hans mesterlige forsvarstale.

Men om den mælede han ikke et ord til nogen. Han gav Schaltz sine ordrer og lod ham gå, vel forsynet med midler til at drive en undersøgelse for forsvaret, hed det – mod Sterner, kunne man vel have sagt.

Men dette sagde ikke en gang Isidor Rosenthal.

13

Mr. Braun sad i Sterners arbejdsværelse, dybt begravet i sagens akter. Led for led tog Sterner det indsamlede materiale op – skridt for skridt gennemgik han det;

"Min mistanke blev vakt ved den omstændighed, at jeg vidste, at Lissy Saarbrücken var lordens arving. Jeg vidste tillige fra en tilfældig samtale med lorden, at Saarbrücken var vidende herom. Hertil kom, at Saarbrücken var ruineret, lorden vidste dette, havde allerede forstrakt ham med betydelige summer og havde sluttelig sagt nej. Gennem min svoger i Falkenstein havde jeg truffet fru Saarbrücken, hvis moder bor på sanatoriet og passer sin syge søn. Jeg kender hende fra gamle dage. Jeg har ikke i akten gjort rede herfor, det vedkommer ikke sagen. Jeg vidste, at hun ville skilles fra Saarbrücken, hvis vandel, som det ved talrige vidneudsagn er bekræftet, var alt andet end ulastelig. Saarbrücken havde heftigt modsat sig skilsmissen. Der er formuefællesskab mellem ægtefællerne, og ved lordens død ville der tilfalde ægteparret en meget betydelig arv. Heri så jeg motivet."

Dr. Braun bøjede sig tavs for sin kollegas skarpsindighed.

Sterner fortsatte:

"Jeg lod dem begge anholde; det viste sig hurtigt, at jeg havde taget fejl over for hende. Jeg har søgt at oprette den begåede fejl, og jeg har ikke i forhøret blandet hendes navn mere ind i sagen. De vil måske på dette punkt være af en anden mening end jeg. Det bliver nu Dem, der kommer til at beherske den. Jeg vil ikke gøre noget forsøg på at indvirke på Dem i denne retning. Følg Deres eget judicium."

Sterner kastede et skarpt blik over lorgnetten på sin kollega. Dr. Braun bøjede sig høfligt, og Sterner så, at på dette punkt ville hans efterfølger træde i hans spor. Det glædede ham på Lissys vegne, og han talte ikke mere om dette.

"Sagens videre forløb bekræftede i høj grad min mistanke. Medaljonen, der fandtes ved liget, tilhørte Saarbrücken, den bar hans hustrus navn, og den må være tabt af ham. Selv siger han, at den af ham er skænket lorden. Men jeg har ikke kunnet formå ham til at sige hvorfor. Om dette punkt og om et andet, undskyldningen for sin natlige eskapade, det egentlige fældende indicium mod ham, bevarer han en hårdnakket tavshed, som jeg kun har kunnet forklare som følge af hans skyld. Har han virkelig den aften haft et stævnemøde, så må det kunne oplyses. Jeg henleder specielt Deres opmærksomhed på dette punkt, fordi det er af stor vigtighed."

Sterner gjorde en pause.

Dr. Braun lyttede opmærksomt.

Sterners pande var rynket, det var ligesom om han søgte om ord. Han fortsatte lidt nervøst: "Som sagt, dette punkt er af stor vigtighed. Følte jeg ikke selv, at min stilling som fru Saarbrückens tillidsmand gør mig uskikket til at røgte mit hverv – jeg siger Dem her kollegialt, at jeg nærer mere end venskab for denne kvinde. Det ville være uret at dølge det for Dem – følte jeg ikke dette, siger jeg, ville jeg netop nu have koncentreret al min opmærksomhed på dette punkt. Manden vil ikke tale. Dolken er et indicium, der vil virke stærkt på juryen – på mig virker det ikke så stærkt. Den slags tingester er der nok af, og De er alle ens. Men naturligvis, det er et moment, der må tages i betragtning. Dette alt sammen for så vidt angår

den sigtede. Hvad den myrdede angår, så vides det bestemt, at han er rejst til Frankfurt med toget. Det vides ikke, hvornår han er kommet tilbage. Det vil sige, det har ikke af de optagne vidneudsagn været muligt at konstatere, hvormed han atter er kommet til Homburg eller hvorledes."

Sterner pauserede atter, idet han bladede i akterne. "Må jeg her bemærke, at jeg måske på dette punkt ikke har udtømt materialet, og må jeg sige Dem, dr. Braun, at næst det føromtalte punkt, Saarbrückens alibi, er her positivt nyt land at indvinde. Kan det bevises, at lorden er vendt tilbage, efter at Saarbrücken er gået til ro, altså efter kl. 1:30, så falder sagen mod Saarbrücken. Kan det derimod oplyses, at han er vendt tilbage til Homburg eller endog er set i nærheden af parken eller mordstedet på en sådan tid, der falder sammen med den, Saarbrücken tilbragte ude, så er der et nyt indicium, som ikke tæller så forskrækkelig meget og som jeg som dommer ikke ville sætte noget ind på at få frem. Derimod må jeg på det allerstærkeste opfordre Dem til at efterspore alt, der kan tjene til at oplyse, enten at lorden er vendt tilbage efter kl. 1:30, eller at han på et tidspunkt, der ligger senere end dette, er set i live. Det beviser Saarbrückens uskyld. Dette sidste har jeg forgæves søgt oplyst."

Dr. Braun rømmede sig.

"De mener altså, dr. Sterner, at der ikke lægges vægt på at oplyse, hvornår lorden er vendt tilbage, hvis dette tidspunkt falder inden for den kriminelle tid. Undskyld mig, det forstår jeg ikke rigtigt. Alt herhenhørende synes mig lige vigtigt."

Sterner så op. "De misforstår mig, kollega. Jeg mener kun, at det naturligvis kan være rart at vide alt, hvad lorden har

foretaget sig den nat, men at det kun får virkelig betydning, når tidspunktet oplyses, der, som jeg sagde, har betydning for sagen. Jeg fremhæver dette udtrykkelig, fordi det for en dommer altid er af største vigtighed at se de absolutte grænser for sine hypoteser. Havde jeg f. eks. fuld vished om, at lord Feversham, lad mig sige kl. 12:40, havde stået i Homburg kurpark, og samtidig om, at Saarbrücken på samme tid havde stået i samme park, så ville jeg med mit dommernaturel og under hensyn til det øvrige i sagen oplyste være næsten vis på, at jeg i Saarbrücken havde morderen. Men jeg ville på den anden side være klar over, at jeg intet bevis havde, for intet forhindrede, at en anden på akkurat denne tid kunne have forøvet mordet ti skridt fra den mand, der altså i dette tilfælde uforskyldt ville få skæret af at være forbryderen. Min viden i denne henseende vil ikke være noget virkeligt plus for mig, omend den mægtigt ville bestemme min følelse. Helt anderledes ville det stille sig, om jeg positivt vidste, at den myrdede først var kommet hjem to timer efter, at den for mordet sigtede var gået til ro. Og alt, hvad der kan tjene til at oplyse dette, er det Deres absolutte pligt at erfare – om De kan. Forstår De mig nu?"

Dr. Braun forstod; dog syntes han, at den gode amtsdommer Sterner her var lovlig docerende, det skrev han på videnskabsmandens kappe og tav høfligt. Han kunne nok forstå, at der ikke var stort mere at gøre, og inderst inde syntes han, at Sterner havde skilt sig ypperligt fra sit hverv, omend tilfældigheder havde stået ham bi – der var i grunden nu lidt for ham at gøre. For hvem i alverden skulle kunne opdage, om Saarbrücken havde haft et stævnemøde på den tid, og som

Sterner rigtigt sagde, hvornår lorden var kommet hjem, kunne kun vanskeligt oplyses og i gunstigste fald frikende Saarbrücken – den side af sagen måtte virkelig forsvaret tage sig af.

De to herrer taltes længe ved, og Sterner skiltes fra en lærvillig elev uden at have ændret sin opfattelse og uden at have søgt at påvirke sin efterfølger.

14

Solen sank over Falkenstein og farvede trætoppe og husgavle røde. Ad de bugtede stejle bjergveje raslede kærrer, mens bremserne hvinede mod hjulene, og i de talrige småhaver dvælede rhinlænderne over deres røde Offenthaler ved de små borde.

Sterners automobil arbejdede sig hvæsende op ad bjergets side, og hvor det kom frem, stak krogæsterne hovederne sammen og hviskede: "Det er amtsdommeren, ham der behandler sagen mod vinhandler Saarbrücken af Frankfurt."

Lissy stod i haven og spejdede over vejen. Han havde lovet at komme, og han ville holde sit løfte. Febrilsk havde hun grebet dagens blade: intet nyt – ingen tilståelse. Så kom han, og han havde rettet sig efter hendes ønske. Den rædselsfulde kamp mellem disse to mænd var forbi – Sterner var træt – hun så det og talte venligt til ham.

Det var dårligt med broderen, det blev dårligere dag for dag. Der var vel ikke meget håb. Men Lissy tænkte kun på det *ene*, som hendes moder kun havde tanke for sit.

Sterner og hun sad i haven under en mægtig lind, hvis blade susede i den milde aftenbrise. Dyb fred hvilede over bjerget og over dalen med flodens blinkende bånd. Sterner var træt – meget træt. Hun havde spurgt med et blik, han havde svaret med en hovedbevægelse. Nu var de begge tavse.

Så sagde hun:

"Og nu, Fritz, vil du søge orlov og rejse bort for en kort tid. Mr. Longland Hearne har tilbudt mig at besøge ham; han bor på

øen Wight. Jeg har tænkt så småt derpå. Men det ville være synd imod moder. Tag du mod indbydelsen, du trænger til hvile."

Sterner rystede på hovedet. "Jeg kan ikke rejse. Jeg tager heller ikke orlov. Jeg har et par sager at passe, og arbejdet er nu en gang for mig den bedste hvile."

"Du har helt opgivet denne sag?" spurgte hun.

"Hvad jeg gør," sagde Sterner, "gør jeg helt. I morgen kommer Braun til mig, jeg gennemgår materialet med ham og lægger sagen i hans hånd for aldrig at røre den mere."

"Og du er glad ved det?"

"Nej," sagde han. "Denne sag har ægget mig, men jeg har givet dig mit løfte. Desuden er jeg utilfreds med mit materiale. Du må vide, at det i almindelig forstand fuldt ud fælder ham. Han vil næppe undgå at blive dømt, men for mig mangler det formelt set vigtigste, hans tilståelse."

"Men om han er uskyldig?" faldt Lissy ind.

Sterner slog ud med hånden. – "Lad os ikke tale mere om den sag. I går nævnte han dit navn. I desperation sagde han: Tag hende – han svor en ed. Det er første gang, han har nævnt dit navn i forbindelse med mit. Intet menneske i verden kan vide, hvad der er imellem os – kun gamle moder Schultz, nu husbestyrerinde i Hamborg, du ved, hende jeg måtte afskedige, og din stakkels moder ved noget. Og dog sagde denne mand: Tag hende. Der rejste sig for mig et perspektiv af gemenhed, en stillen ud af alt det, der er os kært og helligt. Nej du – selv om jeg ikke havde givet dig mit løfte, jeg havde ikke ført sagen videre ad den vej, hvoraf den skulle frem for at føres rettelig."

"Hvad mener du?" spurgte Lissy hæst.

Sterner tog hendes hånd. "Atter har skæbnen ført os to sammen, Lissy. Vi vil jo ikke tale om gamle dage. Om retfærds sværd rammer Saarbrücken eller ikke må være dig og mig ligegyldigt. Som dommer var det min pligt at følge forbrydelsens spor, at tvinge sandheden for en dag. Og jeg havde fulgt denne min pligt uden at helme eller vige, om jeg havde været *sikker* i min sag."

"Nu tvivler du altså på hans skyld," sagde Lissy. Hendes bryst bankede heftigt.

Sterner rystede på hovedet. "Nej," sagde han. "Men jeg er ikke sikker. Det har været min styrke som dommer at være sikker. Og i denne sag er der ting, som du ikke kender, som ingen uden jeg selv kender, der gør mig usikker. Du skal ikke spørge mig om, hvad det er. Hvorfor skulle jeg drage dig ind i min fortroligheds mørke gange. Du vil ikke kunne hjælpe mig, og dit sind vil bedrøves derved. Derfor tier jeg. Men det siger jeg dig, at i dette øjeblik står jeg ved en vej, der førte lige ud og nu spalter sig i tre. Hvilken vej jeg skal følge, ved jeg ikke, og mit instinkt taler ikke, som det ellers ville tale."

"Hvorfor ikke?" spurgte hun.

"Fordi en anden stemme taler højere end instinktets. En stemme, der taler til mig altid, når mine tanker søger hvile, som når de kæmper med det store, vanskelige stof. Og denne stemme nævner et navn, dit, Lissy.

For amtsdommer Fritz Sterner gælder det ikke mere, hvorledes han skal røgte sit hverv som dommer, det gælder, hvorledes han skal bære en kvinde fri og lykkelig ud af livets bitreste kamp. En dommer er et menneske. Svigter jeg dig, svigter jeg min dyreste menneskelige pligt. Men jeg tør ikke

røgte mit dommerhverv og kun lytte til den stemme i mit indre, der kalder dit navn."

Lissys øjne strålede, hun trådte et skridt hen imod ham – så standsede hun – pludselig, som med vold.

"Fritz," sagde hun. "Tænk ikke på mig mere. Jeg ved, at du vil, hvad jeg beder dig om; jeg ser jo, at du har holdt dit løfte. Men dommerens hverv er ikke alene det at forfølge de skyldige. Du har jo dog selv så tit sagt, at dommerens hverv er fuldt så meget at værne den uskyldige, du har sagt, at deri syndede vore dommere mest, at de kun fæstede blikket på den ene ting at kunne udtale et "skyldig" over den, der førtes for dem, fravriste ham tilståelsen, der beseglede hans skæbne. Du derimod – for dig var det dommerens hellige pligt at værne den uskyldige som at fælde den skyldige. Jeg læser i dine øjne, at din tvivl er vakt. Jeg ved ikke hvorfor, men du er ikke sikker i dag. Jeg bad dig vige dit sæde, du gjorde det. Nu beder jeg dig: gør din pligt som den dommer, du er. Kast sandhedens skarpe lys over alt dette virvar. Og er Saarbrücken din fjende, så gør som den største af alle dommere byder: tilgiv din fjende – og gør mere end det. Tag hans sag op og frels ham, om han lider uskyldigt."

Sterner stirrede på hende. Han bredte sine arme ud for at tage hende i sin favn, men hun veg.

"Nej, nej, nej," sagde hun. – "Du kom til mig og kaldte dig min ven – du, hvem jeg har kaldt ved navne langt mere værd end vennenavnet. Jeg veg for dig – fordi jeg elskede dig – elskede dig den dag, vi mødtes igen, som den dag vi skiltes. – Nu læser jeg i dit blik, nu hører jeg i din stemme alt det fra gamle dage. Men nu er det min ret at stille dig vilkår. Og det vilkår stiller jeg dig:

Frels ham!"
Og inden Sterner fik sagt et ord til svar, var hun borte.

15

Sterner meddelte mr. Hearne sin beslutning om at træde ud af sagen. Den gamle, kloge advokat rystede på hovedet. Han var i grunden imponeret af Sterner og havde gerne set sagen i hans hånd. Men når han ikke ville det –

De sad en aften sammen i Sterners bolig. Mr. Hearne skulle rejse og var kommet for at sige farvel.

Sterner udviklede sine grunde. Han lå mageligt henslængt i en blød stol og røg en meget stærk cigar. Q. C.'en røg også, betænksomt og yderst langsomt.

"Jeg opgiver denne sag," sagde Sterner, "fordi den ikke er ren. For mig er min virksomhed videnskab. Jeg anser det for yderst tvivlsomt, om samfundet har ret til at gribe straffende ind. I gamle dage fandt man dette selvfølgeligt. Den gang anså man også krig for en ædel dåd, egentlig for mandens bedste idræt. Nu er alle fornuftige mennesker enige om, at krig er barbarisk, egentlig forbryderisk, noget, der kun nødtvungent og garderet af en hærskare af undskyldninger tør finde sted som ultimo ratio. Hvem ved, hvornår vi når så vidt, at vi ser på straffen med samme blik. Da den enkelte ener i sarafundet ikke har ret til at tilføje medmennesker lidelser, kan det være svært at begrunde, om summen af enerne, samfundet, har denne ret!"

Mr. Hearne brummede: "Men d'hrr. forbrydere, skal de da ustraffet have lov at true samfundet?"

Sterner smilede: "hvad er forbrydelse? I gamle dage var det at spise svinekød og nægte Kristi legemes tilstedeværelse i brødet eller blot pavens magt til at binde og løse. I England blev i Henrik den Ottendes tid folk parterede, halshuggede og

stejlede for at vide, at en kvinde, som Hs. Majestæt Rolf Blåskæg havde kastet sine øjne på, ikke var mø, og skjule dette. Vi reducerer forbrydelsernes antal. Måske vi når bunden en gang. At straf er et meget uhensigtsmæssigt middel til at afvende forbrydelser, turde allerede af den grund være indlysende, at ingen forbryder regner med opdagelse og straf. Mod ejendomsforbrydelser er sociale reformer det bedste middel, mod sædelighedsforbrydelser galehuset og mod mord kultur og oplysning."

Mr. Hearne lagde hovedet på siden: "Kultur – tænk på Saarbrücken!"

"Et ukultiveret dyr, kalder jeg ham," sagde Sterner kort.

"Men alligevel," fortsatte den anden, "det hænder dog, at højtkultiverede mænd bliver mordere!"

"Sjældent," sagde Sterner, "og når det hænder, er jeg ikke helt sikker på, at de ikke handler med en vis ret. Alle goder kan angribes retmæssigt, livets gode også. Nå, men det var ikke det, vi talte om. Min virksomhed er en videnskab. Jeg tror ikke på straffens moralske berettigelse, men jeg anerkender forbrydelsens eftersporelse som et virksomt middel til at skaffe samfundet fred, netop derved, at de såkaldte onde handlinger klarlægges og muligheder skaffes til veje til en fjernelse af deres årsager."

"Hm!" Mr. Hearne brummede – "og denne sag?"

"Denne sag," sagde Sterner, "er ikke helt ren. Jeg har en personlig interesse i den, som De kender, og den gør mig uskikket til at tage sagen på min manér. Nu træder jeg ud af den. Jeg kan sige Dem, at jeg tror, Saarbrücken slipper; derfor

bør vi vente med afgørelsen af arvesagen, til vi ser, hvorledes det stiller sig."

"Er det klogt?" spurgte mr. Hearne.

"Det er meget dumt," svarede Sterner, "men når der er kvinder indblandede i en sag, er der altid nogen udsigt til, at dumheden belønnes."

Mr. Hearne søgte at trænge ind på Sterner for at erfare nærmere om spørgsmålet *kvinder*, men Sterner afviste ethvert forsøg, og da Q. C.'en var meget diskret, lod han emnet falde. Det var åbenbart, at Sterner med ham kun ville diskutere etiske hensyn og ikke indvi ham i sine virkelige motiver. Det blev Sterners sag.

Dagen efter rejste han hjem til London, idet han lovede at varetage fru Lissys sager på det bedste. Han medtog i en urne lord Fevershams aske og lod den ved sin hjemkomst bisætte med megen pomp i kapellet på Rigsby Abbey.

Men amtsdommer Sterner sad i sit arbejdsværelse, når dagens gerning var endt, indesluttet i dybe tanker.

Og bestandig lød det for ham – vilkåret – frels ham!

Han forstod, at det var fortiden, der havde rejst sig som af sin grav og nu krævede sin ret.

2. del.

Retssagen.

1

Allerede i september var den Saarbrücken'ske sag modnet til forhandling for edsvorneretten i Frankfurt. Som det var at vente, imødeså man i den gode stad denne proces med stor spænding. Undersøgelsens resultater var delvis bekendte, den offentlige mening havde for længst kendt Saarbrücken skyldig i mordet, det var kun detaljerne, de mange små, intime ting, som lægges åbent i en sådan sag, man nu ventede sig noget af; det hed sig mand og mand imellem, at processen ville blive rig på spændende optrin og pikante enkeltheder, altså det, den skulle være, et fængslende drama til hobens underholdning.

Man ymtede noget om, at den anklagedes defensor, overretssagfører Isidor Rosenthal havde planlagt et overordentligt virkningsfuldt forsvar, og folk, der kendte Rosenthal, var forberedt på at komme til at overvære en glimrende oratorisk præstation, men med hensyn til selve dennes hovedformål, at redde Saarbrückens hoved, stillede man sig meget skeptisk. Det eneste, der kunne synes at tale for, at forsvaret dog ventede sig et resultat, var den omstændighed, at det ansete bankierfirma Moritz Rosenthal & Co. i Frankfurt havde engageret en del kapital i vinfirmaet Fürste & Wienecker, den anklagedes firma. Det var ikke erklæret under konkurs, tværtimod det fortsatte sin virksomhed omend hæmmet af de vanskelige forhold, men det fortsattes, og folk, der kendte Moritz Rosenthal & Co.s fine næser og deres nære forbindelse med advokaten, chefens nevø, var dog alligevel ikke helt fri for at nære den anskuelse, at når alt kom til alt, så var jo dog intet

afgjort endnu, og Moritz Rosenthal & Co. plejede at vide, hvad de gjorde.

Den anklagedes hustru havde tilbragt sommeren på Falkenstein. Hendes broder var bedre, og i august var hun i følge med ham og sin moder rejst til øen Wight, hvor hun havde været gæst hos den myrdede lords sagfører, mr. Longland Hearne. Hun var nu vendt tilbage til Frankfurt, hvor hun havde lejet en lille lejlighed ved Eschenheimer Tor; man så hende kun sjældent, og hun talte aldrig med nogen. Der var skumlet en del om hendes forhold til den myrdede, men man måtte erkende, at alt dette kun var rygter og deres endelige skæbne, der skulle danne hovedmassen af det rigtig spændende og interessante stof under den tilstundende proces.

Den tredje hovedperson i dette skuespil, amtsdommer Sterner, havde ligeledes i august måned været bortrejst med orlov. Man vidste, at også han havde været i England, og fandt det naturligt, da det var almindelig bekendt, at han efter først at have optrådt meget skarpt mod den anklagedes hustru, var blevet meget indtaget i hende og vistnok udelukkende for at kunne være hende til støtte var trådt ud af undersøgelsen og havde overladt den til sin yngre kollega, dr. Braun. Imidlertid havde dr. Sterner kun opholdt sig en kort tid i England, han havde passet sit embede i Homburg som sædvanligt, indtil han pludselig, otte dage før processen skulle åbnes, var draget syd på og havde været borte i en uge. Man var således ikke helt sikker på, at han ville være i stand til at overvære processen, ihvorvel man rigtignok mente, at han, der havde lagt sagen til rette, hvis indledende forhør havde bragt det overvejende materiale frem, næppe kunne udeblive på den dag, da den

offentlige forhandling skulle åbnes. Ganske vist var Sterner nu helt uden for sagen, og alt, hvad han i den havde præsteret, var tilført den i aktsform. Nu var han blot at opfatte som tilskuer, men rigtignok en særdeles interesseret og interessant tilskuer.

Om Saarbrücken selv vidste man, at han hårdnakket fastholdt sin uskyldighed. Det hed sig, at han var trodsig og tavs, han opførte sig vel i fængslet, som mænd af hans slags altid gør, men hans færd under de talrige afholdte forhør var så langt fra at vække formodning om uskyld, at den endogså meget stærkt bekræftede mistanken mod ham.

Det sagde man – men hvor meget ved man om fanger, der sidder vel forvaret bag fængslets gitter?

Hvor meget vidste *man* i grunden om denne sag – og netop derfor længtes man efter processen, der skulle bringe alt frem for lyset som den må, udslag som den er af menneskers kløgtige arbejde for at nå det, samfundet sætter som det endelige mål – *retfærdighed*.

Under alt dette havde imidlertid forsvaret arbejdet. Isidor Rosenthal var ikke den mand, der talte om, hvad han gjorde; når man i Frankfurt spurgte ham om hans mening, plejede han at smile – han smilede ofte og gerne – og så sagde han noget om, at den mand, han påtog sig at forsvare, enten var uskyldig eller i hvert fald ville blive frikendt, uanset de faktiske forhold. Så lo folk af disse advokater og forstod, at Rosenthal ikke ønskede at meddele sig til omverdenen om denne sag, før dagen kom, da han skulle træde frem i fuldt lys.

Nogle tilknytningspunkter til gætning kunne imidlertid de mere indviede finde i de forhør, der på forsvarets foranledning optoges rundt omkring, men i grunden var dette kun meget

lidt. Man vidste, at politipræsidenten i Homburg havde afgivet den dygtige politikommissær Martin Schaltz, den mand, der havde foretaget Saarbrückens anholdelse, til forsvaret, og at Schaltz havde foretaget talrige rejser til Hamborg og endog til England for forsvarets regning.

Schaltz var lige vendt tilbage fra sin sidste Hamburger-rejse, og næsten daglig var han gæst på Isidor Rosenthals kontor, hvor de to mænd bearbejdede et meget betydeligt stof, som Schaltz havde samlet på sine rejser. Rosenthal var tilfreds med Schaltz, og Schaltz var stolt af dette. Det var noget andet at arbejde sammen med den elskværdige advokat end at lade sig hundse af en prøjsisk retsassessor. Og i denne henseende var dr. Braun ikke en smule bedre end Sterner. Knap så uhøflig, mente Schaltz.

Sterner kunne Schaltz nu en gang ikke udstå, og det gik hverken værre eller bedre, end at han traf en ældre dame, der ganske delte hans følelser over for amtsdommeren.

Denne dame var madam Schultz, Alter Steinweg 117 i Homburg, Sterners tidligere husbestyrerinde. Hun blev Schaltz en god veninde, og det var for en stor del frugten af de to menneskers samarbejde, der nu omhyggeligt blev tilrettelagt på sagførerkontoret på Die Zeil. Madam Schultz kendte amtsdommeren vel, hun kendte også fru Saarbrücken særdeles vel, hun vidste, hvad ingen i Frankfurt anede, og hvad Isidor Rosenthal med glæde betalte rigeligt for at erfare. Madam Schultz havde uret i sit forhold til Sterner, hun havde misbrugt hans tillid, og da han opdagede hendes utroskab, svor hun ham hævn. Det syntes nu, som var her en lejlighed, ved hendes hjælp skulle hans arbejde og hans planer krydses. Madam Schultz

sparede ikke på sin viden, hun havde benyttet sin stilling vel, løst og fast havde hun samlet, ja hun havde end ikke undset sig ved at sætte sig i besiddelse af papirer, der ikke var bestemt for omverdenen, og som hun nu mod en passende godtgørelse stillede til hr. Schaltz' disposition.

Den del af materialet, der skulle erhverves i England, leverede mr. Wells; arvinger i Roxley var gået ind på at bidrage deres til forsvaret på den betingelse, at advokaten ville have dem i erindring, når det spørgsmål, der interesserede dem, skulle finde sin endelige afgørelse.

Selve arven efter lorden henstod endnu uudbetalt. På fru Saarbrückens vegne havde Sterner hos Rosenthal ladet forespørge, om den anklagede, Saarbrücken, nu var villig til at meddele samtykke til en skilsmisse.

Den anklagede havde på Isidor Rosenthals indstændige tilskyndelse besvaret dette spørgsmål med et bestemt nej. Det var i denne anledning kommet til nogle personlige forhandlinger imellem Rosenthal og Sterner, hvor advokaten i høj grad havde gjort brug af den evne, der særlig var hans, at udforske sine medmenneskers planer og tanker.

Sterner var en klog mand, men hans klogskab bestod væsentligst deri, at han lagde sine planer og udførte dem konsekvent, idet han vogtede sig for al overilelse og altid bevarede en vis kølig ro i sin ydre optræden. Hans styrke var det at benytte kendsgerninger klogt, at kombinere dem og afveje dem forstandigt med hinanden. I dette var han vel nok Rosenthals overmand; advokaten derimod havde den særlige gave, der bliver en slægt af købmænd, en race af handelsfolk til del i slægternes udvikling, at benytte hver nok så lille svaghed

hos modparten, hver næsten usynlig blottelse til den sags fremme, han havde gjort til sin.

Kort at sige, blev Sterner stor ved egen klogskab, blev Rosenthal det ved sin vidunderlige evne til at benytte sine medmenneskers dumheder.

Og netop under denne ene forhandling så det ud, som om Sterner havde givet sig en blottelse. Sterner var ikke ubekendt med, at man fra forsvarets side havde været betænkt på at kaste skygge på fru Lissy. Hun havde været tilsagt i et par forhør, men dr. Braun havde fuldt ud sluttet sig til Sterners en gang indtagne standpunkt over for hende. Det var klart, at hun måtte møde som vidne under processen; at hun ikke kunne vidne mod manden var en klart udtalt lovsætning, og at hun ikke kunne sigtes for medviden eller overhovedet for deltagelse i forbrydelsen var en simpel følge af, at statsanklageren ikke var optrådt mod hende. Sterner var nu kun tilskuer og desuden Lissys repræsentant på det formueretlige spørgsmål.

Han havde forhandlet med Rosenthal om en ordning, hvorved Lissys ægteskab kunne hæves, og her mødt modstand; under forhandlingen havde han i høj grad præciseret de forhandlinger, der var ført af lorden, før den uhyggelige begivenhed indtraf. Rosenthal havde til en begyndelse troet, at Sterner her refererede sin mandants viden og opfattelse, men efterhånden som han gennem Schaltz fik mere at vide om Sterner og fru Lissy, forstod han, at det, Sterner under disse forhandlinger havde udtalt, ikke alene var, hvad fru Lissy havde fortalt.

Han fornyede underhandlingerne, og efter en kort række samtaler med Sterner, der endte med, at Saarbrücken alligevel

afslog skilsmissen, var Rosenthal beriget med den viden, at amtsdommeren også før lordens død havde taget del i skilsmisseforhandlingerne og i det hele plejet en meget omfattende omgang med den myrdede lord.

Det undgik ikke Sterner, at advokaten på dette punkt var meget nysgerrig, men da det vedblivende var fru Lissys standpunkt ikke mod hans vilje at forlade Saarbrücken i nøden, som hun kaldte det, og da Sterner havde besluttet sig til at være hende til al mulig støtte, fortsatte han disse forhandlinger, der var ham inderligt imod.

På dette punkt havde han ikke ændret sin beslutning; han ville ikke række hånd til at "*frelse*" Saarbrücken, han var tilskuer til processen, sagde han, og kun tilskuer.

Dagen før processen åbnedes, vendte han hjem fra syden.

2

Den 7. september åbnedes i kriminalrettens sal i Frankfurt am Main processen imod Helmuth Saarbrücken af denne stad for mord på den engelske lord Cecil Laking, 7. baron af Feversham, begået i Homburg v. d. Hohe den 7. juli samme år.

Salen var stuvende fuld, og varmen betydelig; det var endnu sommer, og solen gød sit lys ind ad de høje spidse ruder med det malede glas. Mødt var alle Frankfurts *kendte* folk, embedsmænd, officerer og købmænd, særlig en skare al Isidor Rosenthals venner og forbindelser, alvorlige og karakteristiske typer af bankstadens patriciere, men også talrige lysklædte damer var til stede, og en række blade havde sendt deres repræsentanter for at kunne byde deres læsere det stof, de gerne ville nyde, det sensationelle, blandingen, der fremkom, når en af de såkaldte øverste titusinder ved en forbryderisk handling træder over i det lag, der til daglig rekrutteres af dem, der er født på samfundets skyggeside.

På anklagebænken sad Saarbrücken. Han var bleg, hans hoved var bøjet, og han lod ikke til at skænke mængden den ringeste opmærksomhed. Men han var øjensynlig fattet og bar med stor ro sin skæbne. Fru Saarbrücken var blandt vidnerne, hun kom sent, og da hun sortklædt med tæt slør for ansigtet trådte ind i salen ved amtsdommer Sterners side, gik der en summen gennem mængden. Den anklagede løftede sit hoved et sekund, så faldt han tilbage i den sløve ro, der syntes at være hans våben imod det, der skulle hænde ham.

Der var dyb stilhed i salen, da rettens præsident tog ordet og åbnede mødet. Retten konstitueredes på behørig vis, de

edsvorne edsfæstedes og bragtes til sæde. Tæppet var gået op, og dramaet begyndte.

Dets akter var fem, som det sømmer sig et værdigt gammelt drama, i særdeleshed et, der efter alle tilskuernes forventning måtte ende som tragediens med døden for dramaets hovedperson. Den første akt var aktors indledningstale, derefter skulle følge vidneførslen for anklagen mod aktors afsluttende tale, forsvarets vidneførsel, og som fjerde akt kampens og stigningens akt, forsvarets tale. Den sidste og femte akt blev de ord, som de alvorsfulde mænd, der nu sad samlede på dommerbænken, skulle udtale over Helmuth Saarbrücken, dommeren fra Homburg v. d. Hohe.

Tilskuerne kendte jo dramaets indhold, de kendte det fra bladenes artikler, fra talen mand og mand imellem, og dog hvilede der over salen denne samme spændingsmættede luft, der altid hviler over et stort rum, hvor mange tanker og sanser drages mod en handling, en handling, der virker på den enkelte, men dog skaber en genvirkning, der har fællestankens og fællesviljens præg.

Dr. Hagemeister, den offentlige anklager, rejste sig, en høj, mager mand med et tørt organ, en jurist, som disse findes over viden jord, tør, ensformig og skarp, der styrer lige mod målet uden at se til siden, men som ikke skåner hverken sig selv eller tilhørerne for et eneste moment, der i hans juridiske hjerne kommer sagen ved.

Dr. Hagemeister stod der i sin sorte talar som billedet på den tørre, uafvendelige gengældelse – dødens knokkelmand.

Efter den brugelige formelle indledning fastslog aktor, hvorledes der under sagen var rettet en sigtelse mod købmand

Helmuth Saarbrücken for at være skyldig i mordet på lord Cecil Feversham, og gjorde rede for den anklagedes personlige forhold.

Han fortsatte:

"Som De vil se, mine herrer edsvorne, foreligger der i denne sag ikke nogen tilståelse fra den anklagede af sin brøde – tværtimod har han hårdnakket nægtet at være skyldig. Ej heller foreligger, hvad der jo også i en sag af denne beskaffenhed, der drejer sig om et snigmord, sjældent vil være tilfældet, noget egentligt bevis. Derimod er der ved en særlig fra den indledende undersøgelses side beundringsværdig anlagt eftersporing tilvejebragt en række indicier, der for mig uomstødeligt peger imod den anklagede som gerningsmand, og jeg siger dette rent ud, hos mig har vakt en embedsmæssig overbevisning om hans skyld. Jeg er imidlertid ikke blind for, at indiciebeviset er et tveægget sværd, der åbner spillerum for slutninger, og de enkelte omstændigheder får kun deres betydning ved at kunne kædes i en fast sluttende række, der samlet peger usvigeligt mod skyld. Dette er tilfældet her, og jeg skal da prøve at give det billede af sagens forløb, hvori de enkelte oplyste kendsgerninger griber ind som led.

Hvad ved vi om købmand Helmuth Saarbrücken ud over de data, der kendetegner fødsel og ydre livsvilkår?

Han er tidligere ikke hverken tiltalt eller straffet for nogen i den offentlige mening vanærende handling; at han i sin ungdom har været indkaldt for politiretten i Hamborg for enkelte forseelser, begåede i drukkenskab, skal jeg ikke her dvæle ved. Ganske vist gav hans drukkenskab sig udslag i ikke ringe brutalitet også mod det offentliges repræsentanter, men

som sagt, jeg vil ikke dvæle ved dette – han var den gang en ung mand. Det var da også tænkeligt, at årene, der kom, den omstændighed, at han blev ansvarlig leder af en stor virksomhed, at han til sit hjem førte en smuk og fintdannet kvinde som sin brud, kunne have ændret hans natur, tvunget ham ind i de nyttige arbejdende borgeres kreds.

Jeg beklager straks at måtte fremhæve, at dette ikke blev således. Og skønt jeg derved løber fare for at trætte dem, mine herrer edsvorne, nødes jeg til, på grundlag af samvittighedsfuldt indsamlede oplysninger og data at påvise, hvorledes det skyldes Helmuth Saarbrücken og udelukkende ham, at det blomstrende hus Fürste & Wienecker er ført nær op til en kalamitet. Dette skal jeg tillade mig at gøre."

Og dr. Hagemeister gjorde det, gjorde det så grundigt med tal, at størstedelen af den forsamlede mængde sank hen i en sløv venten, knugede under vægten af de talrige kolonner af tal. Der skabtes allerede nu en dump misstemning mod den mand, der var direkte årsag i, at mennesker, der med stor møje havde skaffet sig adgang til retssalen for at følge en spændende mordproces, timevis måtte sukke under vægten af forfærdelige tal.

Og da aktor sluttede denne del af sin angrebstale, var det klart for alle de gode frankfurtere, at Helmuth Saarbrücken var en forbryderisk slet vinhandler.

Men også som menneske skulle hans aktier synke.

Dr. Hagemeister fortsatte:

"Den tid, Saarbrücken unddrog sin lovlige gerning, benyttede han til allehånde udskejelser og letsindige handlinger. Han var en slet købmand, han var en slet

ægtemand. Det vil af talrige vidnesbyrd fremgå, hvad jeg mener hermed, jeg vil nu ikke dvæle ved enkelthederne.

Det, hvorpå det egentlig kommer an, er hans forhold til denne specielle sag, hans forhold til den myrdede lord og hans forhold til hans hustru. Lorden var hans ven; det var en repræsentant for en stor og anset slægt i et stort og anset land, han fandt sin død her, på et sted hvortil hans landsmænd søger for at finde adspredelse; som tysker kan jeg ikke andet end mindes med vemod denne fremmede mand, der, om han har fejlet, og hvem af os har ikke det, forfærdeligt har måttet bøde og sone. Han hvile i fred. Saarbrücken var hans ven, og skammeligt har den anklagede misbrugt dette venskab. Jeg skal ikke yderligere trætte Dem med tal, men denne fortegnelse over de beløb, som Saarbrücken som lån har hævet hos sin ven, taler tydeligere end ord."

Atter under mængdens trætte lytten fordybede aktor sig i tallene, men resultatet blev det samme, stemningen vendtes mod den mand, der var årsag til, at et sådant arsenal af tal kørtes op mod en tilhørerkreds, der ventede pikante enkeltheder.

Dr. Hagemeister fortsatte:

"Lord Feversham var Saarbrückens ven, han var vel endnu i højere grad en ven af hans hustru. Ingen skygge af bebrejdelse falder på denne kvinde, intet er under forundersøgelsen oplyst, der berettiger nogen til at rette selv den svageste mistanke mod hende. Hun har gjort sin pligt som hustru, hun gjorde sin pligt som menneske, da hun bad sin mand løse hende fra en forbindelse, der ved hans skyld ikke var, som et ægteskab rettelig skal være. Her mødte hun hans modstand. Ikke fordi

han elskede hende; en mand, der elsker sin hustru, er trofast mod hende, og det var han ikke. Hvorfor, spørger vi da, og vi når her til motivet for den brøde, vi her tillægger den anklagede.

Det er konstateret, at lorden nægtede Saarbrücken at låne ham flere penge; det er konstateret, at lorden heftigt har tilskyndet Saarbrücken til at give sin hustru fri; der er ikke fremkommet noget, der berettiger nogen til at antage, at lorden selv nærede kærlighed til fru Saarbrücken, end mindre at hun besvarede en sådan følelse – men om så var: Der er ting, der forbliver skjult i menneskers hjerter, og disse to fulgte i hvert fald den vej, der nu en gang, omend mod ægteskabets grundvæsen, er anvist til opløsning af en forbindelse, der ikke er blevet, hvad den burde.

Saarbrücken vidste, at hans hustru var lordens arving – lad dette være et lune af den rige englænder, luner og rige englændere står for vor mere nøgterne bevidsthed hyppigt som synonymer, og som jeg sagde, på hende er ikke hæftet den mindste plet. Saarbrücken mistede lordens venskab, hans kilder udtømtes, ruinen tegnede sig for ham, han greb til dolken og blev forbryder. Motivet var at benytte sit formuefællesskab til at sikre sig lordens penge. Intet har kunnet afkræfte denne til grund liggende hypotese – den står for mig fast og sikker.

Det er de tre første indicier: 1) Saarbrückens insolvens; 2) hans viden om at der var en udvej, da hans hustru var lordens arving; 3) hans hårdnakkede modstand mod skilsmissen. Men jeg erkende, at dette ikke var nok til at fælde ham.

Lad os derfor nøje undersøge, hvad han tog sig for den aften, da lord Feversham blev myrdet. Kl. 6 den aften spiste lorden til middag med Saarbrücken; det er oplyst, at mens de to herrer sad ved middagsbordet i hotellet, kom en dreng, Caspar Schultz, der gjorde tjeneste som opsamler af bolde ved tennisspillet i parken, til de to herrers bord og fremviste en medaljon, som han havde fundet i parken og som han havde grund til at tro tilhørte Saarbrücken, så meget mere som denne havde tabt den, savnet den og pålagt Caspar at lede efter den. Denne medaljon, en lille guldkapsel, hvori var indesluttet en lok hår, og som på låget var mærket med bogstavet L – betydende Lissy, det navn, hvorunder fru Saarbrücken var kendt i sine nærmestes kreds – modtog Saarbrücken af drengen og betalte ham findeløn. Denne medaljon, en gang tabt, fandtes igen på mordstedet ved liget.

Jeg siger, under den korte kamp, der gik forud for mordet, har morderen tabt den. Forhørsdommeren har foreholdt anklagede dette, og denne har hårdnakket fastholdt, at han havde overdraget lorden medaljonen.

Tror De det, mine herrer?

Hvorfor, vil De spørge.

Saarbrücken siger, at han netop den aften havde ændret sin opfattelse med hensyn til sin hustrus ønsker, med andre ord villet indvillige i skilsmissen. Han har selv hævdet, at han var imod den, intet er oplyst, der forklarer dette, og hvem ville da skænke det tiltro.

Foruden dette fjerde indicium, medaljonen, taler mod ham det 5., der også knytter sig til en livløs ting, den omstændighed, at man i hans gemmer har fundet en dolk, der nøje passer i det

tilføjede sår. Mod hvert enkelt af disse indicier kan rejses indvending, deres sum er fældende for den anklagede, men, synes det mig, langt mere fældende bliver de omstændigheder, der er oplyst om Saarbrückens færd efter at lorden kl. 7 samme aften havde forladt ham og var taget med toget til Frankfurt.

Saarbrücken tilbragte aftenen hos vidnet købmand Bechmesser og dennes frue. Begge har angive at den anklagede, der spiller fortræffeligt whist, den aften var adspredt og spillede så dårligt, at man gjorde bemærkninger derom. Ja, man opgav endogså spillet, og Saarbrücken, der ikke var ynder af musik, men lidenskabelig kortspiller, overværede en koncert, under hvilken han sås i samtale med en mand, med hvem han ellers ikke vides at have plejet omgang, en italiener, hvis navn i øvrigt ikke er inddraget i sagen. At det ikke har været koncerten, der drog Saarbrücken til lokalet, synes at fremgå deraf, at vidner har oplyst, at Saarbrücken under fremførelsen af et musiknummer, der påhørtes i dybeste stilhed af den forsamlede mængde, ved nervøs og støjende opførsel pådrog sig lydelige mishagsytringer.

Han forlod koncerten kl. 11 og gik hjem. Kl. 12:30 lod han sig af natportieren lukke ud og ilede, efter hvad manden har afgivet, nervøs uroligt ud i natten.

Om hensigten med sin natlige udflugt har han bevaret hårdnakket tavshed. Kl. 1 er han af vidnet Nathalia Stolzi set tæt ved det sted, vi kan betegne som mordstedet."

På dette punkt bredte dr. Hagemeister sig langt ud i det trættende.

"Kl. 1:30 kom han hjem – ophidset og urolig som han var gået, og da hans anholdelse næste dag blev besluttet af

undersøgelsesdommeren, opførte han sig som en rasende og måtte efter en kamp belægges med håndjern og indespærres i en drankercelle.

Senere har han været påfaldende rolig, hårdnakket tavs og fåmælt, men ikke et ord har der været at få fra ham, der kunne forklare og belyse, hvad der er sket i den natlige time.

Om lorden vides intet, fra han kl. 7 forlod hotellet og 7:16 tog med toget til Frankfurt, ingen har set ham, før hans lig fandtes i parken den næste dag.

På dette punkt har dommeren, dr. Braun, rettet en alvorlig undersøgelse; man ved kun, at der i den myrdedes lomme er fundet en returbillet Cronberg-Frankfurt, der lader det sandsynligt, at den myrdede har været i Cronberg – men dér har intet menneske set ham, og hvorledes han er kommet tilbage til Homburg eller hvormed, aner ingen. –

Vidne efter vidne har bestyrket mistanken, indicium er kædet til indicium, og stærkest af alt taler den anklagedes hårdnakkede tavshed mod ham. De vil nu få lejlighed til at høre alle disse røster, De vil få lejlighed til at høre den anklagede, og derefter bliver det Deres pligt at fælde Deres dom – selvfølgelig vil også den anklagedes forsvarer fremtræde og gøre krav på Deres opmærksomhed.

Lad mig sluttelig sige, at det er amtsdommer Fritz Sterner, der ved sin geniale behandling af sagen har lagt materialet til rette, og at det trods anerkendelsesværdigt arbejde fra hans efterfølger dr. Brauns side ikke er lykkedes at frembringe nævneværdigt nyt. Dr. Sterner veg sit sæde af hensyn til ønsker, der fremsattes af anklagedes hustru, og dr. Braun har oplyst, at hans forgænger indtrængende har anvist ham at søge oplyst

også kendsgerninger, der kunne tale for anklagede, men at dette ikke er lykkedes. Det ville være uretfærdigt at beklage, at dr. Sterner ikke har ført forundersøgelsen til ende; det er utvivlsomt, at han, der af personlige grunde følte sig kaldet til at bistå anklagedes hustru i hendes hjælpeløse tilstand, har nedlagt et hverv, der, om han røgtede det til ende, måtte umuliggøre ham at være det, han ønskede og hvortil hans stilling af civilretlige hensyn gjorde ham særlig egnet. Jeg berører dette udtrykkelig, for at De, mine herrer, skal se, at forhørsdommeren ingenlunde har været den anklagedes uven, men tværtimod givet fuldt spillerum til kritik af alle sine skridt, før hans arbejde forelagdes Dem."

Dr. Hagemeisters foredrag bragte ingen overraskelser; således forelå sagen altså, og nu måtte man se, hvad vidneforhørene bragte.

De begyndte straks efter aktors foredrag og strakte sig over 3 retsmøder. Alle var enige om, at de skuffede, dr. Sterner havde lagt sagen nøgternt an, dr. Braun havde fortsat i hans spor. Men på den tredje dag syntes det, ligesom om der skulle komme noget nyt. Det var forsvarets vidner, der blev ført. De syntes egentlig slet ikke at dreje sig om mordet, de beskæftigede sig med allehånde spredte data af Saarbrückens, lordens og fru Saarbrückens liv, og hvad der undrede mest, også med dr. Sterners privatliv beskæftigede de sig.

Der manglede endnu den tale, der skulle forbinde disse udsagn til en fast forståelig række af udsagn.

Men man havde lov til at vente sig noget, når advokat Isidor Rosenthal fik ordet, og bladene var da også enige om, at i denne sag ville interessen knytte sig til forsvaret

3

Isidor Rosenthals stilling til Saarbrücken var en dobbelt; dels var han defensor for en mand, der var anklaget for mord og mod hvem et betydeligt indiciemateriale var skaffet til veje, dels var han sagfører for chefen i et hus, hvis ruin var hidført ved denne chefs letsindige og tåbelige forvaltning. I sin første egenskab var Rosenthal fuld af velvilje, han arbejdede sig under sine samtaler med Saarbrücken op til den højde af tillidsfuld tro på sin klient, der kunne forlene hans store foredrag med den klang, den hjertelighed, der skulle vende mængdens stemning og bestemme de edsvornes dom. I sin anden egenskab derimod var Rosenthal alt andet end velvillig. Advokaten kunne ligefrem efter hele sit naturel ikke være venlig imod en ruineret mand, hvis ruin truede ham selv og hans bedste klienter.

Men der var et moment til, der bestemte hans hele optræden mod Saarbrücken personlig. Som forholdene nu var, måtte Saarbrücken i alle henseender se hen til Rosenthal som sin eneste frelse. Han var stærkt medtaget af fængselsopholdet og den sjælelige spænding, men ulykken havde dog ikke formået at nedbryde den ro, der var hans karakters mest fremherskende træk. Lykkedes det Rosenthal at få ham frikendt, og blev han atter en fri mand, var det ikke helt sikkert, at Rosenthal kunne lede ham ganske, hvorhen han ville; Saarbrücken var som en kolos, som det hedder, hverken til at hugge eller stikke i. Der var formuefællesskab mellem ham og hans hustru, og hvis de engelske autoriteter med mr. Longland Hearne som repræsentant ville udbetale ham arven, var alt i orden. Men mr. Longland Hearne var åbenbart en forsigtig herre, han stod på

Sterners parti, og desuden var der i selve testamentet udtryk, der lod sig fortolke eller i hvert tilfælde kunne frembyde grundlag for en vidtløftig proces, der skulle afgøre, om det måtte antages, at arven som "forbeholdent" gods måtte tilfalde fru Lissy som særeje. Arven var henved halvtredje million mark, og den betød, at huset Fürste & Wienecker var klaret, om den tilfaldt fællesboet; blev den derimod betragtet som særeje, var huset Moritz Rosenthal & Co. ude med en million, der ikke let lod sig drage i land.

Det gjaldt derfor for Rosenthal om at benytte tiden, mens Saarbrücken sad i arresten som hjælpeløs fange og binde ham til, når han kom på fri fod at foretage netop, de skridt, hans advokat ønskede. Naturligvis måtte han først frelses, men det var en selvfølge, at lykkedes det ikke, var også den økonomiske side af sagen håbløst tabt – og Rosenthal opgav aldrig håbet.

Samme dag, som sagens vidneforhør var tilendebragte, gik han til arresthuset for at tale med sin klient en sidste gang, inden det store slag skulle stå.

Saarbrücken var nervøs, og Rosenthal var derfor venlig, i hvert fald så længe han talte om mordsagen. Han trøstede fangen på bedste måde og erklærede, at for dr. Hagemeister og hans indicier var han ikke bange.

"Men," sagde han, "vi må nu også se lidt på den anden side af sagen, den økonomiske. De har administreret som en gal mand; denne fejl lader sig ikke oprette, hvis der ikke tilskydes en betydelig kapital; vi har gjort vort, men vi kan ikke redde huset, hvis der ikke kommer penge, ja hvad mere er, vi taber vore penge. De har handlet som en forbryder på dette punkt, og allerede af den grund har De fortjent de ulykker, der hidtil har

ramt Dem. Derfor må nu De, så snart De får lejlighed dertil, ordne Deres sager med Deres hustru. De er endnu ikke skilt, men jeg forstår på Dem, at De i sin tid gav Deres samtykke. Det er et vigtigt punkt i mordprocessen. Er det således?"

"Ja," svarede Saarbrücken kort.

"Skriftligt?" spurgte advokaten.

"Nej, mundtligt – ved lord Cecil Feversham den aften, det skete."

"Rigtigt" – sagde advokaten. "Således er det. Det var vel årsagen til lordens rejse til Frankfurt – og hans derpå følgende udflugt til ..." Advokaten afbrød, ikke en gang i cellen over for den anklagede ville han foregribe sin store tale og dens overraskelser. "Det vil altså sige, at De *ikke* har meddelt samtykke til skilsmissen. Vi kan altså endnu *handle* med Sterner, for det er ham, vi kommer til at handle med."

"Aldrig," sagde Saarbrücken heftigt. – "Med den mand mødes jeg kun på 24 skridt og beder ham krumme sin finger om aftrækkeren på en pistol."

"Sagte, sagte," sagde advokaten. "Der er langt igen, inden De kommer så vidt, og desuden synes jeg, at De må have haft erfaringer nok for, hvad blodtørst kan afstedkomme for ubehageligheder, navnlig når De virkelig har i sinde at slå folk ihjel, oven i købet en dommer, der på embeds vegne har behandlet Deres sag. Nej, lad mig gøre det, der skal gøres ved Sterner; der er ganske anderledes fortræffelige måder, hvorpå man kan ramme en mand, uden at gribe til blodsudgydelse. Lad som sagt mig om det. De har ubetinget at rette Dem efter mine instruktioner. Vi er villige til at opfylde de andres ønsker, hvis det bliver nødvendigt – selvfølgelig kun hvis det bliver

nødvendigt – og derfor skal De underskrive et dokument, der præciserer Deres krav i tilfælde af skilsmisse."

Saarbrücken gloede på advokaten, så samlede han sine tanker.

"Jeg vil ikke skilles fra Lissy – det føler jeg nu. Jeg har angret her i fængslet, og jeg ved, hun vil tage mig til nåde. Jeg har fået breve fra hende, smukke, trøstende breve. Hun tror på min uskyldighed ..."

"Og så videre," afbrød advokaten. – "Jeg kender det hele bedre, lad os ikke tale om det, og frem for alt ikke blive sentimentale her, hvor vi to er alene. Nu sidder De uskyldig i fængsel. Deres kone er en kvinde med et stort varmt hjerte, hun har medlidenhed med Dem, hun vil frelse Dem ... og så videre, kom først ud og præsenter Dem som det, De er: selvforskyldt ridder af den bedrøvelige skikkelse, så skal De se, piben får en anden lyd. Nej, det gælder om at være forberedt på alt. Vi samtykker i skilsmisse, hvis hun vil hæfte for huset Fürste & Wieneckers gæld, uanset hvad bestemmelse englænderen tager om arven. Punktum. Dette er til efterretning, ikke til drøftelse, og De må allerede nu forpligte Dem dertil."

Saarbrücken havde rejst sig.

"Betyder det, at De lader mig i stikken?"

"Vrøvl," sagde advokaten ærgerlig – "jeg er Deres defensor, og om jeg så selv havde set Dem bore 12 tommer koldt stål ned i ryggen på denne fordømte englænder, så var det min pligt at vaske Dem så hvid som en ærkeengel i retten. Men De skal ikke ud af fængslet som en lazaron, og vi, Moritz Rosenthal & Co. og jeg, vil ikke miste vore penge på Deres smudsige og dumme geschäft. Det må De forstå. Altså skriv under."

Saarbrücken tøvede.

Rosenthal stod foran ham og så netop så hjerteløs kold og ond ud, som en østerlandsk finansmand kan det, når han står over for en pengeløs stodder, der har fejlet på de punkter, hvor han *aldrig* fejler.

Saarbrücken gøs og skrev.

Derefter blev advokaten atter venlig. Han klappede Saarbrücken på skulderen og smilede igen godt og rart. "Frisk mod, kære ven, jeg lover Dem, alt skal gå i orden."

Advokaten vendte sig for at gå, han standsede på tærsklen.

"Endnu et. De betroede mig en gang, at De den omtalte nat tilbragte, lad os kalde det en hyrdetime med en dame; jeg har benyttet dette i min forsvarstale, og jeg tror nok, det vil gøre sig, men for min egen skyld må jeg vide lidt nærmere besked. Jeg er forpligtet til ikke at røbe Dem, det ved De; navnet kommer ikke videre end til mig. De må altså sige mig, hvem det var."

"Det vil jeg ikke," sagde Saarbrücken trodsigt; vreden sad ham i kroppen endnu, for første gang følte han virkelig mistillid til den mand, der var så helt anderledes end han selv.

"De skal," sagde advokaten kort. "Jeg vil vide det. Er det løgn, så forbigår jeg det, og De må selv bære ansvaret. Mig holder man ikke for nar, hvad der skal lyves i denne sag, skal jeg besørge, De *skal* tale sandhed til mig. Altså navnet."

Saarbrücken tøvede, så kom det langsomt: "Giulia Delphini."

"Giulia Delphini". Advokaten trådte et skridt tilbage af forundring. – "Den unærmelige, den skønne italienske bankierfrue, der boede i kottagen tæt ved mordstedet. Det må jeg sige. Hende – *turris eburnea,* som d'Annunzio siger.

Saarbrücken, De har handlet ilde med Deres chancer i livet. Det var altså derfor, De blev set tæt ved mordstedet. Men hvorledes kunne så dette fruentimmer Stolzi træffe herren og fruen, fredeligt i færd med at pakke – og hvorledes kunne De lade sådan en erobring flyve Dem af hånden så hurtigt?"

Saarbrücken rødmede.

"Det var et uskyldigt møde – ikke det første. Jeg forlod huset, før manden kom, ad en bagvej. Madame Giulia havde sendt pigen ud for at være alene med mig."

"Tja" – sagde advokaten. – "Jeg vil sige Dem, hvis vi kunne benytte dette, tror jeg, det ville gøre sig."

"Umuligt," sagde Saarbrücken heftigt. "Jeg har Deres ord. Delphini er jaloux som en Othello. De har givet mig Deres æresord, hr. advokat, det er en forbrydelse, om De ikke holder det."

"Vær rolig, Saarbrücken, jeg holder altid, hvad jeg lover, og selv nu kan dette moment kun gavne. Det er også ret beroligende for mig at vide, at De *har* haft en særdeles tvingende grund til at opholde Dem der, hvor De efter sagens nuværende stilling ikke så gerne burde have været. Det er godt. Jeg er tilfreds med Dem i dag, Saarbrücken, De skal blive mere end tilfreds med mig i morgen."

Advokaten tog hans hånd let, lidt slapt, som Rosenthal tog i hånden, og så gik han.

Men Saarbrücken sank ned på den simple stol i fængslet med hovedet begravet i sine hænder.

4

Amtsdommer Sterner sad i sit arbejdsværelse og syslede med en ligegyldig tyverisag af dem, der til ringe nytte tager mere end de 3 fjerdedele af en dommers tid. Det var et arbejde, der skulle gøres, en stakkels forhutlet fyr, der skulle tvinges ind mod straffen og straffens følge, ny elendighed og ny forbrydelse. Det var sent på eftermiddagen samme dag, som Rosenthal havde besøgt Saarbrücken i arresten.

Det bankede lidt frygtsomt på døren.

"Kom ind," sagde Sterner uden at vende sig – hans stemme lød lidt barsk, han hadede at blive forstyrret i sit arbejde.

Døren åbnedes sagte og lukkedes næsten lydløst; han vendte sig langsomt – så sprang han op og stod stirrende mod den, der var trådt ind.

"Lissy!"

Hun bøjede hovedet.

"Du her – du kommer til mig – kommer virkelig til *mig*!"

"Ja," sagde hun tonløst, "det er vel ikke rigtigt – men jeg måtte. Jeg har ikke haft ro i disse dage, ikke i disse nætter, jeg må tale med dig, tale rigtigt med dig ..."

Sterner skød en dyb, magelig lænestol hen til hende, og hun tog plads. – Hun var sortklædt, bleg og nervøs så hun ud, men der var et eget fast drag om munden, som han ikke kendte fra gamle dage, men som han havde bemærket i den senere tid, når han besøgte hende og talte rent forretningsmæssigt om de ting, han måtte forhandle med hende. For ud over det rent forretningsmæssige nåede deres samtaler aldrig nu – han havde tilbudt hende sin tjeneste som en erfaren og

forretningskyndig mand, han vidste, at folk havde travlt med ham og hende; de skulle blot have vidst, hvad de to talte om.

Og dog ulmede hos dem begge under asken en ild, der ved et tilfældigt ord kunne slå ud i flammer. Sterner havde talt sandt den dag, han efter forhøret søgte hende i Falkenstein. Da han første gang genså hende efter års adskillelse, forstod han, at det var hende – hende alene – og hun – hun veg for ham, men hendes øjne sagde, hvad hun ikke ville udtale.

Nu sad hun igen i hans stue, og hun var kommet af sig selv, kommet for at tale med ham i enrum.

Sterner tav – hun skulle tale.

Hun stammede lidt, det var, som frygtede hun for at sige for meget, men efterhånden som hun talte, blev hendes tale fastere og hendes kinder farvedes af rødme.

"Jeg kunne ikke finde ro, jeg måtte tale med dig, jeg ved jo, at du er klog, at du ved råd for alting, og nu netop, nu må jeg ... Jeg synes, det er min pligt som det er din at handle. Jeg gøs, da de i retten samlede alt dette imod *ham*; han er uskyldig, han har sine fejl, sine store, hæslige fejl, men han har ikke myrdet Cecil. Morder er han ikke, og de må ikke dømme ham til døden som morder. Jeg fatter ikke, at alt det, de kalder indicier, virkelig kan fælde ham, og dog kunne jeg mærke, hvorledes de alle, alle disse fremmede mennesker, udeltagende, nysgerrige, uvedkommende, troede på hans skyld, ligefrem krævede hans død. Jeg siger dig, jeg ræddedes derved. Derfor kom jeg til dig for at bede dig frelse ham. Du kan det, du alene, og du må ikke nægte mig dette. Hvad vægt ligger der på alt det, du gør for mig, det Hearne gør, jeg bryder mig ikke om alle deres penge, kan de redde hans liv, så tag dem allesammen, kan det nytte, så

tag hver skilling deraf. Jeg kan kun rumme en tanke, kun nære et eneste ønske. – I må frelse denne mand, han er uskyldig." –

Sterner tav – uvilkårligt rystede han på hovedet.

"Jo, jo," udbrød hun heftigt – "han er uskyldig. Ingen kan vide noget om, hvad der er sket – du så lidt som nogen anden; men jeg føler det, jeg ved det, hører du – han er uskyldig. Jeg talte til dig om vilkår – der er ingen vilkår – du ved selv, hvad jeg føler for dig, her er ikke tale om vilkår, kun om dette, som jeg beder og bønfalder dig. Frels ham. – De siger jo dog alle, at det er dig, der fælder ham. Jeg kommer til dig, du tager ikke fejl af mig, du ved, at det kun er medlidenhed, at alle de følelser, en kvinde kan nære for en mand, nærer jeg for dig, for dig alene, jeg er jo din, som jeg altid har været det, altid vil vedblive at være – men så må du, hører du, du må frelse denne mand."

Hun rejste sig og gik hen imod ham.

Sterner rejste sig også – han skælvede af bevægelse.

Hun lagde sin arm om hans hals, og han bøjede sit hoved ned imod hendes. –

Ingen af dem talte et ord.

Minutterne gik – det var, som om fortiden slettedes ud, som mødtes de to for første gang, helt andre end tilforn, helt alene. –

Sterner talte først.

"Tak, Lissy, fordi du kom – tak fordi du selv slettede det ord *vilkår*, som har brændt sig i min hu fra den time, du udtalte det. Nu er du min. – Så skænk mig også din fulde tillid og tro, at hvad jeg end gør, og hvorledes jeg end handler, handler jeg for *dig*. Der våger et forsyn over os mennesker, der stundom føjer det således, at vi kan handle, som vi vil, netop i det øjeblik vi vil

handle således. Dette forsyn våger også over os. Vær rolig, det skal ske, som du vil det. Men denne stund er vor; stol på mig og skænk mig denne stund helt, udelt, som den salige stund der er min alene."

5

Salen var fuld til trængsel; man vidste, at i dag skulle Isidor Rosenthal tale, og han var kendt som Frankfurts mest veltalende advokat. Hans tale var vel forberedt, gennem de talrige spredte optrin, gennem de enkelte vidners ord, gennem de uforståelige antydninger var det givet, hvad form hans forsvarstale ville få. Alle forstod, at det, det her drejede sig om, ikke var et vigende forsvar for den anklagede, ikke et forsøg på at undskylde eller bortforklare, men et regulært angreb på anklagens personer og da i første række på den undersøgelsesdommer, der havde taget de første skridt. Og intet kunne være mængden kærere. Alle disse kvinder og mænd, hvis hænder var knyttede mod morderen, havde søgt ind under retfærdighedens beskyttende vingepar, opskræmt ved brøden, idet de kaldte den straffende hævn over morderen – og dog, i det sekund, en kraftig stemme løftedes mod dette deres værn, mod domsmagten og domsmagtens mænd, stod hele skaren beredt til at vende sig mod disse, løfte de hænder, der nu var knyttede mod morderen i hidsig vrede, mod dem der bar retfærdighedens sværd.

Derfor var advokatens hverv så taknemmeligt, derfor smilede Isidor Rosenthal ud over mængden, idet han trådte i skranken for forsvaret. Han gnistrede som en sort kat i halvlys, hans talar lå folderig om ham, hans linned var strålende hvidt, hans sorte hår skilt sirligt på siden, og hans stenkulsøjne brændte bag guldbrillerne. Han vuggede let i hofterne, og når han smilede, lyste de blændende tænder under det kulsorte overskæg. Han var en ualmindelig smuk mand, hvis

østerlandske ansigt bar et præg af fornemhed, som man finder hos de arabiske sheiker. Der var ikke en kvadrattomme energi i denne mand, der lå ubenyttet hen.

Han bøjede sig under de brugelige former mod retten og talte. Hans stemme var gennemskolet, dyb og klangfuld, hans sætninger formedes som i blødt, vegt ler, men efter formen hærdede som stål.

Efter den formelle indledning fortsatte han:

"I året 1868 kom der i tjeneste hos den ansete retslærde, professor Sterner ved universitetet i Kiel, en ung kvinde ved navn Elise Hansen, datter af en danskfødt lods. Den unge pige havde fået en god opdragelse, og det overdroges hende at lede husets førstefødte søn Fritz Sterners første skridt på den videnskabernes bane, som han siden med held har fulgt til sin slægts og sit lands ære."

Ingen anede, hvor advokaten ville hen. Var dette indledningen til de "formildende omstændigheder"? Fritz Sterner så forbavset på ham med et underligt, usikkert smil.

Advokaten fortsatte:

"I året 1871 blev den unge pige forlovet med en engelsk sømand, der forlod sin elskede for at føre skib over de svigefulde vover, der skulle blive hans grav. Året gik til ende, og Elise Hansen fødte en datter. Edsvorne! Det synes, som om jeg bevæger mig langt borte fra det, der danner grundvolden for denne sag, men det er ikke således. Det barn, som fødtes i Kiel i året 1872 af den unge kvinde, hvem skæbnen havde berøvet sin støtte og gjort til sørgende, ugift enke, var Elisabeth Saarbrücken, gift med den mand, imod hvem min højlærde kollega har fremsat så tung en anklage, over hvem han har

æsket så forfærdelig en dom. De vil forstå, edsvorne, at jeg ikke uden grund har fulgt denne dames skæbne så langt tilbage, og jeg beder Dem lægge mærke til, at de skrig, hvormed hun første gang hilste jordens sol, lød i professor Sterners lune, fredelige villa ved havnefjorden deroppe mod nord i det den gang nyerhvervede tyske land. Sterner var en mildt dømmende mand, og han blev den unge kvinde en bevågen husbond.

Husets frue døde, og den unge kvinde forblev et par år i den lærde mands hus, hvor hendes lille pige trådte sine første skridt, usikkert famlende hen over gulvet, støttet til den den gang 10-årige Fritz Sterners hånd. Professoren giftede sig igen, og huset fik en ny herskerinde.

Så flyttede Elise Hansen med barnet til dets faders slægt på Rigsby Abbey ved Rochester i provinsen Kent. Barnets bedstefader var hushovmester hos lord Hugh Laking, 6. baron af Feversham, fader til den unge mand, hvis sørgelige død er den alvorsfulde anledning, der kalder Dem sammen her, mine herrer edsvorne; De vil forstå, hvorfor jeg fører Dem til det fremmede land, til det stolte, engelske herresæde.

Dér voksede barnet op, og dets moder ægtede en betroet sekretær i Hans Herligheds godsforvaltning, han bar samme navn som barnets fader og var en fætter til denne. Den lille, gullokkede pige fik en højbåren legekammerat i den unge lord Cecil, der, født i 1873, kun var et år yngre end sin legesøster. I året 1876 blev lorden enkemand, og den dygtige, tyske dame kom til at indtage en lige så betroet stilling i lordens hus, som hun havde indtaget i den tyske retslærdes. Hun fik i året 1881 en søn, der endnu lever. Årene gik. Børnene voksede til. Den unge lord blev sendt i skole i Eton, men ferierne tilbragte han i sit

hjem i muntre lege med sin plejesøster, der voksede år for år som en smuk bøg under solens lysende skær.

Fritz Sterner blev student og gennemgik med hæder sine grader; den værdige retslærde lagde sit gråhærdede hoved til den evige hvile, og staden og universitetet satte ham et minde i marmor.

Et stoltere minde syntes dog at skulle sættes ham af hans søn, der sejt og dygtigt kæmpede sig frem til at blive den første blandt sine lige.

Vi har nu nået 1888. Lord Feversham døde i dette år; et ulykkestilfælde under en kapsejlads berøvede Hans Herlighed livet. Sønnen var den gang 15 år og endnu kun skoledreng. I sagens akter beror det brev, som den unge lord skrev til sin barndoms legesøster ved denne lejlighed, og som er forelagt Dem, mine herrer edsvorne, under dokumentationen. Det samme ulykkestilfælde, der berøvede lorden livet, gjorde Elisabeths moder til enke. Og ny forhold på det engelske herresæde bragte hende til den beslutning at vende tilbage til sit fædreland, hvor hun med sine sammensparede skillinger slog bo i Altona og åbnede et pensionat for unge herrer, der af deres studier og livsvirksomhed var tvunget til at opholde sig borte fra hjemmet. Blandt de første kostgængere, der opslog deres bo i det venlige, lille hus ved Elben, var den retslærde professor Sterners søn, den unge referendar, dr. Juris Fritz Sterner, og atter førte livets underlige omskiftelser to mennesker sammen, der havde levet under samme tag i barndomsuskyld."

Der herskede åndeløs stilhed i salen, alles øjne søgte mod amtsdommeren, der sad rolig tilbagelænet, tilsyneladende

uden at ænse, at sagen angik ham. Fru Lissy bøjede sit hoved under det tætte slør og fæstede sine øjne mod gulvet.

Advokaten fortsatte; hans stemme klang mildt som sultaninden Scheherazades, da hun fortalte sin herre og mester eventyr på eventyr i de svale østerlandske nætter.

"Jeg taler her for en mands velfærd; det er min opgave at vælte anklagens forfærdelige byrde fra uskyldige skuldre, for mig er kun den ene ulykkelige til, som står her for Dem, hårdt prøvet, tynget af mistanken, mattet og pint af langvarigt fængsel. Det er mit hverv at lette denne byrde fra hans skuldre, jeg kan ikke lade mig holde tilbage af hensynet til andre. Jeg føler helt vel, at det, jeg nu vil sige, vil slå sår, vil rive en flænge i et forhæng, der skjuler menneskers allerhelligste, men det får så være. Samfundet kræver, at menneskenes liv og menneskenes løndom må tjene til sikkerhedens bevarelse, som er samfundets hovedhjørnesten. Jeg holder mig strengt inden for min afstukne vej, men ad denne går jeg frem uden at se til højre eller venstre.

De to mennesker var unge, deres hjerter slog varmt, og de fælles barndomsminder hvælvede et løvvæld over dem begge; hvorledes kunne det være anderledes; det er den gamle saga, som er livets, som det rinder, floden lig, rislende mellem grønne banker.

Den mand, der rejste anklagen mod Helmuth Saarbrücken, den mand, der samlede de fældende kendsgerninger, hvorpå min ærede kollega har bygget sin rædselsfulde anklage, den mand, der, lænet til retfærds skranke, udtalte statens: Bliv og stå til regnskab over denne anklage, var den samme, der i den skyggefulde have ved Elben tog den kvinde i sine arme, hvis

skæbnes underfulde hændelser blev hovedårsagen til det, der samler os – anklageren og forsvareren, med de alvorlige, sindige mænd, der skal tale, dømme og afgøre.

I fire lykkelige år var Fritz Sterner og Elisabeth Grosz trolovede, bestemte til at blive mand og hustru.

I foråret 1893 foretog Fritz Sterner en rejse til syden og opholdt sig i Norditalien og på Korsika. Fra dette ophold har vor tyske, kriminalistiske litteratur modtaget et af sine smukkeste og værdifuldeste arbejder, og Fritz Sterners studier over norditaliensk kriminologi, hans mesterlige gendrivelse af Lombrosos teorier vil altid stå som et lysende minde om hans klare tænkeevne og hans pragtfulde, germanske skarpsind. Fra Korsika sendte han sin brud et minde, en sleben dolk med indskriften "Vendetta", dette skæbnesvangre våben, der nu ligger på Deres bord, mine herrer edsvorne, det våben, hvormed den blodige dåd i Homburgs kurpark efter min højtærede kollegas formening skal være begået. Kunne dette stumme våben tale, ingen ville ønske dette inderligere end jeg, men det er stumt, hårdt og koldt. Gaven var ledsaget med en lille skrivelse, som omstændighederne har givet mig i hænde; jeg skal oplæse den for Dem, mine herrer:

> "Min egen!
> Jeg sender dig en lille, skarpsleben dolk, bæreren af blodhævnen mellem disse bjerges varmblodige sønner; du kender den og dem fra Mérimées "*Colomba*", som vi læste sammen, da du endelig ville lære "rigtig" fransk. Med denne dolk kan du opskære de sentimentale noveller, du ynder, og du kan afvænne den fra al blodtørst; blod har disse noveller i hvert fald ikke. Jeg selv har købt en

søsterdolk, der ligner din som den ene dråbe vand den anden. Den bruger jeg til at skære retsvidenskaben op med og dolke min "antagonist" Lombroso. Således svinger du og jeg vendetta-dolken, og vi gør os begge bøgernes verden underdanig. Blod er sværte.

Jeg skærper på *anden* vis min klinge, søde du, men *skal* det gælde, er dolken et våben, der ikke er at foragte. Den rammer kort og fast, og Italien er bagholdels land; vi tyskere slås hellere på knipler. Nå, det forstår du ikke; jeg er træt og ærgerlig, fordi staten vil kalde mig hjem; jeg er kun halvt færdig. Du får ikke mere i dag end dette og dolken.

Din egen

Fritz."

Denne dolk er altså mordvåbnet, mine herrer, den dolk, som dr. Fritz Sterner for seks år siden sendte sin brud fra Korsika, den dolk, hvis søstervåben ligger blankt og skinnende på amtsdommer Fritz Sterners bord.

Den unge videnskabsmand vendte hjem fra syden ved vintertid, blev forflyttet til Berlin, og i foråret 1894 brød han sin forbindelse med Elisabeth Grosz. Jeg har sagt, min vej går lige frem, jeg vil ikke krænke og såre, jeg vil kun sandhed og *fuld sandhed* for den, hvis sag er min. Jeg har et brev i min hånd, som er forelagt Dem, mine herrer; det angiver grunden til bruddet mellem de elskende. Jeg tør sige den her, selv om jeg ved, den vil skurre ilde i enkeltes øren. Dr. Sterner forskød sin brud, fordi hun var fattig, og fordi hans ærgerrighed i jordisk rigdom lod ham se midlet til at nå frem, han forskød hende for at forlove

sig med datteren af en rig bankier, Ephraim Rosenthal, en kødelig fætter til min fader."

Advokaten tav. – Sterner havde allerede for længst rejst sig og var i dyb og heftig samtale med anklageren. Rettens præsident gjorde et tegn til defensor, der holdt en kort pause. Sterner og præsidenten talte ivrigt sammen, og en lydelig mumlen lød i den forsamlede mængde. Det syntes, som om amtsdommeren var meget ophidset. Præsidenten var rolig og vekslede et par ord med sine to kolleger af retten, der sammen med ham dannede det juridiske element i edsvorneretten. Efter en kort rådslagning gav præsidenten defensor tegn til at fortsætte, og alles blikke fulgte, amtsdommer Sterner, da han med sammenbidte tænder, ligbleg og øjensynlig stærkt ophidset banede sig vej gennem mængden og forlod retssalen.

Fru Elisabeth Saarbrücken sad foroverbøjet, med hovedet støttet på sin fine, ringbesatte hånd. Sløret dækkede hendes ansigt, og hendes skikkelse var fuldstændig ubevægelig.

Advokat Isidor Rosenthal fortsatte:

"Mine herrer, jeg beder Dem tilgive denne lange indledning; De vil senere se, at hvert ord i den er af betydning. Jeg kommer nu til skildringen af hovedpersonen i dette drama, den mand, hvis forsvar det er mig en kær pligt, en *ære* og en *stolthed* at føre."

Advokaten begyndte nu i malende ord at udkaste et billede af Helmuth Saarbrücken; han fulgte ham fra vuggen gennem livet, fremhævede træk på træk af hans ungdom og manddom, dvælede ved hans farter til søs, fortalte, hvorledes han to gange med fare for sit eget liv havde reddet mennesker fra at omkomme i bølgerne, skildrede ham som en helt, en værdig

søn af den germanske stamme, hvis tog gennem verden er ensbetydende med kulturens og menneskerettighedernes sejr.

Rosenthal kendte sine tilhørere. Saarbrückens natur var den lyse, vikingestærke, som tyskerne tilbeder og ærer, hans skikkelse var ridderens, der lever i Rheingaus sange og sagn, helten i eventyr, hvor druen gløder og Rhinens Loreley slår harpen mellem stejle klipper. Hans dybe, klangfulde røst tegnede et strålende billede, omgærdet af Rheingaus vin løvkrans, et billede, der fik de letbevægelige rhinlænderes hjerter til at banke og deres kinder til at gløde, mens der tændtes lys i deres øjne.

"Denne mand traf i efteråret 1894 i Altona Fritz Sterners fraskilte brud, han fattede kærlighed til hende og tilbød hende sin hånd. Hun svarede ham ærligt, at hendes hjerte var såret til døden, hun kunne ikke skænke ham kærlighed, og han bad hende dog trods dette at blive hans. Hun tog imod hans hånd og blev hans hustru. Han førte hende bort fra hjemmet med tunge minder og søgte at skabe hende et nyt, lykkeligt hjem i den strålende stad ved Main. – Det lykkedes ikke. Ægteskabelig lykke kan kun fremblomstre af kærlighed, og hendes hjerte var dømt til tavshed. Forgæves søgte han at vække det af den tunge dvale. Ægteskabet forblev barnløst, de små lykkestråler, der glimter i barnets smil, kom ikke til at stråle i de kolde, pragtfulde stuer i det gamle købmandshus ved kajen, hvor de havde slået bo. Helmuth Saarbrücken kæmpede i to år for at vinde sin hustrus kærlighed; det lykkedes ham kun at vinde hendes tillid og agtelse. Så blev han træt. Jeg står ikke her for at anklage ham, og jeg vil ikke tale om den trøst, han søgte andet steds, men når min ærede kollega kalder ham udsvævende og

sanselig umættelig, så siger jeg nej – en vellystning er Helmuth Saarbrücken ikke, måske en varmblodig mand, hvem livet har nægtet den store, sædelige kærlighedsdrøm, der former livet ved arnen til den varige lykke. Men tillige en ædel mand, der under en sag, hvor det gælder hans liv, har befalet mig, hans defensor, at tie med en hemmelighed, der kunne bevise hans alibi og skyldfrihed, blot for at værne om en dames *ære*!"

– Det var ikke langt fra, at auditoriet havde bragt helten Saarbrücken et Hoch! –

Advokaten fortsatte:

"Så skete det forrige efterår, at fru Elisabeth Saarbrückens broder, Johan Georg, blev stærkt angrebet af lungesyge og anbragt på dr. Dettweilers berømte sanatorium i Falkenstein, hvor Fritz Sterners søster er gift med vort berømte bysbarn, dr. Immermann. Fritz Sterner besøgte sin søster og traf efter 5 års forløb sin ungdoms forstødte brud som en *andens* hustru. På dette sted havde han selv stået ved et sygeleje, hvor døden var gæst. Hans forlovede, frk. Ruth Rosenthal, var efter års håbløst sygeleje afgået ved døden på Falkenstein, og hans drømme om rigdom ved dette giftermål var således blevet til intet.

Han traf, siger jeg, her igen sin forstødte brud, og hun elskede ham endnu, ham som hun aldrig havde glemt, ham, imod hvem hendes trofaste hjerte endnu hankede i samme dybe kærlighed. Mine herrer edsvorne, hvad jeg nu siger, bør De mærke Dem vel, men jeg beder Dem ikke tillægge det større betydning, end jeg tillægger det selv. Det er et faktum, intet andet. Jeg, der selv i denne sag kæmper imod, at man tillægger faktum mere, end der naturnødvendigt ligger deri, vil være den

sidste til at søge at presse mere ind i omstændigheder, end sagernes forhold selv har lagt deri.

Fritz Sterner havde efter sit eget ønske tilbragt et halvt år i England for at sætte sig ind i engelsk ret. Han gjorde tjeneste hos den fremragende, engelske advokat, mr. Longland Hearne, Q. C. of Inner Temple, London, hvis navn min ærede kollega så kraftigt har benyttet i anklagen, og for hvem jeg bøjer mig ærbødigt. Hvad min ærede kollega har fortalt om denne fremragende englænder og om det testamente, der gjorde Elisabeth Saarbrücken til lord Fevershams arving, er sandhed ord for ord. Den særlige tone, der hviler over fremstillingen, hvorved den rettes skarpt mod min klient, er min ærede kollegas egen; den skal ikke lede nogen vild. Jeg lader alt dette stå, som aktionen har stillet det frem, for så vidt realiteten angår; jeg tilføjer kun, at hr. Fritz Sterner var den, der som øvelse i udfærdigelse af engelske dokumenter, har arbejdet på dette testamente. Dette faktum er velkendt, han har selv vedgået det; når jeg her nævner det, er det kun, fordi det ikke findes i akterne. Det hører hjemme der, og står der nu.

Altså, da dr. jur. Fritz Sterner mødte sin ungdomselskede i Falkenstein, vidste han, at hun foruden at være Saarbrückens hustru var lord Fevershams arving. Han talte med hende, han talte *ofte*,og *længe* med hende. Han havde ingen grund til at meddele hende dette; hvorfor i alverden skulle to mennesker, der har så mangt at tale om af det, som hører hjemme i mindernes luftige tågeverden, tale livets døgnbundne tale! Havde Elisabeth Saarbrücken ikke glemt Fritz Sterner, så havde han lige så lidt glemt hende. Man vender altid tilbage til sin første kærlighed, siger vore livfulde, åndrige naboer mod vest,

og selv om man er en prøjsisk dommer og strafferetslærd, er man ikke unddraget denne gamle, men evigt unge sætning.

I dette forår søgte og fik den unge, lovende jurist, hvis bane syntes at ligge strålende åben for ham, det beskedne embede som amtsdommer i Homburg v. d. Hohe. Man troede, det var for at være nær det sted, hvor hans brud havde stridt sin sidste strid for at hvile i sin slægts gravsted på Frankfurts mosaiske kirkegård. Jeg tror at turde sige, at det var for at være nær den urtegård hvor hans første og eneste kærlighed spirede på ny. Jeg har dokumenteret, at amtsdommer Sterner og fru Elisabeth Saarbrücken mødtes ofte og længe i ly af Falkenstein, hvor hun søgte sin broders sygeleje, og han nød godt af sin søsters gæstfrihed.

Jeg har ikke talt om den mand, der hin dag fandtes myrdet under rhododendronens tætte bladkrone i Homburgs kurpark. Det vil sige, jeg har skildret den unge lord, der tilbragte ferierne på herresædet i Kent. Jeg vender mig nu imod ham og beder Dem, mine herrer, følge mig nogle få år tilbage i tiden ..."

Klokken slog sine dæmpede, faste slag på retssalens ur, og præsidenten afbrød advokaten. Mødet var forbi, det udsattes, og langsomt tømtes salen. Den næste dag var en mosaisk festdag, og derefter fulgte en katolsk festdag. Udsættelsen varede således to dage; det var næsten for meget for den spændte forventning.

Isidor Rosenthal havde haft en stor dag, hans venner flokkedes om ham og trykkede hans hænder. Hans tale havde gjort et mægtigt indtryk, og derved, at han så fuldstændig havde brudt den stukne bane og med en uimodståelig visheds

magt kastet et helt nyt moment ind i sagen, havde han spændt forventningerne voldsomt og næsten bristefærdigt.

Hvad mener han? hvad vil han? lød det. Vil han beskylde amtsdommer Sterner for at have benyttet sin embedsstilling til at opnå at fjerne den mand, der stod imellem ham og den kvinde, han elskede? Det var noget så uventet, brutalt, at det næsten lød som et eventyr, så paradoksalt, utroligt.

Isidor Rosenthal smilede og tav. Han ville intet sige, han lod folk vente til næste retsdag, så ville de erfare, hvad hans hensigt var, hans hensigt, som naturligvis kun var denne ene at fjerne hver skygge af mistanke, der hvilede over Helmuth Saarbrücken.

Men *en* ting sivede ud i Frankfurts børsverden: at bankierfirmaet Moritz Rosenthal & Co. i Frankfurt under processens gang havde fyldestgjort vinfirmaet Fürste & Wieneckens kreditorer med en passende dividende og var indtrådt som ene leder af dette firmas likvidationskomité.

6

Da Sterner forlod retslokalet, var han heftigt ophidset. Han havde vel tænkt sig, at advokaten ville angribe hans arbejde i sagen, han var også forberedt på et tak for sidst for denne mindre imødekommende måde, hvorpå han havde modtaget advokaten første gang, de mødtes i sagen, men han havde ikke ventet at se sit privatliv udstillet i fede, flommende ord for den måbende mængde. Ikke heller havde han ventet, at advokat Rosenthal, der var bekendt for at være en galant mand, så skånselsløst ville have blottet Lissys forhold. Sterner havde været forlovet med frk. Rosenthal, en slægtning af advokaten, hendes slægt havde været imod partiet, fordi Sterner som mange nordtyskere var lidet venligt stemt mod det frankfurtske pengearistokrati. Men hele denne sag var i virkeligheden en fin, yderst romantisk historie, en stakkels dødssyg piges kamp for en stråle lykke, og Sterner havde i denne sag i hvert fald over for hende handlet både smukt og ridderligt. Det var vel ikke at vente, at den mand, der med så megen veltalenhed – ægte eller uægte fik stå hen – blev skildret som den, der for vindings skyld havde svigtet sin ungdoms elskede, som advokaten kaldte det, forstødt sin brud, skulle stå som omgivet af glorie for en skare tilfældige tilhørere i en retssal. Det var åbenbart også derfor, at Rosenthal havde draget sagen frem – skønt Sterner anede, at der lå en dybere grund bag det.

Men det var nok i og for sig, at denne karl mod ham udslyngede den sigtelse for gemenhed, der lå deri, at han beskyldtes for "at have næret drømme om rigdom" ved dette giftermål.

Det var brodden. –

På Lissy stolede han sikkert, og han ville tale til hende om dette, slette hvert spor, advokatens tale kunne have sat, det vidste han, han formåede, og en gang måtte de dog tale om gamle dage. Derfor besluttede han også at søge hende endnu den samme eftermiddag i hendes hjem.

Hans ærgrelse fortog sig lidt efter lidt, han angrede, at han ubesindigt havde vist vrede i retssalen. Det var uklogt, og han besluttede for fremtiden at beherske sig mere. Navnlig måtte Lissy ikke mærke, at han var urolig. Han *var* urolig. Han undervurderede ikke Rosenthal, og han forstod godt, at dette kun var en indledning; for Lissy, der var så optaget af at hindre, at den mand, med hvem hun endnu var gift, blev dømt som morder, kunne det jo være en beroligelse at føle, at hans forsvar blev dygtigt ledet, men for Sterner selv, der sad inde med det, han kaldte de sidste kort, var det af stor betydning, hvorledes forsvaret formede sig, og at man undergravede hans autoritet, kunne kun skade ham i sagen.

Han tænkte et øjeblik på at søge advokaten, men opgav straks denne tanke. Efter det der var sket, var det umuligt. Ikke heller til præsidenten kunne han henvende sig, han havde ladet sig forlede til at søge at bevæge denne embedsmand til at skride ind mod Rosenthal. Præsidenten havde med fuld ret vægret sig derimod og henvist Sterner til, at han som embedsmand, der havde haft med sagen at gøre, havde formel ret til at ytre sig i retten under sagen. Det var korrekt, der var ikke mere at sige om den ting.

Men Sterner var nervøs.

Lissy måtte intet mærke. Han gik til hende og foreslog hende en udflugt til Falkenstein i det herlige eftersommervejr. Hun sagde først nej, men Sterner tvang sin vilje igennem. De tog med toget til Cronberg og fulgtes op ad den stejle bakke til ruinen af den gamle røverborg.

Der tog de plads under de store linde, stedet var ensomt og ingen forbipasserende forstyrrede deres samtale.

Det var naturligt, at de talte om scenen i retten; Lissy var bedrøvet, sky, tilbageholdende, og Sterner besluttede sig til at tale rent ud. Det var hans hensigt at sætte mod i hende og frem for alt skjule den nervøsitet, der vedblev at plage ham.

De talte om Rosenthals nærgående angreb, og Sterner skånede ikke sin modstander:

"Mens denne gøgler talte, forstod jeg først rigtig, hvor hul og elendig ordets kunst er. Han kendte ikke dig, han kendte ikke mig. Han talte om vor kærlighed, for kærlighed beskrives i slette romaner. Og dog lød det for de andre så naturligt, så selvfølgeligt. Det var løgn hvert ord – løgn. Hvad ved han om det, jeg følte, eller om det, der bevægede dig. Han talte om at rive en flænge i det forhæng, der skjuler menneskers allerhelligste. – Gøgleren stod foran sin egen fjællebod og gav et dukkeskuespil til bedste for et højtæret betalende publikum. – De betalte med det bifald, han anglede efter. Han læste et par af mine breve til dig for mængden – dine breve, som du i din vrede sendte mig og som jeg brændte, fordi jeg ikke skøtter om breve, der har nået deres bestemmelsessted. Madam Schultz har fundet lejlighed til at stjæle nogle af dem, Gud må vide hvad kællingen har troet at kunne benytte dem til. Nu har hun vel solgt dem til Schaltz. – Forstår du, hvor dette ærgrede mig? –

Jeg blev ikke vred, det åd i mig af ærgrelse, fordi det alt sammen var løgn, så dundrende løgn, som det kan være, der ligger en streg op ad sandhed. Prøv at spille en beethovensk sonate en halv tone falsk på hver node, det bliver en koncert værdig at opføres i et Dantes Helvede – og det var netop det, Rosenthal gjorde i dag. Snart var han en halv tone over, snart en halv tone under, aldrig klang en ren tone i hans ord. Det var modbydeligt. Og de asener slugte hans ord.

Derfor gik jeg – jeg ville ikke høre det, jeg ville ud under åben himmel, ud i fri og frisk luft.

Men det nytter ikke at tale derom, sket er sket, og for dig og mig er det betydningsløst, nu er jeg igen rolig og under stymperen hans succes."

Lissy så alvorligt på ham. "Tror du ikke, det var godt, vi to fik dette at høre? Vi har fejlet begge to, du mod mig og jeg mod dig, og dette var vor straf."

Sterner skar en grimasse. – "Kære Lissy, således må du ikke tale. Kan du ikke forstå, hvor tindrende ligegyldigt det er? Det lød blot så hæsligt, så modbydeligt i denne karls falske koncert. I sig selv er det hele klart og godt, ja, det er endogså smukt.

Ruth Rosenthal var en besynderlig pige; du ved, at vi traf hinanden på Korsika, hun var brystsvag, mærket til døden, og hun vidste det. Hun fattede kærlighed til mig, hun sagde selv som i spøg, at døden skulle ikke narre hende for den eneste glæde, hendes liv havde budt hende. Det var overspændt – hun var overspændt. Hun var vidunderlig smuk, af egen blid, østerlandsk skønhed, og hun er den klogeste kvinde, jeg har mødt; kun tyve år gammel ejede hun en visdom, som jeg ingensinde før har truffet. Det var en grille, en fantastisk idé,

du erindrer selv det brev, hun skrev til dig – du svarede ikke, du forstod hende ikke. Hun skrev, at om to år var hun død, i de to år måtte du vente. Jeg løj ikke for hende, jeg erkender, at hun i disse dage, tilbragte under sydens sol, øvede en forunderlig indflydelse over mig – men jeg elskede hende ikke, jeg løj ikke for hende.

Det lyder banalt og dumt når det siges, jeg nænnede ikke at gøre hende imod – jeg føjede hende, ikke som han, talemaskinen, sagde i dag, fordi hun var rig, men fordi jeg selv syntes, det ville være en forbrydelse at tage lykken fra hende – det hun kaldte lykken –"

Lissy afbrød.

"Men hvor kunne du – du, der var min, der havde givet mig dit ord?"

Sterner tog hendes hånd. "Jeg kunne det den gang, Lissy, og jeg skal sige dig hvorfor. Dig elskede jeg den dag, jeg så dig første gang her i Falkenstein som Saarbrückens hustru. Du skal ikke tage din hånd fra mig, Lissy, jeg holder den, og jeg holder den fast for stedse. Men dette er sandhed. Vi legede sammen som børn, vi var for spøg bestemte for hinanden, da vi var små. Vi mødtes atter, da du var en ung kvinde, der just skulle træde ud i livet vort barndomsvenskab blev ungdomsvenskab, og i vor uerfarenhed kaldte vi det kærlighed. Mon vi ikke tog fejl af navnet? Ja, Lissy, jeg siger ikke dette for at undskylde min færd. Jeg føler, at den trænger ikke til undskyldning, og jeg vedstår den. Det er sandt, det jeg siger. Og da min kærlighed til dig blev mig bevidst, nu da vi atter mødtes, da følte jeg, at jeg elskede for første gang. Da vi var unge, da vi indgik vor pagt, som han kaldte det i dag, da var vi venner, kammerater – og det var

lykkelige dage – men det var ikke kærlighed. Det siger jeg, fordi jeg nu ved, hvad kærlighed er. Derfor kunne jeg føje Ruth Rosenthal, derfor kunne jeg, som du kalder det, svigte dig – mit venskab til min kære ungdomskammerat blev det samme. Og du – du ægtede Saarbrücken –"

Lissy rev hånden til sig. – "Jeg ægtede ham, ja, men jeg elskede dig – jeg kender ikke forskel på ungdomsvenskab og kærlighed, som du taler om, jeg har elsket dig fra den første dag, vi mødtes som voksne mennesker, ja længe før, jeg har altid elsket dig – og da jeg brød med dig, var det i vrede – dybt såret som jeg var – kald det hævn –"

"Lissy, Lissy," sagde Sterner smilende, "du må ikke bruge ord, du ikke kan tumle. Alt det, du her siger, er lige ud af et moderne ægteskabsdrama, det er fransk, det er nordisk, det er pangermansk, det er alt andet end dig. Må jeg tale, som du ville tale, om du evnede at skildre, hvorfor du giftede dig? Det lyder lige ud af en hverdagshistorie, så inderlig jævnt og nordtysk, men alligevel så sandt; du giftede dig, fordi din moder ville det, fordi I var fattige, din moder træt og Saarbrücken rig. Jo, jo, jo, ikke rynke dine bryn. Jeg ved så godt, at for dig er penge ligegyldige – men din moders bønner, din moders ønsker er dig ikke ligegyldige. Du var såret, du svarede ikke, du skjulte dig sky med din sorg, som du nu, da vi mødtes igen, ængstelig veg for mig og først kom til mig, da det gjaldt at frelse et menneske, – Lissy, du er mig som en åben bog, og derfor elsker jeg dig. Dit ægteskab med Saarbrücken var et offer, det gør dig ikke stor i verdens øjne, det gør den art ofre aldrig, det gør dig ikke ringe i mine øjne, fordi jeg forstår dig. Men sandheden er den, Lissy, at hverken du eller jeg har vidst før, hvad kærlighed var. Vi tror

alle, vi ved det, vi læser derom i bøger, vi ser kærlighed beskrevet i skuespil, vi ser kærlighed i livet – det vil sige, vi ser, hvad den virker, og kun de få sjælekendere ser, hvorledes kærlighed er. Men enhver, selv den enfoldigste bondepige, kan føle kærlighed, og så tager ingen fejl. Lykken er kommet til os nu, nu gælder det om at holde den fast, ikke om at tale om, hvad jeg har fejlet, hvad du har gjort uret.

Da du veg for mig nu, da vi mødtes igen, da du ikke vovede at tale til mig, ikke at betro mig dine sorger, da du overlod din barndomsven Cecil at åbne vejen for mig ved skilsmisse – for det var din hensigt – da så jeg, at du elskede mig, så at det nu var kærlighed, skønt du ikke som den gang for længe siden kastede dig i mine arme og skjulte dit hoved ved mit bryst. Underlig er menneskers leg, men selv om de siger, at ungdommen er elskovs tid, så får det vel være vor trøst, når ungdommen svinder, at vi lægger dette til elskovs glæde, at den bliver mere end sansers vilkårlige tale, bliver for vore hjerner fuldt bevidst. Og skal der så viges og sviges – skal der angres og bødes – så bliver det uendelig større lykke at nå derhen, hvor vi to er nået."

Lissy ville tale.

Han tog hende i sine arme og lukkede hendes mund med et kys.

Kun et.

Hun rystede på hovedet.

Så smilede hun atter.

"Vi havde ikke behøvet at tale om dette, Lissy, det var kommet af sig selv, for hverken du eller jeg ville jo andet end det, der nu er sket. Vi vil glemme den uheldige spillemand, vi vil beklage

hans tilhørere, der forstår sig dårligt på musik, og vi vil tale om de mange langt vigtigere ting, der nu lægger beslag på vor opmærksomhed.

Og for at vise, hvor fornuftige og forstandige mennesker vi er, vil vi nu gå hen til Erlkönig og drikke et glas Asmannshauser til en rhinlaks; det er der mening i, og det vil både du og jeg have godt af."

Lissy protesterede.

Sterner lo. "Uden mad og vin, Lissy, går det ilde i ledingsfærd. Jeg har ærgret mig, det var dumt, nu er jeg blevet klog, og nu vil jeg spise rhinlaks med dig."

"Men folk!"

"Folk – kære Lissy, for os eksisterer folk ikke – kom –"

Lissy fulgte, og de to sad snart under loggiaen i Erlkönig, mens solen sank over Falkenstein, over skovens rødlige toppe.

Lissy var forundret ved at se, hvor munter Sterner var, det var, ligesom om han med vold havde strøget al alvor af sig, han lo og spøgte, ikke nervøst, men helt naturligt, som var det en munter skovtur, ikke et møde med den, han elskede, på en tid, hvor deres fælles velfærd stod på spil, og en mordproces kastede sin skygge over deres vej.

"Fritz," sagde Lissy, da de gik, "i dag faldt det mig ind, at om de sluttede sagen, forinden du kom, ville du ikke kunne indfri dit løfte til mig."

Sterner lo. "Unyttig bekymring, Lissy; jeg kan forsikre dig, at i den tønde bryg, hvorfra Rosenthal i dag har slået spunsen, er der drikkelse til mindst en retsdag endnu. Jeg har sagt dig, at jeg taler først, når de andre har vrøvlet af. Intet er tåbeligere end at blande fornuftig tale ind i dårens snak."

"Du undervurderer Rosenthal," sagde Lissy alvorligt. "Han taler bredt, han taler med svulst, det er rigtigt, men han har et mål."

Sterner trak på skuldrene.

"Jeg tror, om det gjaldt, kunne jeg knuse ham ved at træde op i denne sag. Jeg er stærk, jeg har mine ord, mine tanker i min magt. Der går ti af den slags som Rosenthal på en som mig. Jeg bruger dette lidt brovtende soldaterudtryk med vilje. Jeg vil sige dig, jeg brændte af lyst til at træde op og vise den karl, hvor hul og tom hans talekunst er og hvor fåmælt man kan slå. Jeg føjer straks til, jeg gjorde det ikke – jeg gør ikke den slags hundekunster. Og vær du rolig, hvad jeg har at sige, skal komme, hvor det rammer, ikke i for mange ord."

"Hvad tror du, han vil?" spurgte Lissy.

"Først og fremmest redde Saarbrückens hals ved at opløse indicierne til intet. Det skal der måske ikke så farlig meget til, skønt det er et ganske fint stykke arbejde at gøre det godt. Dernæst, og det skal være hans glansnummer, vise, at jeg er Saarbrückens personlige uven, og at der derfor ikke kan lægges mindste vægt på, hvad jeg har skaffet frem. Lad ham det, det bliver dog mine ord, der bliver de sidste ord i sagen."

"Tror du ikke, han vil andet?"

"Alt er muligt," svarede Sterner, "og ærlig talt, Lissy, er det klogt af os at spekulere over, hvad hr. Isidor Rosenthal kan finde på at sige? Ja, hvis vi skulle slås med ham, hvis jeg var aktor i denne sag eller blot hvis det gjaldt for mig at bevise Saarbrückens skyld. Men jeg er tilskuer, blot og bar tilskuer, og jeg har ovenikøbet lovet dig, om jeg formår det, at frelse hans usle liv. Ikke på sandhedens bekostning, men – nå, det skal vi

ikke tale om, jeg holder mit løfte. Derimod skulle vi vel tale om, hvad du skal gøre, når nu – hvad der er muligt efter det, der er sket i dag – fængselsdøren åbner sig for din mand."

Lissy rødmede.

"Du skal rejse, Lissy, og du skal rejse endnu i morgen. – det bliver en handel, og den må jeg slutte med hr. Isidor Rosenthal. Det skal ordentlig glæde mig at aflægge denne herre et besøg på hans kontor og tale forretninger med ham, endskønt jeg erkender, at på det økonomisk-kommercielle område er hr. Isidor Rosenthal sikkert min overmand."

"Jeg tror, du undervurderer Rosenthal," sagde Lissy. "Han er klog, og han ved, hvad han vil. Du så, hvorledes han vendte stemningen i salen i dag – vendte den, så den ikke var til at kende igen."

Sterner hævede sit glas og sagde med et smil: "Jeg drikker ikke på Rosenthals velgående, det ville være synd mod den gode vin; men jeg drikker en skål for tilfældet, der ikke gjorde denne mester til den første taler, for så ville du, kære Lissy, ikke være kommet til mig og det, der stod os imellem, endnu ikke ligge langs jorden, der fostrede denne drue."

Lissy smilede.

Sterner var den aften spøgefuld som ikke i mange år, og Lissy undrede sig derved. Det var aldrig hans sædvane, hvorfor da netop nu? – Men hun spurgte ikke.

Det blev bestemt, at hun den næste dag skulle rejse til England og der afvente Sterners bud. Hun stolede på, at han ville gribe ind, som han havde lovet, om det var nødvendigt.

De skiltes tidligt, og Sterner kørte tilbage til Homburg, uden for sin bolig mødte han Schaltz, der veg til side og hilste

ærbødigt.

Sterner standsede. "Å, Schaltz," sagde han ligesom henkastet. "Sig mig en gang, om de værdifulde oplysninger fra Hamborg skyldes Dem?"

Schaltz blussede.

Sterner betragtede ham roligt: "De tager fejl, min gode Schaltz; til at udføre et mesterstykke, og dette her *kunne* blive et mesterstykke, hører en skarpere ånd end Deres. Det slag, der føres imod mig, bliver kun et halvt slag."

Schaltz tav vedblivende.

Sterner følte en vis trang til at sætte sagen på spidsen. Han tilføjede med et fuldkommen roligt og køligt tonefald:

"De skulle opfordre hr. Rosenthal til direkte at sigte mig for at have begået mordet. Og så skulle De bevise det. Det ville i hvert fald være *noget* af en stordåd. At fremlægge et par breve, som et utro tyende har stjålet, er kun meget lidt af en bedrift."

Dermed vendte han på hælen og gik.

Schaltz blev stående fortumlet; han søgte advokaten og fortalte ham om mødet. Mærkeligt nok gjorde Sterners ord intet indtryk på Rosenthal.

Hans plan var allerede lagt, og han holdt den for sig selv.

7

Forhandlingerne i mordsagen fortsattes den bestemte dag. Huset var fuldt. Sterner var mødt, den anklagedes hustru derimod ikke.

Advokat Isidor Rosenthal havde i rigeligt mål nydt sin triumf, han var rent legemligt vokset en tomme, hans foredrag var bredere, mere selvbevidst, han vidste, at den store forsamling hang ved hans læber og med spænding lyttede til ethvert af hans ord. Og så vidste han, at han havde de store kort i baghånden, de strålende trumfer, han i dag skulle spille ud for den måbende mængde. Ikke et ord havde han røbet på forhånd.

Han begyndte med en fremstilling af lord Fevershams person og levnedsløb, idet han nøje fulgte de meddelelser, han havde samlet igennem mr. Wells; han gik dernæst over til at omtale begivenhederne i Homburg de nærmeste dage før mordet og dvælede udførligt ved fru Saarbrückens hyppige besøg i Falkenstein og hendes møder med amtsdommer Sterner. Han dvælede ved fru Saarbrückens begæring om skilsmisse og ved lordens kurmageri.

Så nåede han endelig det afgørende punkt.

Der var dødsstille i salen.

"Jeg kommer nu til selve begivenhederne den 7. juli 1898, og jeg spørger her først, hvad ved vi? Vi ved, at lord Feversham og købmand Saarbrücken spiste til middag sammen i kurhotellet, at lorden havde bedt sin ven om tilladelse til at søge hans hustru i enrum i Frankfurt, og at Saarbrücken havde indvilliget i at imødekomme sin hustrus ønske om skilsmisse. Anklagede siger, at da drengen bragte ham medaljonen med fruens

navnetræk og hårlok, bad lorden ham, om han ville skænke ham den, og dette gjorde Saarbrücken, for at han kunne bruge den som et tegn på mandens samtykke i det endelige brud. Er dette sandt, og herpå tyder alt, taber herved det første indicium, medaljonen, sin kraft.

Den 7. juli om aftenen var medaljonen i lord Fevershams eje, ikke i Saarbrückens.

Lorden rejste til Frankfurt; han søgte fruen, hvor han ventede at træffe hende; det meddeltes ham, at hun var rejst over Cronberg til Falkenstein til sin moder. Jeg kommer nu til det punkt, som dommeren ikke har tillagt tilstrækkelig vægt, og som det forekommer mig er det væsentligste i den hele sag. Man har i den myrdedes lomme fundet en returbillet, Cronberg-Frankfurt. Det har ikke været muligt at oplyse, hvornår han er kommet hjem med toget fra Frankfurt, men anklageren har ikke kunnet oplyse, hvor han har tilbragt sin tid den aften.

Her oplyser jeg noget *nyt*. Jeg beviser, at lord Feversham har været i Frankfurt, at han af en karl i Saarbrückens ejendom er blevet henvist til Cronberg den 7. om aftenen.

Ganske vist, fuldt bevist er det sidste ikke, men opvarteren på jernbanehotellet har set en mand, der efter alt foreliggende må have været ham. Han forlod hotellet for at søge en vogn til Falkenstein, og siden har man ikke set ham. Han er i besiddelse af en returbillet til Frankfurt, som han ikke har benyttet. Han er ikke vendt tilbage til Frankfurt, siger jeg. Han har ikke ventet at ville vende tilbage til Homburg, for i modsat fald havde han været i besiddelse af en returbillet Frankfurt-Homburg. Han er fundet myrdet i parken den 8. om eftermiddagen kl. 5.

Det er utænkeligt, at mordet kan have fundet sted i den befærdede park ved dagslys. Solen står op kl. 3.

Altså i tidsrummet mellem kl. 12 og kl. 3 må han være vendt tilbage til Homburg uden at passere Frankfurt.

Han kan have taget en vogn i Cronberg og være kørt den korte vej. Dette er usandsynligt, for han havde åbenbart ikke hastværk med at vende tilbage til Homburg og ville sikkert have benyttet toget. Hvorledes er han da vendt tilbage?

Jeg står nu på det punkt, hvor jeg føler, at De, mine herrer edsvorne, med undren vil høre, hvad jeg siger. Det er en hypotese, jeg fremsætter, en hypotese, der synes at kaste en skygge over en mand, hvis færd ikke berettiger til sådant. Men netop fordi det er en stærk og myndig mand, jeg angriber, en mand, der kan forsvare sig, nærer jeg ingen betænkelighed ved at føre angrebet. Jeg påstår, at den mand, der gjorde det muligt for lord Feversham at tilbagelægge vejen fra Cronberg til Homburg den 7. juli imellem kl. 7 aften og 3 morgen, var amtsdommer Fritz Sterner, i hvis automobil lord Feversham tilbagelagde vejen fra Cronberg til det sted, hvor han siden fandt sin død."

Isidor Rosenthal tav, og en bølge hævede og sænkede sig med summen gennem retssalen. Alle blikke vendtes mod amtsdommeren, der sad tilbagelænet i sin stol med armene korslagte over brystet. Hans ansigt var ubevægeligt. Slaget traf ham tilsyneladende slet ikke.

Rettens præsident var sprunget op, han bøjede sig imod Sterner og spurgte med en stemme, der skælvede af bevægelse, om amtsdommeren straks ønskede at svare.

"Nej," svarede Sterner kort, "jeg ønsker at vide, hvad denne mand endnu har at sige."

Isidor Rosenthal fortsatte; han skildrede amtsdommer Sterners automobilfarter og dokumenterede, hvorledes Sterner den 7. juli om eftermiddagen havde forladt Homburg for at tiltræde en af sine sædvanlige ture til Cronberg og Falkenstein, hvorledes Schaltz forgæves havde søgt ham kl. 10 om aftenen, og hvorledes hans husholderske havde meddelt, at han var kommet sent hjem den nat.

Han fortsatte: "Jeg ønsker ikke at sigte amtsdommer Sterner for mordet på lord Feversham; havde dette været min hensigt, så havde jeg, da jeg samlede de oplysninger, der ligger til grund for denne min forsvarstale, henvendt mig til myndighederne og henledt deres opmærksomhed på mit materiale. Jeg gentager det, jeg ønsker ikke at sigte amtsdommer Sterner for mord. Jeg er forsvarer, ikke anklager, men jeg ønsker at stille indicier mod indicier for at vise, hvor ringe vægt der ligger på disse. Fra det øjeblik, da lord Feversham forlader hotellet i Cronberg, ved vi intet som helst om ham. Jeg antager, at han er vendt hjem til Homburg med amtsdommer Sterner. Jeg beder Dem nu følge mig og opstille et dobbelt sæt indicier, det ene rettet imod anklagede, Saarbrücken, det andet rettet imod amtsdommer Sterner. Mod Saarbrücken taler:

1) Affæren med medaljonen, som jeg har bortforklaret.

2) Hans fraværelse fra hotellet mellem 12 og 1½, som jeg ikke vil forklare, fordi en dames navn er knyttet til denne fraværelse, og min klient, der har forklaret mig alt, har ladet mig sværge på, at jeg ikke vil nævne dette, selv om det skulle koste ham hans domfældelse.

3) Hans formuesomstændigheder og hans gæld til lorden.

4) Den omstændighed, at hans hustru var arving, en omstændighed, der taber enhver vægt, når det erindres, at han stod i begreb med at skride til skilsmisse.

5) Den omstændighed, at dolken passer i såret, og den omstændighed, at et vidne påstår at have set ham i parken ved tid kl. 12½ nær mordstedet

Jeg beder dem lægge mærke til, at alle disse omstændigheder meget vel kan bortforklares, men at de lige så vel kan forklares derhen, at de vækker den alvorligste mistanke om min klients skyld. Jeg vil derfor, inden jeg går videre, opstille det andet sæt indicier, dem, der kunne rettes *imod amtsdommer Sterner:*

1) Han har vitterlig været borte fra sit hjem i samme tidsrum som Saarbrücken; han har ganske vist ikke været opfordret til at forklare sin færden i denne tid, men hvis han forklarer den, taler al sandsynlighed for, at denne forklaring fuldt så vel vil være ufyldestgørende, som jeg erkender, at min klients er det. Om kørslen til Homburg må han kunne udtale sig, om han vil det.

2) Han har været forlovet med fru Saarbrücken, forladt hende for en anden, og atter genoptaget forbindelsen med hende i tidsrummet, der ligger umiddelbart før mordet.

3) Han forlod hende, fordi hun var fattig; han ved, at hun nu, hvis lorden dør, bliver rig.

4) Lordens optræden som hendes tilbeder, han har kendt hende som barn, og nu har han opnået, at hendes mand viger til fordel for ham. Amtsdommeren har været virksom i skilsmissesagen. Mon for at hans ungdomselskede skulle blive lordens hustru?

5) Amtsdommeren har i sit værge en dolk ganske mage til den, hvormed mordet formodes at være begået. Jeg skal her tillade mig at oplæse et brudstykke af amtsdommer Sterners med rette berømte bog: *"Om kriminel Forundersøgelse"*, pag. 166, øverst:

"Det er af stor betydning for dommeren at være kendt med brugen af våben, særlig sådanne våben, hvis brug umiddelbart præger såret, og navnlig da dolken, et yndet våben hos italienerne. Forfatteren har selv under et ophold på Korsika taget undervisning i brugen af den dér nationale vendetta-dolk og efter sin lærermesters, en fuldblods bandits udtalelser, drevet det vidt i de 12 à 14 forskellige mesterstød, ført forfra, bagfra, fra oven og fra neden, som kendetegner mesteren i denne ædle våbenøvelse mod værgeløse. I enkelte tilfælde har forfatteren med held benyttet denne sin viden og færdighed."

Isidor Rosenthal tav atter.

Amtsdommer Sterners ansigt var ubevægeligt, han sad tilbagelænet, som kom det hele slet ikke ham ved.

Der var en voldsom uro i forsamlingen. Rettens præsident måtte påbyde tavshed; han henvendte sig atter til Sterner og spurgte, denne gang med et fast, næsten uvenligt tonefald:

"Ønsker amtsdommeren vedblivende ikke at udtale sig?"

"Nej," svarede Sterner kort, idet han bøjede sig imod præsidenten.

Præsidenten gav tegn til advokaten om at fortsætte.

Rosenthal vendte sig mod de edsvorne: "Mine herrer edsvorne! Hvis amtsdommer Sterner stod anklaget for Dem på grundlag af det, som jeg her har nævnt, ville De da vove at sige: Denne mand har myrdet sin ungdomselskedes tilbeder, hvis

død ville gøre hende rig; mens han svigtede hende, da hun var fattig? Han har givet efter for sin lidenskab, mens han var alene med den ulykkelige en mørk nat, og det under sådanne forhold, at han som embedsmand *kunne* lægge skylden over på en anden, mod hvem alt på første hånd syntes at tale?

Mine herrer edsvorne. Jeg mener nej, – på dette ville De ikke vove at dømme amtsdommer Sterner skyldig i mord.

Og jeg vover at sige, at det, der taler imod min klient er endnu meget mindre.

For hvad betyder disse indicier, der allerede fra den første dag har været tilstrækkelige til at man her som overalt, hvor budskabet om lordens død er nået hen, har betegnet Saarbrücken som lordens morder? Hver for sig beset betyder de intet. At købmand Saarbrücken skyldte en ven penge, og at denne vens død kunne gøre ham til en rig mand, er i og for sig ingen grund til at mistænke ham for at have myrdet denne ven. Men rent ud utilladeligt bliver det at knytte denne slutning til disse fakta, når det er godtgjort, at Saarbrücken netop den dag har truffet et arrangement med lorden, hvorefter hans hustru blev fri og samtidig deres gensidige pengeforhold ordnedes. Dette er ikke bevist, men jeg beder Dem lægge mærke til, at Saarbrückens udsagn herom stadfæstes ved fruens udtalelse i retten om, at hun ventede lorden den aften i denne anledning, og at han har søgt til Cronberg rimeligvis for at træffe hende. Hvis vi i dette tilfælde antog, at den omstændighed, at amtsdommer Sterner ved lordens død kunne opnå, at hans elskede blev rig, skulle bevirke, at hr. Sterner blev morder, ville ingen for alvor skænke denne antagelse tiltro, og dog er det her således, at mens en overenskomst om skilsmisse som den,

Saarbrücken hævder har fundet sted, ville fjerne alle årsager for ham til at skride til forbrydelse, så ville dette faktum aldeles ikke ændre amtsdommer Sterners stilling. Men er det så ikke absurd at kalde dette et indicium mod Saarbrücken?

Jeg skal ikke komme tilbage til indiciet medaljonen, det trænger ikke til gendrivelse; ej heller til indiciet dolken; jeg har påvist, at der findes to dolke, deres tal er sikkert legio.

Derimod må jeg dvæle ved det punkt, at Saarbrücken skal være set i parken. – Det er rigtigt; når han nægter at forklare dette, så står det i forbindelse med den diskretionspligt, han på dette punkt så ridderligt hævder. De kender mig, mine herrer edsvorne, og jeg tror, mit ord har vægt. Saarbrückens nærværelse på dette sted er fuldt forklaret for mig. Jeg må renoncere på at bortforklare dette faktum. Vil De, mine herrer, dømme Saarbrücken skyldig til døden på dette indicium, hvorfor da ikke dømme kvinden, der så ham, hun var der jo også, og når de såkaldte indicier ikke, som jeg har vist, berettiger til at sigte Saarbrücken som lordens morder, hvad er der da, der mere sigter ham end hende?

Dog, det er ikke min hensigt at sigte denne stakkels kvinde; der er vel flere, der den nat har været i Homburgs park, og er det alt, der vidner om dem, er det intet. Jeg kunne spørge amtsdommer Sterner: Hvor var de den 7. juli d. å., da klokken var 12½? Jeg må bestemt hævde, at på det grundlag, her er skaffet frem, kan Saarbrücken ikke fældes. Han har ingen som helst virkelig interesse haft af lordens død tværtimod, den ville forinden spørgsmålet om arven var ordnet, med nye kreditorer, der var hans fjender, mens spørgsmålet om, hvorvidt arven skulle tilfalde ham eller hans hustru, af formelle hensyn endnu

var uafgjort, mens hans hustru støttet til en fremmed var hans fjende, være endnu langt ringere stillet ved lordens død end mens vennen var i live. Og ham vil man sigte for dette mord, mens man uden at skænke det en tanke lægger angrebet på ham i hænderne på en mand, der i lordens død ville kunne se sine kæreste ønskers opfyldelse, for hvem denne begivenhed på en gang var adgang til lykke og rigdom – og den eneste adgang dertil.

Dette kalder man at fælde en mand på indicier!"

Advokaten sluttede med en stor håndbevægelse, idet han bøjede sig mod amtsdommer Sterner. "Jeg skal hermed slutte, og jeg er overbevist om, at amtsdommer Sterner vil tilgive mig, at jeg i mit foredrag har opstillet hypoteser, som det vil være ham en let sag at vise tilbage til den plads i sagen, som tilkommer dem."

Der gik en vældig brusen igennem salen, da advokaten tog plads, og der hengik en rum tid, inden den nødvendige ro atter kunne oprettes.

Aktor begærede ordet; han henvendte sig direkte til amtsdommer Sterner:

"Forinden jeg svarer den ærede defensor, hvis foredrag jeg under stigende forbavselse har hørt, beder jeg retten om at tillade, at der fra den tilstedeværende amtsdommer Sterner, mod hvem forsvaret har rettet et angreb, som er uset i min mangeårige virksomhed i skranken, fremkommer et par bemærkninger, der kan drage sagen fra romanens højde, hvortil min højtærede kollega har hævet den, ned på den faste jord. Det havde været rigtigere, om end for det første overfladiske blik mindre genialt, om forsvaret under bevisoptagelsen havde

forberedt dette i sandhed eventyrlige standpunkt, som er indtaget under forsvarstalen. Her kom det unægteligt noget overraskende. Men, som sagt, hr. amtsdommer Sterner, hvis udmærkede arbejde i sagen jeg tidligere har haft den ære og glæde at påvise, vil sikkert atter hente min højtærede kollega ned fra de skyer, hvori han søger at dølge denne ganske vist frygtelige, men ikke desto mindre lidet indviklede sag."

Præsidenten forhandlede med rettens bisiddere. Det var tydeligt, at forsamlingen med dyb spænding afventede det øjeblik, da Sterner ville tage ordet og at han *måtte* tage ordet, var alle på det rene med. Advokat Rosenthal havde jo egentlig med tydelige ord sigtet ham for mordet.

Aktor havde ret; en så eventyrlig udgang på denne celebre sag havde ikke selv de mest fantasirige tilhørere ventet sig.

Rettens jurister var som lamslåede. Saarbrücken sad tavs, uudgrundelig som altid. Alles øjne var i dette øjeblik vendte ikke imod ham, men imod den anden anklagede, der pludselig, skønt uden for anklagebænken, i alles bevidsthed havde taget hans plads.

Amtsdommer Sterner rejste sig, og idet han bøjede sig imod retspræsidenten, sagde han med fast og klar stemme:

"Jeg skal fatte mig kort. Forsvaret har ikke angrebet min dommervirksomhed, i hvert fald ikke åbenlyst. Det har rettet et forblommet angreb på mit privatliv, som ikke vedkommer denne sag. Hvilke grunde jeg havde til at hæve min forlovelse med frk. Grosz, som skete ved fælles overenskomst og uden bitterhed, vedrører ikke offentligheden, vedrører ikke denne sag. Mit forhold til min afdøde brud har aldrig været genstand for noget angreb, det er mig helligt, som det altid var mig

helligt. Mod denne side af forsvaret vender jeg mig ikke, og havde defensor indskrænket sig til sine bemærkninger om dét, ville jeg ikke have talt."

Amtsdommeren gjorde en kort pause; tilhørerne var kendeligt skuffede, man havde ventet en interessant redegørelse og følte sig bedraget for denne. Stemningen var stærkt imod amtsdommeren. Han fortsatte uden at vende blikket bort fra rettens præsident:

"Derimod er der et punkt, som jeg må berøre. Det er en hypotese, som forsvaret har opstillet, den hypotese, at den myrdede skulle have tilbagelagt vejen fra Cronberg til Homburg i min automobil, sammen med mig. Forsvaret betegnede dette som en hypotese, der er den dristigste i sin art, jeg nogensinde har hørt fremsætte under en retssag; den aftvinger min beundring for den anerkendte, dygtige advokat, der træder i skranken for forsvaret. Den aftvinger min beundring, siger jeg, ikke fordi den er dristig, men fordi den er *rigtig*."

Der blev med et ganske stille i salen, som var det nat, og var den tom. Dette varede et sekund, så steg der en summen frem over mængdens hoveder, ikke af tale, men af tanker. Denne summen løste sig i enkelte afbrudte ord, flere og flere, efterhånden med stigende larm.

Så påbød præsidenten tavshed.

Amtsdommeren fortsatte, stadig ubevægelig, henvendt til præsidenten:

"Lord Feversham var i Cronberg den aften, han blev myrdet. Jeg var der også, som ofte før, i besøg hos min søster og svoger. Da jeg fra bakken ved Falkenstein ville dreje om ad vejen, der fører forbi slottet til Homburg, blev jeg standset af lorden, som

jeg kendte, om end overfladisk. Han fortalte mig, at han var kommet for sent til toget, og bad mig som sportskollega om at give ham plads på min maskine, hvad jeg selvfølgelig gjorde. Undervejs talte vi om ligegyldige ting og ankom til Homburg kl. 10½, ligesom det var blevet helt mørkt. Lorden ønskede ikke at standse foran hotellet, hvor han boede, han bad mig holde ved udkanten af den gamle by; her bød han mig farvel og takkede for tjenesten. Alt dette er såre naturligt."

Præsidenten afbrød lidt skarpt: "Det synes mig, hr. amtsdommer Sterner, at denne fremstilling hører hjemme i akten. Den fattes og skylden herfor er Deres."

Sterner rettede sig og svarede med fast, klar stemme: "Jeg er uenig med rettens høje præsident. Jeg har været i min gode ret og skal dokumentere dette. Efter at lorden havde forladt mig, blev han myrdet. Straks da mordet blev konstateret ved fundet af den dræbtes lig, blev jeg på embeds vegne beordret til at undersøge sagen. Jeg er dommer, og min overbevisning er min eneste rettesnor næst landets love. *Jeg har ikke myrdet lord Feversham,* jeg siger dette rent i forbigående, ingen har sigtet mig, end ikke forsvaret, og vil man sigte mig, er jeg beredt til at stille mig til en fornyet undersøgelses disposition. Jeg har ikke myrdet lorden. Jeg overvejede derfor straks sagen med det for mig givne for øje, at han kl. 10½ havde forladt mig uden at sige andet, end at han ville træffe en ven og ønskede at være ubemærket. Senere konstruerede jeg det for undersøgelsen nødvendige billede af forbrydelsen, som er indeholdt i min embedsmæssige fremstilling i undersøgelsesakten.

Enhver vil indrømme mig, at det, hvormed jeg på dette stadium havde at gøre, var rettet imod andre. Hvad jeg selv

vidste, var kun det, at lordens rejse fra Frankfurt over Cronberg og særlig fra Cronberg til Homburg intet havde med mordet at skaffe. Jeg indledede sagen og lagde et betydeligt indiciemateriale til rette. Så opfordredes jeg til at udtræde af sagen, og imod min først fattede beslutning gjorde jeg dette. Så længe sagen lå i min hånd, hastede det ikke for mig at tilføre akten, hvad jeg alene vidste, men hvad jeg på den anden side vidste således, at det uden at stå i akten var retten bekendt.

Jeg fratrådte; under almindelige forhold ville jeg have gjort en tilførsel om denne omstændighed; jeg undlod det under denne særlige omstændighed, og som det synes mig med fuld ret. Jeg ville nemlig kun have forplumret sagen for undersøgelsen. Jeg var og er endnu embedsmæssig overtydet om, at den anklagede er skyldig. Jeg vidste allerede den gang, at den myrdedes engelske arvinger ville lede mistanken ad andre spor. Min fratræden i forbindelse med den nye oplysning ville have berøvet undersøgelsen dens kraft, splittet sporene og gjort ubodelig skade. Jeg tav. Der lå ingen afgørende oplysning i dette motiv, ingen som helst! Undersøgelsen blev ikke derved bragt et skridt videre, tværtimod, alt det, der var klart, blev herved tilsløret.

Derfor tav jeg. Nu stiller sagen sig anderledes, spørgsmålet er blevet berørt, ganske vist som en hypotese, men min nærværelse her og min stilling gør mig det til en pligt at tale. Jeg har intet mere direkte med sagen at gøre, men min borgerpligt, der supplerer min embedspligt, pålægger mig i overensstemmelse med sandheden at bekræfte forsvarets hypotese. Dette har jeg gjort. Dog må jeg indskyde den bemærkning, at forsvarets udtalelse, om at den myrdede ikke

havde returbillet Frankfurt-Homburg rummer noget af en tilsnigelse. Til ruten Frankfurt-Homburg havde den myrdede, om jeg husker ret, et sæsonkort. Den aften benyttede han det ganske vist ikke, men han havde det. Forsvarets anden hypotese: om mit formodede forhold til anklagedes hustru, kan jeg såvel som dets fantasier om min våbenfærdighed roligt lade ligge.

Jeg er ikke anklaget. Jeg skal ikke kritisere mine kollegers arbejde i sagen, men jeg må – man tillægger måske mit ord nogen vægt – erkende, at den ikke er fuldt oplyst.

Da jeg den 17. juli d. å. formelt trådte ud af sagen, blev jeg tilskuer. Jeg modtog fra fru Saarbrücken, der under den hele sag har næret den største sympati for den mand, der er anklaget, og end ikke har villet benytte hans stilling til at indlade den skilsmissesag, der allerede var forberedt – modtaget meget indtrængende opfordring til at komme den anklagede til hjælp. Intet ville være mig kærere under almindelige forhold end at efterkomme ethvert ønske, fru Saarbrücken måtte udtale for mig, endsige et så ædelt og uselvisk ønske, men jeg har svaret nej.

Jeg anser Saarbrücken for skyldig – jeg anser ham endnu i dette øjeblik for skyldig i lord Fevershams død. Og dog, når jeg nu beslutter mig til at træde ud af tilskuernes kreds, hvor jeg med fuld ret befinder mig, så er det for at efterkomme fru Saarbrückens ønske og yde ham hjælp," –

Der lød en truende mumlen i retssalen, en mumlen der løftede sig til højrøstet tale, til råb, så præsidenten indtrængende måtte opfordre til ro.

Sterner kastede et blik på rådssalens ur. – "Mine herrer edsvorne, om få minutter slår det ærværdige ur derhenne sine slag, der afbryder retsmødet. Når De atter samles her i denne sal, skal jeg stå frem for Dem, væbnet med det, jeg kalder mine bevisligheder, og æske Deres dom." –

I det samme faldt uret ind med sine dumpe slag, og retsmødet var forbi.

8

Aftenbladene var så godt som fuldstændig optaget af referatet fra den store proces. Den socialdemokratiske, frisindede og katolske presse tog straks parti mod amtsdommer Sterner, forlangte ham fængslet og undersøgelse ufortøvet iværksat. Den væsentlig jødiske handelspresse tog sagen med kølig ro under stærke lovtaler over defensors genialitet, men dog ikke upåvirket af det praktiske hensyn til lordens arv, der ville komme til at spille en stor rolle for det i Fürste & Wienecke interesserede bankhus. Var Sterner skyldig, var lorden myrdet for arvens skyld, hvorledes stillede så sagen sig for Saarbrückens hustru – kunne hun arve?

Regeringspressen forsvarede Sterner og talte med stærke ord om østerlandske fantasier. Sagen var endnu åben og alle muligheder for dens genoptagelse forelå, man måtte i enhver henseende stole på landets prøvede justitsforvaltning og roligt imødese de skridt, rette vedkommende med vanlig ro og sikkerhed ville tage; fremfor alt gjaldt det om ikke hæsblæsende at styrte sig over en anset, hidtil uangribelig mand, men vente og give ham adgang til et forsvar, der ikke ville udeblive.

Isidor Rosenthal nød sin sejr, men glemte derfor ikke sagens praktiske side.

Huset Fürste & Wienecke administreredes af firmaet Moritz Rosenthal & Co. Det var en meget dårlig forretning, og man havde skumlet ikke lidt over det vovelige foretagende, hvorpå det ansete hus havde indladt sig. Cheferne for huset Moritz Rosenthal & Co. trængte advokaten hårdt.

Det hele gjaldt om at redde den engelske arv. At Saarbrücken ville blive frikendt tvivlede advokaten ikke om, men Sterners tale i retten havde givet ham noget at tænke på. Det var en udfordring til ham – til ham som Saarbrückens konsulent i økonomiske sager, amtsdommeren havde jo sagt, at han ville frelse Saarbrückens hals. Men han havde også sagt, at Saarbrücken var skyldig. Der var med andre ord dukket et nyt moment frem, som advokaten ikke kunne overse.

Sterners optræden i retten var korrekt, hvad så end bladene skrev – havde amtsdommeren indskrænket sig til at svare på det direkte angreb, så havde frifindelsen været sikker; men advokaten forstod meget vel, at det kunne Sterner ikke. Det gjaldt hans stilling som dommer. Det var og blev ukorrekt, at han ikke havde meddelt dr. Braun, at han havde befordret lorden til Homburg den nat. Men det var en undladelse, der kunne oprettes. Sterner havde faktisk kun haft sagen i hænde en uges tid; kunne nu han i retten fremlægge bevisligheder, der gjorde sagen klar, så var alt dette oprettet, og Sterner stod endnu som den eneste rette mand.

Det var åbenbart hans hensigt, og Sterner pralede ikke. Når han trådte frem, måtte han have kort i baghånden, der ville give ham oplagt spil.

Men hvilke kort?

Rosenthal sad i sit arbejdsværelse, dybt begravet i sagen, han ville se at finde det nye spor, som Sterner ville følge. Det ringede, og hans tjener meldte – amtsdommer Sterner.

Rosenthal sprang op. – Han tog dog øjeblikkelig atter sæde og gav ordre til at vise dr. Sterner ind. Han modtog ham med udsøgt høflighed. Han vidste, at når Sterner søgte ham, gjaldt

det noget, og uagtet han nød sin sejr, var han for klog til at undervurdere sin modstanders evne.

Det gjaldt nu en holmgang og ikke en forfølgelse af en slået fjende. Amtsdommeren trådte ind med en vis smilende overlegenhed, der øgede advokatens påpasselighed. –

Advokaten bød Sterner en stol og tog plads ved sit skrivebord, hvor akterne tårnede sig i malerisk uorden.

Sterner lænede sig tilbage i stolen og så vist på advokaten; han smagte ligesom lidt på sine ord, inden han talte.

"De er hr. Saarbrückens juridiske konsulent i alle forhold?"

Advokaten bøjede hovedet.

"Godt," fortsatte Sterner. "Jeg må på fru Saarbrückens vegne brevveksle med ham om fruens skilsmisse. Jeg ønsker at være fruen til tjeneste, og jeg går derfor til Dem. Har hr. Saarbrücken talt til Dem om denne sag?"

"Nej," svarede advokaten kort. Sterner kunne se, at han talte usandt.

Advokaten fortsatte: "Desuden er dette jo en privatsag."

Sterner lod sig ikke forstyrre, han fortsatte i samme tone: "De ved vel nok, hr. advokat, at helt privatsag er det ikke. Fru Saarbrücken opholder sig endnu her. Arven efter lord Feversham er endnu ikke udbetalt; den andrager, som De måske også ved, 120.000 pund sterling eller omtrent halvtredje million mark. Fru Saarbrücken ønsker den ikke udbetalt, fordi hun lever i formuefællesskab med sin mand. Jeg indskyder, at jeg er bekendt med, at De på hans vegne har forsøgt at få sagen afgjort, men at dette har stødt på vanskeligheder i London."

Advokaten bed sig i læben: "Vanskeligheder, som De ikke er ubekendt med."

"Rigtigt," bemærkede Sterner køligt, "vanskeligheder, der næppe vil blive hævede."

"Det får vi se," sagde advokaten,

Sterner smilede: "Vi to kender lidt til hinanden, hr. advokat. De anser mig vel næppe for et barn. Når jeg søger Dem, så er det for at handle. Fru Saarbrücken er villig til at købe sin frihed. Og, for at vi ikke skal blive ved at lege skjul med hinanden, hvad der kun ville spilde vor tid, fruen ved, at huset Fürste & Wienecke er insolvent, og at huset Moritz Rosenthal & Co. har finansiel interesse af førstnævnte hus. Det er en slet og ret handel, og da fruen er den, som byder, byder hun rundeligt. Hun byder halvdelen, 1 2/3 million."

Det gav et ryk i advokaten, men han betvang sig.

Sterner tav.

Der blev en pause.

Sterner fortsatte uden mindste spor af utålmodighed: "De vil kunne forstå af dette tilbud, hvor magtpåliggende det er fruen."

"Og Dem," kom det skarpt fra advokaten. Han fortrød det.

"Og mig," gentog Sterner fuldkommen rolig.

"De agter altså at gifte Dem med fru Saarbrücken?"

"Hvis det kan lette vor forhandling, at jeg udtaler mig herom, skal jeg gerne gøre det. Ja."

Der blev atter pause,

Advokaten rejste sig igen; han fortrød, at han havde begået en fejl, men de mange penge var alligevel mange penge. Han gik op ad gulvet.

"Jeg tror ikke, Saarbrücken vil."

Sterner smilede: "Skal vi være ærlige mod hinanden. Ikke af moralske grunde, men fordi det gavner sagen. Saarbrücken vil

nøjagtigt, hvad De vil og intet som helst andet. Jo, for resten, han vil meget nødig gå fallit og være ruineret."

Advokaten tog atter plads: "Jeg vil ikke."

"Hvorfor?" spurgte Sterner.

"Ganske simpelt, fordi det ville være dumt at nøjes med halvdelen, når man kan få det hele."

"Efter en proces?" indskød Sterner.

"Huset Moritz Rosenthal & Co. har råd til at vente 50 år, om det skal være," sagde advokaten med selvfølelse.

Sterner smilede: "De indrømmer altså, at det er en forretning mellem fruen og Dem?"

"Nej, mellem Dem og mig," rettede advokaten.

"Godt," sagde Sterner, "så siger vi det. Vil De, eller vil De ikke?"

"Jeg vil ikke," sagde advokaten med et let slag i bordet.

Sterner blev siddende ligesom i tanker; så spurgte han: "Hvorfor?"

"Blandt andet fordi jeg ikke tror, at Saarbrücken er Feversham morder, og fordi en handel som den, De foreslår, ville stille ham i et falsk lys."

"Det er et nyt moment," bemærkede Sterner.

"Men afgørende," sluttede advokaten; han havde bestemt sig. Det var hans taktik i vanskelige tilfælde at lade modparten tage offensiven. Nu skulle Sterner igen.

Sterner bøjede sig let forover og legede med sin lorgnet.

"Som De vil se, hr. advokat, undgår vi ikke at komme ind på en drøftelse af selve sagen. Jeg forstår meget godt, at De efter Deres over ordentlig dygtige forsvar føler Dem som en mand, der har vundet en sejr, og at De synes, det tilfalder Dem at

diktere betingelserne til den overvundne, *in casu* mig. Jeg behøver måske ikke at sige Dem, at jeg under Dem Deres sejr, at jeg sætter mig ud over den følelse af ubehag, som har været en helt forståelig følge af at høre sine intime forhold fremstillet i et falsk lys – når jeg siger falsk, mener jeg ikke bevidst falsk, jeg mener blot, at De ikke kunne vide besked, og jeg skal i øvrigt ikke dvæle ved dette.

Jeg erkender, at Deres idé med det dobbelte sæt indicier var god, og jeg er overbevist om, at den vil være en mægtig støtte for den anklagede – i så henseende opfylder den jo kun sit formål. Som angreb på mig er den til en vis grad virkningsfuld, men lad mig sige det straks, kun til en vis grad. Jeg har ikke indladt mig på at afkræfte Deres indicier, jeg vil overhovedet ikke indlade mig derpå; men der er et nyt moment i sagen, som må berøres, og det er mig klart, at jeg i det næste retsmøde nødsages til at tage ordet. Jeg er for gammel som dommer til at lade en sag ende med et negativt resultat. Forinden denne sag afsluttes, skal det være konstateret, hvem der er lord Fevershams morder."

Advokaten trak på skuldrene. "Det er ikke min opgave, den er mere begrænset. Det gælder for mig kun om at få Saarbrücken frikendt. Der er mange gåder uopklarede i den kriminelle historie; jeg kan rolig lade gåden fra Homburg slutte sig til de talrige andre."

"Det kan De," sagde Sterner – "men De må i det mindste tillade mig at føre Deres forsvarstale lidt ud i det positive, og måske vil De så selv lidt klarere se, hvor langt De i virkeligheden har vovet Dem ud, navnlig når vi holder os til det, jeg vil kalde den formueretlige side af sagen.

De ved, hr. advokat, at jeg ikke tror på Lombroso; disse fabler om forbrydermennesker er metafysisk nonsens, hører hjemme på pulterkammeret imellem determinisme og indeterminisme, arvesynd etc. Jeg har imidlertid truffet en italiener, som jeg nu vil fortælle Dem om, idet jeg overlader Dem at drage den nytte af min fortælling, som De selv synes. Han var dommer, en kollega af mig, velanset og lovende, men fattig. Han *ville* være rig. Han havde en elskerinde, der var blevet forført af en rig godsejer på Sicilien. For at skjule skandalen fik denne pigebarnet gift med en landejendomsbesidder på samme egn. Min ven og kollega lagde nu en plan, som ville have interesseret Lombroso. Han søgte godsejerens bekendtskab og vandt hans venskab. Sin indflydelse benyttede han til at formå godsejeren til at indsætte den unge dame til sin universalarving for om muligt at narre sin slægt for arven – et træk, der skal kunne forekomme, og som De vist også har truffet. Godt, herefter fik han ved godsejerens indflydelse en dommerstilling i den provins, hvor hans venner levede. Jeg skal ikke trætte Dem, hr. advokat; godsejeren blev myrdet, og ved dommerens energi lykkedes det at fremskaffe så mange indicier imod den unge dames mand, landejendomsbesidderen, at han blev dømt for mordet. Staklen havde dårligt råd til at sørge for en dygtig defensor; man holdt med dommeren og den rige arving i provinsen. Hvorledes det ville være gået i Tyskland, skal jeg ikke kunne sige. Kort sagt: stymperen, blev deporteret, og den unge dame ægtede min ven."

Det sydede og kogte i advokaten, men han betvang sig: "Denne opfundne historie ønsker De måske, jeg skal oversætte til tysk?" sagde han så køligt, han kunne.

Sterner smilede: "Opfundet? Historien er virkelig passeret, dommeren hed Titio Marchesi, og han lever endnu på statens bekostning i en oversøisk koloni for mindre frivillige kolonister. Sagen er nemlig den, at italienske damer undertiden er mindre stadige i deres kærlighed. Han blev uens med konen og hun angav ham. Hun har fortrudt det for resten, for hun mistede sin formue og sin frihed ved samme lejlighed. Hvis De ikke tror mig, kan De forhøre Dem om sagen, der er bekendt nok. D'hrr. advokater burde studere udenlandske tilfælde med større iver. Tænk Dem om, hr. Rosenthal, hvor denne historie ville have gjort sig under en bestemt sag, som har interesseret os begge."

"Slyngel!" hvæsede advokaten og trådte et skridt hen imod døren til forkontoret.

Sterner havde rejst sig og stod med korslagte arme. "De forivrer Dem, hr. advokat. De tager fejl, når De tror, at jeg har nogen som helst anden hensigt med denne historie end at henlede Deres opmærksomhed på, hvad det kunne falde engelske domstole ind at tro, hvis fru Saarbrücken og jeg, hvem alt andet end vor fremtidslykke er uendelig ligegyldig, faldt på at oversætte den historie, jeg har fortalt, til tysk og engelsk og sætte den i forbindelse med os selv. De har ikke været dommer, ellers ville De vide, at det fængslende ved denne stilling netop er den store uvished stillet i modsætning til et lille ord: *tilståelsen*. Alt lader sig tro, alt lader sig betvivle, men tilståelsen binder. Særlig den frivillige tilståelse. Jeg overlader ganske til Dem at træffe Deres valg, men jeg beder Dem fortælle hr. Saarbrücken alt, hvad jeg har sagt, og da De jo dog må indrømme, at De lige så lidt nu som før med sikkerhed ved, hvem der er lord

Fevershams morder, kunne De måske ved en fornuftig samtale med hr. Saarbrücken vinde i det mindste et skridt fremad.

Jeg dvæler lidt vidtløftigt ved dette her, for at De skal se, hvorledes landet ligger efter Deres store sejr i retten – en sejr, der kun kan aftvinge ny beundring."

Sterner smilede; Rosenthals blik hvilede skarpt indtrængende på ham, advokaten samlede sig. Han smilede også klogt og fint med en østerlandsk vismands smil.

"Om forladelse hr. amtsdommer, De har ret. Jeg nød min sejr for tidligt. Jeg havde ikke troet, at det var nødvendigt at fortælle *Dem*, at jeg ikke mistænkte Dem for at være en morder."

"Gudbevares," afbrød Sterner, "dette er ligegyldigt, det er verdens mening – ikke Deres, der her gælder."

"Nå, så for at være en dum morder," sagde Rosenthal lidt ærgerligt. "Men som sagt, jeg har ikke mistænkt Dem. Advokatens vej er ensidig. Jeg havde det hverv at redde Saarbrücken. Det har jeg gjort. Vil De ikke sidde ned?"

Sterner bøjede sig og tog atter plads: "Blot De forstår, hr. advokat, at denne situation er uholdbar. De har vundet en formel sejr, i realiteten har De tabt. Deres klient har kun virkelig interesse af en afgjort sag."

"Å," indskød advokaten. "Hans hoved har jeg da reddet!"

"Ganske vist," fortsatte Sterner med et smil, "men mon egentlig ikke Moritz Rosenthal & Co. har givet *for* meget for det hoved?"

Advokaten lod som om han ikke forstod det.

Sterner tog atter ordet. "Hr. advokat," sagde han, "De er en klog mand, vil De handle?"

"Hvis De lægger kortene på bordet – måske!" var Rosenthals svar.

"Godt," sagde Sterner. "Jeg bryder mig ikke så meget om penge, som De i Deres veltalende foredrag lod publikum forstå. I hvert fald ikke nu, da jeg er ældre og min vej, trods Deres veltalenhed, i disse dage ligger ret åben for mig. Jeg vil ikke skuffe Deres tillid, men jeg vil heller ikke give den slyngel Saarbrücken mere end nøden byder."

"De bør ikke bruge sådanne ord om min klient," sagde advokaten blidt. "Selv om De anser ham for en morder."

Sterner smilede: "Nå, på et ord kommer det ikke an i enrum mellem gode venner. De kan umuligt være uvidende om, at den konstellation, Deres veltalenhed har skabt, gør sagen uhyre vanskelig, privatretsligt set. Den er endelig strafferetslig set meget utilfredsstillende for alle andre end Saarbrücken og Dem som advokat. For Dem som repræsentant for huset Moritz Rosenthal & Co. er den endogså uhyggelig – mærk Dem nu vel, hvad jeg siger. Jeg tilbyder at hjælpe Dem med at skaffe et klarere udfald af sagen, jeg tilbyder Dem at tage ordet på retsmødet i morgen og opstille en ny hypotese, der måske rummer den endelige vished – den positive sandhed."

Advokaten spidsede øren. – hvor i al verden ville manden hen?

"Jeg kunne have tænkt mig," sagde Sterner meget venligt – "at De havde accepteret en mindre dramatisk, mere snusfornuftig metode, en metode som egentlig talt ikke lå så forskrækkelig fjernt. Gudbevares. Sagen ville have været meget mindre interessant, Deres succes – jeg erkender, at det var en succes – ville være blevet mindre strålende i øjeblikket, men hele sagen

ville have vundet i klarhed. De har nu gjort klart, at såvel Saarbrücken som jeg kunne have myrdet lorden. Det siger jeg ikke noget til. Da Saarbrücken rimeligvis bliver frifundet og jeg næppe dømt, betyder dette egentlig kun, at sagen ikke er ført et skridt videre end den dag, de fandt den myrdede lord. Det er alligevel trods de fortræffelige enkeltheder et noget pauvert resultat. Ikke sandt?"

"Det vedkommer ikke mig," sagde advokaten lidt ærgerlig.

Sterner fortsatte: "Jeg har selv været inde på en anden vej, og den vil måske interessere Dem lidt. Ikke så meget som den, De selv havde valgt, fordi den mildest talt stiller Deres klient i et noget uheldigt lys. Men ærlig talt, den glorie, hvormed De har forlenet ham, er alligevel ikke holdbar. Lad os se ham, som han er. Folk af hans kaliber opdager verden alligevel snart. De siger, at Saarbrücken den aften tilbragte en hyrdetime med en dame. De syntes, det var kønt af ham ikke at røbe hende; De har dog anset det for nødvendigt at erfare hendes navn, ikke sandt?"

Advokaten nikkede. "På dette punkt bindes jeg af min embedspligt til tavshed."

"Det vil ikke blive nødvendigt for Dem at bryde denne tavshedspligt. Jeg tror nemlig, jeg ved, hvem damen er. Og for at være kort – det er madame Giulia Delphini."

Det gav et sæt i advokaten – men han tav.

"Ser De det," sagde Sterner. – "Må jeg nu fortælle Dem, hvad jeg hidtil har holdt skjult af de samme grunde, som jeg udviklede i retten, omend jeg ikke tør smigre mig med, at mit foredrag fandt den sangbund i forsamlingen, som blev Deres til del. Lord Feversham betroede mig den aften, han kørte med mig fra Cronberg til Homburg, at han skulle til et stævnemøde.

Det havde været hans hensigt at søge fru Saarbrücken, men denne elskværdige gentleman satte sit stævnemøde over den vigtige sag, der førte ham til Falkenstein. Han betroede mig yderligere, at hans ven Saarbrücken nu, da de var blevet enige, havde lovet ham at opholde manden og i det hele beredt stævnemødet for ham. Derfor var lorden velvilligt slemt mod Saarbrücken. Jeg har hidtil troet, at Saarbrücken her lokkede lorden i et baghold, og at han selv myrdede ham. Jeg er villig til at åbne en mulighed for en anden hypotese, den, at Saarbrücken vel har lokket lorden i baghold, men at det er damens mand, signor Delphini, der har forøvet drabet. Da det her drejer sig om en krænket ægtemand, kan vi konvertere mord til drab. Nu ved De det."

Under Sterners tale er advokaten blevet urolig –, han rejste sig nu og gik nervøs op og ned ad gulvet. Så standsede han brat.

"De kan ikke forlange, at jeg som defensor skal tage de konsekvenser, der følger af denne ganske vilkårlige hypotese."

Sterner trak på skuldrene. "Det gør jeg heller ikke, De må endelig ikke tro, at jeg i mindste måde søger at påvirke Dem med hensyn til Deres stilling som defensor. Jeg søgte Dem i det formueretlige spørgsmål. Og jeg står endnu ved det af fru Saarbrücken fremsatte tilbud. Det er en reel løsning af selve mordprocessen, jeg her måtte lægge for Dem for at vise Dem det formålstjenlige i, at vi kommer til et forlig.

Når jeg i morgen tager ordet i retten, vil De få denne hypotese – og det bilagt med noget, der indeholder ikke så lidt af et positivt bevis. Også jeg har været virksom i de sidste dage, og det er ikke helt sikkert, at jeg ikke under en eller anden form

ville have grebet ind, selv om jeg ikke var blevet udæsket af Deres virkningsfulde forsvar."

Advokaten var nervøs.

Sterner smilede. – "Kunne De ikke have lyst til at tale med Deres klient om denne sag. Han er jo dog alligevel den, der ved bedst besked. Jeg står som sagt ved mit tilbud og ønsker Dem af hjertet lykke med de bestræbelser, De utvivlsomt vil gøre for at vinde Deres klients fulde fortrolighed."

Da de to herrer kort efter skiltes, syntes advokaten, at det var Sterner, der havde klaret sig bedst. Og han lod sig straks køre til arrestlokalet, hvor han mod reglementet tilbragte en stor del af natten i samtale med Saarbrücken.

9

Umiddelbart efter det næste retsmødes åbning fik amtsdommer Sterner ordet under tydelig mishagsmumlen.

"Jeg skal ikke komme tilbage til det spørgsmål, om jeg handlede ret eller uret i ikke at meddele min kollega dr. Braun, at jeg den nat kørte for lord Feversham fra Cronberg til den gamle stadsport i Homburg. Dr. Braun ved, at jeg meget nøje diskuterede spørgsmålet om betydningen af at fastslå, hvor lorden havde været, og hvornår han var kommet hjem. Jeg gjorde det fuldt så meget for min egen skyld som for hans. Var der under denne samtale kommet momenter frem, der havde vist mig min pligt til at tale, havde jeg talt.

Der kom ikke sådanne momenter frem, og jeg tav.

Anderledes stiller det sig med det spørgsmål, jeg nu vil berøre, og som er ulige vigtigere for sagen. Straks ved det første forhør blev opmærksomheden henledt på beboerne af den lille kottage i parken, signor Delphini og hustru. De var bortrejst, man vidste ikke hvorhen. Jeg lod deres tyende, Nathalia Stolzi, afhøre og fik her et udsagn mod anklagede, der langt har overskygget de andre udsagn fra dette vidne. Jeg måtte være berettiget til *ikke* at nære mistanke til disse mennesker – jeg overså ikke dette moments vigtighed, jeg skaffede mig oplysninger om dem fra deres hjemsted og herfra, de var alle egnede til at svække enhver mistanke – jeg nærede den dag. Jeg henledte min kollegas opmærksomhed herpå, han har ikke fortsat mine efterforskninger, og jeg tør ikke kritisere dette. Samme dag, som denne proces indlededes, vendte jeg tilbage fra Italien med oplysninger i denne sag, som jeg ville have

forelagt den høje ret, førend dommerne trak sig tilbage til rådslagning. Dg det er disse oplysninger, jeg agter at forelægge nu.

Kun må jeg, forinden jeg gør det, forudskikke en bemærkning. Jeg har betonet stærkt, at jeg ikke fandt anledning til at meddele dr. Braun, at jeg havde befordret lorden til Homburg. Jeg hævder endnu, at jeg heri handlede ret. Det synes underligt, når jeg nu selv skal blotte en anden fortielse, som synes langt mere graverende end den første."

Der herskede åndeløs tavshed i salen, man hørte kun stenografernes blyanter kradse på papiret.

Sterner fortsatte: "Lord Feversham, der underholdt sig med mig om skilsmissesager, gjorde mig den fra min side uforskyldte ære at meddele mig, at han havde været nødt til at undlade at træffe fru Saarbrücken, fordi han til en bestemt tid skulle være til stede ved et stævnemøde med en dame. Han sagde mig ikke damens navn, ej heller stedet eller tiden, men derimod sagde han mig, at Saarbrücken i denne sag havde ydet ham det, han kaldte en vennetjeneste, navnlig ved at holde denne dames mand tilbage og derved lette mødet. Jeg fik ikke det indtryk, at mødet var af nogen graverende karakter – tværtimod, og skænkede selvfølgelig ikke sagen nogen tanke, før jeg fik meddelelse om lordens mord.

Det stod mig da klart, at Saarbrücken havde lokket sin ven i et baghold, og fra først af faldt det mig ikke ind at sætte dette baghold i forbindelse med virkelige personer, navnlig da den af lorden omtalte dame. Jeg anså hende for en af Saarbrücken i sit forbryderiske øjemed opdigtet person.

Denne anskuelse beholdt jeg i de første dage. – Jeg prøvede flere gange på at få Saarbrücken til at tilstå bagholdet. Mit sidste forhør vil sikkert indeholde en ytring om dette.

Han svarede mig hårdnakket ikke.

Jeg ændrede min opfattelse derhen, at jeg antog at en virkelig person stod bag ved dette, og ret naturligt rettedes min tanke mod ægteparret Delphini. Af forsigtighedshensyn nævnede jeg ikke navnet, jeg ønskede ikke, at det på dette tidspunkt skulle komme offentligt frem. Jeg afgav sagen uden at gøre andet end indtrængende at henlede min kollegas opmærksomhed på beboerne af kottagen.

Jeg blev af anklagedes hustru opfordret til at holde mig uden for sagen, og jeg trådte ud af denne grund, ikke for at skåne nogen, men fordi ingen rettelig bør være dommer i sin egen sag, og de følelser, denne sag kaldte til live hos mig, det vover jeg her for Dem, mine herrer dommere, for hele denne forsamling at udtale, gjorde den til *min egen sag*. Den mand, jeg som undersøgelsesdommer skulle fælde, står imellem mig og den kvinde, jeg elsker.

Jeg veg mit sæde, da det blev mig bevidst, at jeg trods alt, hvad der var sket, eller måske netop fordi det var sket, elskede denne kvinde. Jeg vover at hævde, at jeg handlede ret. Og når jeg ikke til den dommer, der fulgte mig, en mand jeg agter og ærer, men som står mig personlig fjernt, afgav fuld forklaring om dette, så var det, fordi jeg ikke ville udtale mig om min mistanke til Saarbrücken for at have lokket lorden i baghold, før dette var mere end en mistanke, en vished belagt med kendsgerninger.

Denne dag, mine herrer, er nu inde, og derfor taler jeg, under ansvar som part i *min egen sag*, ikke som dommer."

Der gik en mumlen gennem mængden, alle øjne var rettede mod Sterner, som han stod der rank og rolig, han havde genvundet alles tillid, alle var for *ham*.

Han fortsatte: "Jeg benyttede tiden, efter at jeg var trådt ud af sagen til at efterspore ægteparret Delphini. For få dage siden lykkedes det mig, jeg fandt manden, stod ansigt til ansigt med ham, men det var i en sindssygeanstalts celle, hans forstand var formørket, og jeg talte ikke med ham.

Lægerne gav mig ingen direkte oplysninger, det kunne de ikke, om de kan opnås får blive et spørgsmål, som dette lands udenrigske repræsentanter må afgøre med de italienske myndigheder. Jeg tror det næppe. – Jeg behøvede ikke oplysninger, jeg erfarede, at den unge smukke frue var død, at hendes mand havde set hende styrte fra et højt fjeld i Graubündener-alperne ned i et svælg, hvor hun var fundet med knust hoved.

Jeg siger Dem, jeg behøvede ingen yderligere oplysninger, så meget mindre som der i denne sal står en mand – den mand dér i anklagebænken – som kan svare, når De spørger, hr. præsident! Var den kvinde, hos hvem Saarbrücken tilbragte en time natten til den 7. juli i år, madame Giulia Delphini – var den kvinde, lord Feversham skulle møde i parken den nat, madame Giulia Delphini, og var den mand, Saarbrücken skulle holde tilbage, den nu afsindige signor Delphini, for hvis hånd lord Feversham fandt døden? Lad den anklagede besvare dette spørgsmål!"

Sterner tav og indtog sin plads.

Alles øjne vendtes mod den anklagede, Saarbrücken var sunket tilbage i sædet, ligbleg og skælvende.

Rosenthal sprang op – "Må jeg få ordet, hr. præsident?"

Ordet blev ham givet.

Det var ikke den samme smilende advokat, der dagen forud under mængdens bifald havde leget med ord. Det var en alvorlig mand, der vidste, hvad det gjaldt, en mand, der havde fattet en beslutning, en mand, der havde vejet hvert ord, han ville tale, ikke for at angle efter bifald, men for at gøre sin pligt og frelse et menneskes liv. Han talte:

"Mine herrer edsvorne! Jeg bøjer mig dybt for den ærede sidste taler. Amtsdommer Sterner er ikke alene en pryd for den juridiske stand, for dommerstanden, han tilhører; han er en pryd for vort tyske samfund, en ridder uden frygt og dadel. Han taler ikke her uden at have givet mig varsel, han har i bevidstheden om, at en menneskeskæbne her står på spil, givet mig lejlighed til at rette det spørgsmål til den anklagede, som han her i salen beder Dem, hr. præsident, rette til ham.

Jeg har spurgt og jeg har fået svar.

Den mand, der har myrdet lord Feversham, er signor Delphini."

På ny gik en brusen gennem salen, og hænder straktes i vrede og had mod den anklagede, der endnu sad sløvt sammensunken på anklagebænken.

Rosenthal rakte afværgende hånden i vejret. "Dømmer ikke, dømmer ikke, før de edsvorne har talt. Den tyske ret hjemler en anklaget fuld ret til at tale åbenhjertigt til sin defensor, og defensor er ikke berettiget til at gentage hans ord. Hvad Helmuth Saarbrücken har fortalt mig om hin nat, kommer ikke

over mine læber. Madame Giulia Delphini er død, hendes rygte bør være uden lyde, eftersom intet vides, der kan give nogen ret til at sigte hende for nogen handling, der kunne plette hendes navn. Højere magter har rykket hendes mand ud af de ansvarliges rækker, vi bør have medlidenhed med den frygtelige skæbne, der har ramt ham.

Men Helmuth Saarbrücken står her som anklaget, og anklagen mod ham er nu stærkere end nogensinde før, jeg føler den i luften herinde, jeg læser had og foragt på de ansigter, der nu er vendt imod ham.

Dømmer ikke!

Helmuth Saarbrücken har for mig udtalt, at han ikke har lokket lorden i baghold, at han først den næste dag erfarede, hvad der var sket, og at han, da han mødte vidnet, Stolzi, i parken, flakkede om for at forhindre netop det, der må være sket kort forinden."

En stærk hyssen lød efter advokatens ord. Præsidenten måtte skride ind, men larmen voksede, og først da man truede med at ryddeliggøre salen, lagde ophidselsen sig igen.

Rosenthal fortsatte stærkt og myndigt:

"Det er gældende tysk ret, at ingen fældes på løse formodninger alene. Der foreligger intet, som kan modbevise det uden skygge af bevis at drage en mands ord i tvivl. Men selv om så var, selv om De, mine herrer edsvorne, er overbeviste om, at Saarbrücken har fortalt Delphini, at hans ven gik til stævnemøde med madame Delphini, så har vel Saarbrücken i dette tilfælde begået et skændigt forræderi mod den, han kaldte sin ven – men det, De, mine herrer, er sammenkaldt for at

besvare, er det spørgsmål: Har Helmuth Saarbrücken myrdet lord Feversham?

Og dette spørgsmål kan kun besvares med nej.

Har han haft til hensigt at hidføre lordens død, har han ved at røbe stævnemødet for en skinsyg ægtemand villet bringe denne til at føre våbnet mod den mand, han ville rydde af vejen, det er et helt andet spørgsmål end det, der foreligger for Dem, og det kan ikke afgøres under denne sag på det grundlag, der her er skaffet til veje.

Det kan aldrig afgøres; har amtsdommer Sterner ret, er signor Delphini nu ude af stand til at gøre rede for sine handlinger endsige for sine motiver og for andres indflydelse derpå, og hans hustru er død.

Der kan vel rejses en ny sag mod Helmuth Saarbrücken på et nyt grundlag – jeg betvivler meget, at den nogensinde vil blive rejst. Et ved jeg. Når det spørgsmål, der her forelægges Dem til besvarelse, skal afgøres, må Deres svar, mine herrer, blive nej."

Advokaten tav, og atter rejste der sig en heftig larm i salen, der først stilnede, da præsidenten gav ordet til den offentlige anklager.

Dr. Hagemeister rejste sig langsomt og alvorligt. Han var forbitret på Sterner, fordi denne havde gjort Rosenthal hvervet let og samtidig tårnet vanskeligheder for ham. Han begærede i få ord spørgsmålet til de edsvorne ændret efter det, der nu var passeret, eventuelt spørgsmålet om bevismaterialets fuldstændighed atter optaget. Det var klart, at sagen nu udelukkende befandt sig på de juridiske afgørelsers grund, den dybe menneskelige interesse lå klart for alle.

Rosenthal forlangte sagen fremmet uden afvigelse, og præsidenten henvendte ordet til den anklagede.

Saarbrücken rejste sig.

"Ønsker De, Helmuth Saarbrücken, at gøre nogen tilføjelse til det, Deres defensor har fremsat?"

Saarbrücken besvarede spørgsmålet med et kort nej.

Retten tog spørgsmålet op til afgørelse, og man nåede det resultat, at de forelagte nye oplysninger ikke i og for sig indeholdt omstændigheder, der tilvejebragte yderligere beviser for anklagedes skyld, og at man ikke af det for retten fremkomne kunne være berettiget til at udsætte afgørelsen af det spørgsmål, der var forelagt de edsvorne, navnlig da de fremdragne nye momenter, der var af en usikker natur, ikke frembød muligheder for at affatte det endelige spørgsmål anderledes, end det allerede var forelagt de edsvorne.

Efter denne kendelse tog præsidenten ordet og holdt en kort tale til de edsvorne. Han erkendte, at det af anklageren fremskaffede indiciemateriale var ufuldstændigt, ja han mindede om, at selv om disse indicier endnu forelå med fuld styrke, så havde der under proceduren været et øjeblik, da alle kunne se, at uagtet indicierne kunne enhver anden, ja selve dommeren, der havde indledet sagen – og måske netop han – have begået mordet. At mistanken atter med vægt var rettet mod den anklagede lå ikke i fremførelsen af nyt bevismateriale, for noget sådant var i virkeligheden ikke fremført, men i den omstændighed, at det kunne antages, at en anden havde udført gerningen under sådanne omstændigheder, at den anklagede måtte siges at have pådraget sig et skær af at have villet denne gerning og ikke hindret den.

Alle følte under præsidentens tale, at anklagede på forhånd var frifundet, for hvor stor end harmen mod Saarbrücken var i salen, der var ikke en af de tilstedeværende, der havde vovet at dømme ham skyldig i drabet på lorden etter det, der forelå oplyst under sagen.

Og således skete det, at denne med så voldsom spænding imødesete proces sluttede uden nogen dramatisk effekt, uden den traditionelle forventningsfulde tavshed, uden domsafsigelsens højtidelige rædsel, men jævnt, næsten selvfølgeligt med, at købmand Saarbrücken af de edsvorne erklæredes for *ikke skyldig* i mordet på lord Feversham.

10

I et gammel frankisk buevindue i rettens forhal stod advokat Rosenthal i dyb samtale med amtsdommer Sterner.

Sterner havde ønsket advokaten til lykke, det betød jo for ham en vunden sag. Rosenthal smilede: "Sejren var større næstsidste dag end denne. De tog mig palmerne af hænderne, da De som embedsmand rejste Dem og afgav Deres sidste redegørelse."

"Lige meget," svarede Sterner. "Det var Dem, der reddede Saarbrückens hals, for havde mine oplysninger foreligget uden Deres sønderlemmende kritik af indicierne, så var manden blevet dømt. Det beviser mig kun, at juryinstitutionen har Fanden skabt, for ingen juridisk uddannet dommer vil finde på at dømme en mand på det materiale, der var bragt frem mod Saarbrücken.

En helt anden ting er, at det endnu er min overbevisning, at manden har gjort sig skyldig i en slyngelstreg, i en handling endnu mere gemen, end om han selv havde ført dolken."

Rosenthal rystede på hovedet.

"Jeg tror, De gør ham uret. Som De meget rigtigt bemærker, ingen jurist ville have dømt ham, ja jeg kan næppe tro nogen jurydomstol – da ingen anglogermansk i hvert fald – hvad franskmænd eller italienere ville have fundet på, kan man aldrig vide. De ville rimeligvis have dømt Saarbrücken og frifundet Delphini eller andet snurrigt. Men min oprigtige mening er, at Saarbrücken virkelig her er uskyldig. Ser De, jeg havde ham for natten til i dag, og jeg kan forsikre Dem, jeg lagde ikke fingrene imellem. Han var som en klud. Det er

rigtigt, at han har arrangeret stævnemøde, det er også rigtigt, at han har villet bringe lorden i fedtefadet, det er gement, og det kan ikke forsvares. Han har villet benytte den historie til, som han sagde: *at kæppe lorden med*, at få taget på ham og få skilsmissesagen enten udskudt eller ordnet mere tilfredsstillende. Men han forsikrer, og efter hele fyrens ynkelige holdning må jeg tro ham, at han aldrig havde tænkt, at denne forbistrede italiener straks ville skride til blodsudgydelse.

Saarbrücken hævder, at han efter at være skilt fra italieneren på koncerten – det var ham, han talte med – var gået op på sit værelse; så blev han urolig, og gik ud, han ventede nemlig lorden tilbage efter overraskelses-scenen, og da lorden ikke kom, gik han til Delphinis hus. Signoren lukkede selv op og skældte ham ud, fordi han uden grund havde foruroliget ham. Da så lorden blev fundet myrdet, fortav Saarbrücken den hele historie, som jo også faktisk gerådede ham til alt andet end ære, og bar ret skikkeligt sit fangenskab indtil nu jeg ruskede ham op. – Ja, jeg tror den historie. Saarbrücken er tysker, Delphini er italiener."

Sterner rystede på hovedet – "Jeg kan have taget fejl, som jeg sagde, det var *min egen sag*. Jeg kan have taget fejl, men tror De, Saarbrücken havde strakt hals på det og tiet, om han var blevet dømt?"

Så smilede advokaten med et virkeligt strålende smil.

"Nej, hr. amtsdommer, det tror jeg ikke, for netop i nat sagde jeg ham, at hvis han ikke talte sandhed, så faldt hans hoved i fængselsgården her."

"Nu er jeg virkelig tilbøjelig til at tro Dem," svarede Sterner og rakte ham hånden. "Hvad i øvrigt spørgsmålet om arven angår, så står fru Saarbrücken ved sit tilbud, og De må indrømme mig, at hun efter det passerede ikke godt kan være bekendt i ret mange dage at bære den mands navn."

Rosenthal tog amtsdommerens fremstrakte hånd. "Jeg er til Deres tjeneste," sagde han. "Det største udbytte, denne sag har bragt mig, er mit nærmere bekendtskab med Dem."

Sterner lo. "Jeg kunne fristes til at sige noget lige så høfligt – men ..."

Advokaten afbrød: "Det forlanger jeg ikke. Deres udbytte er det, at De har vundet *Deres egen sag*."

Slutning

Mr. Longkind Hearne Q. C. havde et landsted på øen Wight med udsigt over bugten ved Cowes og de grønne skove ved Southampton by. Foran haven, hvor bølgen legede med de skarpe sten, lå den tyske kutter *Alerte* en frisk sommerdag, vuggende som en svane under den stolte rig.

Foran husets veranda stod *Alerte*s reder, rigsretsassessor Fritz Sterner og hans unge hustru, nygifte, på bryllupsrejse og på besøg hos husets ejer Joe Chamberlains kontrafej.

Sterner var brunet af søluft og sol og Lissys øje strålede af lykke. Nu var de to i havn. –

For mere er der i grunden ikke at sige. – Der var gået et år, siden landretten i Frankfurt a. M. havde sluttet sagen med købmand Saarbrücken af Frankfurt. Den italienske regering havde nægtet at udlevere bankier Delphini allerede af den grund, at han befandt sig under lås og slå i en sindssygeanstalt, hvortil han blev ført umiddelbart efter en rejse til Schweiz, under hvilken han havde haft den sorg at miste sin unge hustru, der var styrtet ned fra en klippe i Graubündens alper. – Om denne sag stod meget at læse såvel i tyske som i italienske aviser. Direkte havde den medført en opløsning af huset Fürste & Wienecker i Frankfurt, hvis chef Helmuth Saarbrücken var udvandret til Sydamerika efter at være blevet skilt fra sin hustru.

Imidlertid havde de voldt amtsdommer Fritz Sterners forfremmelse og hans varige lykke.

Isidor Rosenthal havde de forskaffet nogen indre tilfredshed og stor udmærkelse. Smerteligt havde de kun berørt den 8. baron af Feversham og hans familie i Roxley. Mr. Wells havde trøstet sig på anden måde.

Mr. Longland talte dæmpet og alvorsfuldt, som det var hans skik, med sine gæster om de bevægede dage i Homburg v. d. Hohe. Men fru Lissy Sterner stod tavs, og hendes blik hvilede strålende kærlighedsfuldt på hendes mand.

Sterner derimod tog anledning til at fremsætte et almindeligt synspunkt. Det var blevet ham en vane nu, da han sjældent mødte modsigelse.

"Jeg har fået en lære, mr. Hearne," sagde han, "aldrig ensidigt at følge et spor, aldrig at slippe en engang begyndt gerning og desuden – en dyb foragt for indicier. Jeg agter i en nær fremtid, hvis min hustru giver mig frihed dertil, at udgive et værk om indiciebevisets absolutte utilladelighed og et forslag til afskaffelse af jurysystemet."

Mr. Longland Hearne smilede. "De ønsker altså en art dommersuverænitet indført?"

"Måske," sagde Sterner. "Helst ønskede jeg at afskaffe alle domstole i straffesager, men da dette formentlig for tiden viser sig at være upraktisk, foreslår jeg, at kun de aller klogeste, mest prøvede, og i enhver henseende mest udmærkede jurister i samfundet stedes til hvervet som dommere, efter ved et forudgående langt og hæderligt liv at have bevist, at de er fremmede for al dårskab og ikke er i stand til at elske nogen kvinde – ikke engang deres egen hustru."

"Det betyder altså for dig en afskedsbegæring?" sagde Lissy med et smil.

"Egentlig ja," svarede Sterner.

Om "Amtsdommer Sterner"

Forfatter: Palle Rosenkrantz (1867-1941).
Org.udgave: *Hvem af de to? : Kriminalroman fra Taunus.* Føljeton i *Møens Folkeblad*, Stege 1904.
(Egentlig blev romanen bragt som udklipsføljeton i flere aviser i efteråret 1904 – Fyens Stiftstidende synes at have været tidligst på banen med start 4. juli, dog som kælderføljeton på avisens bagside, ikke til udklip og indbinding – men der ser ud til at være dannet en slags konsensus om, at det var Møens Folkeblad som stod for førsteudgaven, muligvis fordi dette blads udgave er den eneste, der synes at have nået Det Kgl. Biblioteks hylder dengang. Der er ingen præcis datering på bladets føljeton tilgængelig, og det er heller ikke tilgængeligt på internet (MedieStream) i skrivende stund. Det må altså bero på evt. fremtidige interesserede at afgøre spørgsmålet.)

Denne udgave baseret på: Palle Rosenkrantz: *Amtsdommer Sterner – Kriminalnovelle*. Kunstforlaget "Danmark", København 1914.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter postkort af kurhuset i Bad Homburg v. d. Höhe, ca. 1900.

ISBN 978-87-7628-072-7
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-325-5.

www.ebib1800.dk

